

Úvod	1
I. Význam Radia Proglas na mediální scéně i v životě křesťanů	4
I.1. Historie a poslání Radia Proglas	4
I.2. Programová skladba Proglasu	6
II. Práce s prameny - výběr z archivu pořadů Proglasu	8
II.1. Klasifikace a roztřídění pramenů	8
II.2. Vyhodnocení výzkumu	9
III. Myšlenky na den oslovující Boha	10
III.1. Výsledek výzkumu	10
III.2. Historicko-biblické souvislosti pojmenování Boha	10
III.3.1. Aktuální pojmenování Boha v Myšlenkách na den Radia Proglas	11
III.3.2. Hospodin	14
III.3.3. Bůh Otec	16
III.3.4. Bůh Stvořitel, Tvůrce, Pán a vládce	18
IV. Myšlenky na den oslovující Ježíše z Nazareta	21
IV.1. Výsledek výzkumu	21
IV.2. Historicko-biblické souvislosti postavy Ježíše z Nazareta	22
IV.3. Aktuální užití christologických titulů	24
IV.3.1. Tituly vztahující se k pozemskému dílu	26
IV.3.2. Tituly vztahující se k budoucímu dílu	27
IV.3.3. Tituly vztahující se k přítomnému dílu	30
IV.3.4. Tituly vztahující se k preexistenci a Boží podstatě	32
IV.3.5. Skupina výjimečných christologických titulů	34
IV.3.6. Téma kříže	36
V. Myšlenky na den oslovující Ducha svatého a Ducha božího	38
VI. Postava Panny Marie odrážející se v Myšlenkách na den Radia Proglas	40
Závěr	43
Seznam použité literatury	46
Seznam příloh	48
Příloha č. 1 - Prameny ve zvukové podobě na 4 CD ROM	vloženo
Příloha č. 2 - Tabulka frekvence pojmenování a titulů	vloženo
Příloha č. 3 - Přehled všech užitých pojmenování a titulů a frekvence jejich výskytu	49
Příloha č. 4 - Legenda k pramenům	52
Anglická notace	86

ÚVOD

V této bakalářské práci se budeme zabývat **pojmenováním Boha, Boží skutečnosti** a postavou **Ježíše Krista a Panny Marie** ve vybraných pořadech **Radia Proglas**. Z rozhlasového archivu jsme vybrali záznamy relace **Myšlenka na den**. Bude to **základní pramen** našeho zkoumání.

V několika etapách poslechu zvukového materiálu budeme vyhodnocovat, jak současný křesťan reflektuje události všedního života na základě své víry. Budeme sledovat užitá **pojmenování a tituly**, **obsah** jednotlivých zamyšlení a jejich **odkaz** na teologické souvislosti.

Původním záměrem studijního úkolu bylo sledování pouze christologických titulů. Při poslechu bohatého zvukového materiálu z období let 2002-2004 se však ukázalo, že pro naši jasnější představu o tom, **jak se mluví na vlnách Proglasu o Bohu, Ježíši Kristu a Panně Marii**, se musíme nejprve ptát na užití a frekvenci všech pojmenování a titulů, které se v Myšlenkách na den objevují. Tedy ptát se: Kolikrát se obracíme k Bohu nebo k Ježíši Kristu? Oslovujeme i Ducha svatého? A jak je to s naším vztahem k Panně Marii? Jaká další originální pojmenování užíváme?

Hlavní těžiště této bakalářské práce proto vidíme v **hodnocení pramenů**. Budeme se zabývat frekvencí pojmenování a **titulů**, **obsahem Myšlenek na den** a jejich **odkazem na další teologické souvislosti**. Vyhodnotíme jejich **aktuální chápání** **vzhledem k historicko-biblickému významu a poznatkům z dogmatické teologie**.

Výsledky z hodnocení pramenů v této bakalářské práci by mohly snad být inspirativním základem budoucí, už opravdové christologické analýzy pořadů Radia Proglas. Zároveň věříme, že výsledky tohoto výzkumu budou podnětné i pro programové pracovníky Radia Proglas v jejich další tvůrčí práci.

Dogmatická teologie jak jsme ji poznali v **přednáškách KTF UK**, rozhodně není **uzavřenou disciplínou**. Jsem vděčná prof. C.V.Pospíšilovi, vedoucímu této práce, že nám ji ukázal opravdu v barvách života. V propojení se spiritualitou, literaturou i filmem. A že přijal i toto **téma bakalářské práce**. Záměr osvětlit si „**Mluvení o Bohu v některých pořadech Proglasu z hlediska dogmatické teologie**.“

V této práci **budeme postupovat induktivní metodou**, jejímž východiskem je současná dějinná situace, životní příběhy lidí všedního dne. Tak, jak to naznačují i první

slova konstituce Druhého vatikánského koncilu *Gaudium et spes*:¹ "Radost a naděje, smutek i úzkost lidí naší doby, zvláště chudých a všech, kteří nějak trpí, je i radostí a nadějí, smutkem a úzkostí Kristových učedníků, a není nic opravdu lidského, co by nenašlo v jejich srdcích odezvu." - **Radost a naděje, kterou ve světle víry reflektují autoři relace Myšlenka na den vysílané na vlnách Proglasu.**

Na přípravě relace *Myšlenka na den* se podílejí **laici i duchovní**. A jak je dáno i ekumenickým rozměrem vysílání Radia Proglas, zaznívají tu hlasy více křesťanských denominací. **Nejen římskokatolického vyznání**. Všichni autoři se ve svých myšlenkách obražují k jednomu Bohu či Ježíši Kristu, ale užívají nejrůznějších pojmenování.

Nejen výběr pojmenování a titulů, ale i kontext ve kterém zazněly, nám v rámci užití dogmatické metody *intellectus fidei* vypoví, zda autor reflektuje prožívanou skutečnost všedního dne více v oblasti osobní *spirituality*, či *ekleziologie*. Jak je zakotven v pojmech *trinitární teologie*, *christologie* nebo *pneumatologie*. Budou nás zajímat *soteriologické a eschatologické* akcenty a také myšlenky *mariologické*.

Konkrétním cílem této bakalářské práce bude *zjištění pestrosti v užití pojmenování Boha a christologických titulů* a jejich **frekvence** ve sledované relaci Radia Proglas. Sledovat budeme také **obsah** zamyšlení a jeho teologický **akcent**: spirituální, ekleziologický, pastorální, morální, trinitární, soteriologický, eschatologický a podobně.

Základním pramenem - nositelem primárních informací nám je **zvukový záznam** každodenní **třiminutové relace Proglasu Myšlenka na den**. (*Dále ji uvádíme někdy ve zkratce MND*). K jeho zpracování jsme zvolili následující postup:

Z rozhlasového archivu jsme vybrali a poslechli na **550 MND** z let **2002, 2003 a 2004**.

Z toho **330 MND splnilo kritéria pro naše sledování** a stalo se základním zkoumaným materiálem. *MND jsou přiloženy na zvukovém nosiči CD ROM* jako příloha číslo jedna. Přílohu číslo dvě tvoří *obsahové popisky* každé MND označené datem vysílání. V třetí příloze je *tabulka užitých titulů a pojmenování*. V jejím posledním sloupci najdeme odkaz na zasazení obsahu MND do širších teologických souvislostí.

Těžiště této studie je ve vlastní práci s prameny. V její autorské části se věnujeme frekvenci jednotlivých pojmenování a titulů, a jejich chápání vzhledem k historicko biblickému významu. V samostatných kapitolách se takto zabýváme pojmenováním Boha, netradičním pojmenováním Boží skutečnosti, christologickými

¹ GS 1, Dokumenty ..., s. 183

tituly Ježíše z Nazareta a jeho tituly výjimečnými. V předposlední kapitole sledujeme mluvení o Duchu svatém a Panně Marii na vlnách Radia Proglasu.

Základní studijní literaturou ve které jsme hledali poučení, jsou zejména učebnice prof. Ctirada Václava Pospíšila z oboru dogmatiky - „**Ježíš z Nazareta, Mistr a Pán**“, „**Hermeneutika mystéria**“ a drobnější práce v edici malé teologie „**Dar Otce i Syna**“, či „**Maria - mateřská tvář Boha**“.

Velmi nám pomohla kniha Zdeňka Sázavy „**Mistr a Pán**“, jedna ze zásadních prací v oboru české christologické literatury. V ní je také odkaz na klasické studie O.Cullmanna a F.Hahna.² Mnoho odpovědí na otázky, které jsou dnes živé a promítaly se ve výpovědích námi sledovaném zvukovém materiálu, jsme našli v „**Úvodu do křesťanství**“ od Josefa Ratzingera.

Významné pro nás bylo také hledání v monotematických studiích o postavě Muže z Nazareta. V díle Petra Pokorného „**Ježíš Nazaretský**“, v knize Raymonda E. Browna „**Ježíš v pohledu Nového zákona**“ a v publikaci A. Langa a spol. „**Kristus vrchol zjevení**“.

Zajímavé byly i odkazy na knihu Martina Bubera „**Já a ty**“, a úvahy na pomezí teologie a filozofie z knihy Theo de Boera „**Bůh filosofů a Bůh Pascalův**“. Samozřejmě jsme hledali i v **Teologickém slovníku, Slovníku spirituality a doplňkové literatuře**, jak ji uvádíme v seznamu.

Už v úvodu této práce **chceme poděkovat samotným autorům**, kteří **Myšlenky na den** vytvářeli, aniž tušili, že se stanou předmětem bakalářského zkoumání. Děkujeme i **programovému vedení Radia Proglas** za to, že vůbec takovou relaci do programu zařadilo. Vyhledání těchto relací v archívu, jejich několikeré poslouchání a vyhodnocování při tomto výzkumu bylo sice dosti náročné, ale opravdu přínosné. Znovu tu oživaly některé významnější události, ale i realita každodenního života, jak byla reflektována na pozadí křesťanské víry zaměstnanci Proglasu, jeho posluchači a také spolupracovníky z řad duchovních i laiků.

Už nyní můžeme prozradit, že **některé výsledky z výzkumu poopravily dosud vžité představy** o našem mluvení o Bohu na vlnách Radia Proglasu.

² O.CULLMANN, Die Christologie des Neuen Testaments (Tübingen 1957): F.HAHN, Christologische Hoheitstitel. (Göttingen 1963)

I. Význam Radia Proglas na mediální scéně i v životě křesťanů

*"slyšte nyní svým rozumem,
slyšte všichni lidé slovanští,
slyšte Slovo, od Boha přišlo,
slovo, jež krmí lidské duše,
slovo jež sílí srdce i rozum,
slovo to, jež vede k poznání Boha" ...*

To jsou slova z Předzpěvu k slovanskému překladu čtvero evangelií věrozvěsta sv. Konstantina. A jaké je to *poznání Boha* o tisíc sto let později od příchodu slovanských věrozvěstů na Moravu ? Nyní už v *elektronickém* médiu, které tam vzniklo a také chce hlásat evangelium, věnovat se katechezi a pastoraci jenomže novodobými prostředky? Podívejme se na historii jeho vzniku a poslání a pak na současnou programovou nabídku.

I.1. Historie a poslání Radia Proglas

Radio Proglas se poprvé ozvalo na frekvenci 90,6 Mhz z vysílače Svatý Hostýn **8. prosince 1995** na svátek **Neposkvrněného početí Panny Marie**. Zakrátko přibýly vysílače Brno a Praděd. Poprvé šel hlas modlitby Anděl Páně do vesmíru na oběžnou geostacionární dráhu a zase zpět do brněnského studia 1. srpna 1998. O rok později už vysílal z Ještědu a vysílače Uherský Brod.

Celostátní setkání mládeže na Svaté Hoře v roce 1999 už bylo možno sledovat i z vysílače Příbram. Od roku 2001 se postupně šíří program Proglasu v jižních Čechách přes vysílače Drahlín, Nové Hrady , České Budějovice, Tábor a Písek. Ke konci roku 2004 užívá Proglas 10 vysílačů s výkonem od 200 W do 20 kW. Raritou bylo dvoudenní vysílání na samostatném kmitočtu v Římě u příležitosti Světového setkání mladých s papežem Janem Pavlem II.

Dnes už můžete Radio Proglas poslouchat 24 hodin denně. Na mapě České republiky najdete vysílače Proglasu: na Ještědu, v Příbrami, Písku, Táboře, Českých Budějovicích, v Nových Hradech, v Třebíči, Velkém Meziříčí, ve Žďáru nad Sázavou, Pradědu, Svatém Hostýně, ve Valašských Kloboukách , v Uherském Brodě a ve Znojmě.

Program zachytíte i v satelitním digitálním vysílání (DVB-S), zkušebně v pozemním digitálním vysílání (DVB-T): pro Prahu v paketu CDG. Dále je možné sledovat jeho program přes kabelové analogové vysílání, ale zejména v internetové nabídce live.atlas.cz/proglas.asp.

Mezinárodní konference křesťanských rádií CERC přijala Proglas 18. září 1999. Toto společenství rádií a rozhlasových sítí dnes tvoří asi 500 rádií v Evropě s denní poslechovatelností přes 15 milionů posluchačů.

Proglas je jediná nekomerční soukromá rozhlasová stanice. Vysílá bez reklam a tím také bez jakéhokoliv rušivého zisku. **Je financován jen z darů posluchačů a sponzorů.** Protože nositel rozhlasové licence musí být podle zákona zapsán v obchodním rejstříku, ustanovil se Proglas jako společnost s ručením omezeným, ovšem za jiným účelem než je podnikání. Do soukromoprávního éteru **chce přispívat svým pokojným hlasem šířením dobrých zpráv.**

Základní **statut** Radia Proglas byl schválen RRTV 21. listopadu 2003. **Určuje Proglas jako rozhlasovou stanici rodinného typu založenou na křesťanských hodnotách.** Závaznou normou při vytváření autorských duchovních programů je pro ni Katechismus katolické církve. V duchu ekumenismu poskytuje přiměřený vysílací čas dalším církvím. Kromě katolické církve, se na něm podílí především Pravoslavná církev, která má na vlnách Proglasu největší prostor - jednou týdně půlhodinový pořad s jednou reprízou. Dále jsou to Církev československá husitská (CČH) a Slezská církev evangelická a.v. (SCEAV), které mají k dispozici půl hodiny měsíčně s jednou reprízou. A nakonec různé evangelikální církve, které se léta podílely na programu TWR. O událostech v životě církví sdružených v Ekumenické radě církví i o Mezináboženském dialogu informuje zpravodajská a publicistická část programu.

Ředitelem je z pověření svého biskupa jeden ze zakladatelů rádia, katolický kněz Ing. Martin Holík, který je také členem mediální rady České biskupské konference. Dceřinná obchodní společnost Proglas pomáhá shromažďovat finance od dárců a sponzorů. Proglas je členem Asociace provozovatelů soukromého vysílání (APSV). **Radio Proglas se zříká závislosti na vlivných politických či ekonomických subjektech, aby bylo svobodné pro hlásání evangelia.**

I.2. Programová skladba Proglasu

Programová skladba je sestavena tak, aby byla přitažlivá **pro všechny generace**. Pomáhá posluchačům doplňovat vzdělání, vede k úctě ke kulturnímu dědictví, náboženské víře a k dobrým mravům. Současně učí tolerovat programy určené jiné věkové, vzdělanostní či zájmové skupině. Skloubit tyto požadavky není pro hlavní redakci snadné, protože záměrem zakladatelů bylo oslovit i nevěřící posluchače a zejména děti a mládež. **Cílovou skupinou je tedy celá rodina**. Proglas chce oslovit lidi prosté i vzdělané, obyvatele venkova i velkých měst.

Řada pořadů je obecně kulturních, **náboženské programy nejsou pouze katolické** a na jejich výrobě se podílejí křesťané z nejméně deseti církví a řada lidí dobré vůle bez ohledu na vyznání. Statistické údaje hovoří o tom, že vzrůstá počet starších posluchačů. Redakce programu, kterou od počátku vysílání Radia Proglas vede šéfredaktorka PhDr. Marie Blažková, tedy hledá cesty, jak účinněji oslovit také posluchače mladší a střední generace.

V hudební části programu je zastoupen žánr populární hudby, folkóru a dále klasická a duchovní hudba.

Program slova je opřen zejména o náboženské pořady. V základě je tvoří živá **Denní modlitba církve** (ranní a večerní chvály), evangelium, polední a půlnoční modlitba, společná modlitba růžence, modlitba rodin, a také Křížové cesty, **přenosy mší svatých** a aktuální zprostředkování významných **událostí v životě církve doma i v zahraničí**. Pravidelný vysílací čas má v Proglasu **Radio Vatikán**.

Ve spolupráci s teology a znalci biblického díla je realizována **řada vzdělávacích cyklů** a pořadů. **Koncilní dokumenty po 40 letech, Sociální učení církve, Katechismus katolické církve**, cyklus Od Říše římské k Evropské unii a další se připravují. Ve spolupráci s **Českým katolickým biblickým dílem** je dokončeno a průběžně se vysílá **900 dílů cyklu Bible v liturgii**.

Připravuje se patnáctidílný vzdělávací pořad O utrpení německých křesťanů a zejména kněží ve Třetí říši s poukazem na srovnatelné mučednictví českých kněží a řeholníků v době komunistické totality.

V rámci cyklu Dotýkání světla připravujeme **Hovory o spiritualitě** řeholních řádů a kongregací. Oblíbenou je **Četba na pokračování** zejména z oblasti spirituality, a

životopisy výrazných církevních osobností. Život křesťanů ve společnosti je tématem pořadů **Křesťan a svět** (od začátku Proglasu už bylo odvysíláno **na 600 svědectví**).

Jednou měsíčně navštěvujeme **Poutní místa Evropy**, v týdenním premiérovém pořadu **Všimli jsme si** reagujeme na týdenní události, zveme osobnosti. Přímý kontakt s posluchači navazujeme také v Nočních linkách důvěry. Drobnou, ale každodenní reakcí na problémy světa a jejich osobní prožití zaznamenávají **Myšlenky na den**, které budou předmětem našeho zkoumání.

Velkou sledovanost mají soutěžní a vzdělávací programy pro děti **Proglas, Barvínek** a další pořady pro děti a mládež. Pořad **Vítejte senioři** je pravidelně oceňován nejen posluchači, ale i Vládním výborem pro zdravotně postižené. Proglas se pravidelně účastní také programové přehlídky Českého rozhlasu PRIX BOHEMIA Praha. .

Do 30. ledna 2007 přebíralo Radio Proglas jako hlavní zdroj **zpravodajství ze světa a domova** vysílání rozhlasové stanice BBC. Od ukončení její činnosti v České republice **přebírá Proglas od 1. února 2007 zpravodajství Českého rozhlasu 2 Praha**, které i nadále **doplňuje vlastním zpravodajstvím z křesťanského světa**. Na něm se podílí **hlavní zpravodajská redakce Proglasu v Brně**, ale i **regionální studia** v Olomouci, Litoměřicích, Praze, Ostravě a Hradci Králové. Nově vzniká regionální studio v Českých Budějovicích.

Hlediska, z nichž je možné podrobit soudům každé médium, je široká škála. Záleží na motivech, které k jeho posuzování a kritice vedou. Také **na Radio Proglas můžeme nahlížet jako na jeden z hromadných sdělovacích prostředků** a sledovat jeho postavení mezi ostatními na scéně veřejnoprávních a soukromých médií. Je třeba se stále zajímat o možnosti nového technického rozvoje, o programovou skladbu pořadů a jejich náročnost v obsahu i kvalitě zpracování. Tam se musí Proglas snažit čestně obstat.

Radio Proglas **je však křesťanská rozhlasová stanice**. A tak jej musíme posuzovat i podle toho, **co jako médium znamená pro církev**. V besedě Teologických textů na téma "Církev v mediální společnosti" zazněla také tato myšlenka: *"Nekontrolovatelnost médií znamená vznik více méně kritické veřejnosti. Znamená to, že církev už nemůže kontrolovat perspektivy a hodnocení, jimiž je vnímána ona a její témata. Může v tomto střetu církev obstat?"*- Radio Proglas se snaží být co nejkvalitnějším partnerem v tomto kritickém dialogu.

Nezastupitelnou roli však má Proglas **mezi lidmi opuštěnými, kteří nemají kolem sebe farní společenství a jsou sami**. Ať už z důvodu ateizace místa v němž žijí, vysokého věku nebo izolace v době nemoci. Hovoří s nimi o radostech a strastech

všedního života lidí u nás i ve světě a snaží napodobit Pavlovu apoštolskou horlivost. Řečeno slovy Krista: "**Budou-li oni mlčet, bude křičet kamení**" ... (Lk 19, 40).

II. Práce s prameny - výběr z archivu pořadů Proglasu

V této bakalářské práci se ptáme: Jak se mluví o Bohu na vlnách Proglasu? Jaké tituly jsou dávány Ježíši z Nazareta? Jak je osločován Duch svatý a jak často se v pořadech objevuje postava Panny Marie? - To vše se ukáže při zkoumání jedné vybrané relace z bohatého a různorodého množství pořadů.

II.1. Klasifikace a roztrídění pramenů.

Myšlenka na den - (nebo také zkratka MND) se z množství slovních pořadů Proglasu jeví jako nejvhodnější materiál k výzkumnému sledování. Jde totiž o maximálně třímínutovou výpověď, v níž autor podle své volby reaguje na nějakou aktuální událost nebo nabízí posluchačům vlastní podnět k přemýšlení. Do krátké plochy tedy podvědomě volí slova, která jsou jeho cítění, promýšlení a vyjadřování nejbližší. Z velké většiny sám také autorský text namluví na audio záznam. Takže i způsobem přednesu podtrhuje smysl tohoto autorského vyjádření. Každý den je vysílána v Proglasu Myšlenka na den jednoho autora. Poprvé je zařazena v programu ráno v 5:30. Její reprízy pak jsou v 11:57 před modlitbou Anděl Páně a v 17:55 před přenosem Mše svaté či Modlitby růžence.

Myšlenky na den **jsou příležitostí ke krátkému rozjímání nebo i praktickým námětem pro život**, který posluchačům nabízejí **autoři** -většinou zaměstnanci Proglasu nebo jeho spolupracovníci **nejrůznějších profesí, vzdělání a sociálního postavení z řad laiků i duchovních. To zaručuje žádanou pluralitu názorů.**

Postup práce: Na CD přikládáme zvukový materiál z archivu Radia Proglas³ MND, jak byly odvysílány v letech 2002, 2003 a 2004. Po prvním poslechu a třídění zůstalo jen **330 myšlenek**, v nichž **autoři nějakým způsobem reagují na životní událost a reflektují ji na základě osobního prožívání své víry.**

U těchto 330 MND jsme dalším poslechem sledovali **obsah**⁴, užití **tituly** a **odkaz** na teologické souvislosti⁵. To vše je uvedeno v příloze této práce.

³ Příloha 1 (4 CD s MND 2002-2004)

⁴ Příloha 2 (MND 2002-2004-legenda)

⁵ Příloha 3 (Tabulka s tituly a odkazy)

II.2. Vyhodnocení výzkumu

Po první etapě práce s prameny, což byl poslech všech odvysílaných 500 relací Myšlenka na den z archivu Proglasu v letech 2002, 2003 a 2004 jsme zjistili, že jen 330 myšlenek se vztahovalo nějakým způsobem k Bohu, postavě Ježíše z Nazareta, Panny Marie či jinak vyjádřené Boží skutečnosti. V ostatních MND se autoři vyjadřovali k tématům spíše filozofickým, obecně morálním, nebo to byly jen příběhy s emotivním zabarvením a vtipnou pointou.

330 MND je tedy náš základní výzkumný materiál. S ním jsme se pustili do další práce s prameny.

Druhá etapa. V ní jsme opět při poslechu zaznamenávali jednotlivá pojmenování, tituly, obsah myšlenek a jejich odkaz do teologických souvislostí. Jak vidíte v následující části kapitoly, rozdělili jsme je do pěti skupin.

ze 330 MND	243x jméno Boha
ze 330 MND	52x obrazné pojmenování Boží skutečnosti
ze 330 MND	255x titul Ježíše z Nazareta
ze 330 MND	28x Duch svatý či Duch Boží
ze 330 MND	13x Panna Maria

Už z prvních součtů frekvence titulů vidíme, že autoři Myšlenek na den v Proglasu se celkem vyrovnaně obraceli jak k Bohu tak postavě Ježíše z Nazareta. Překvapivé však už na první pohled je, jak málo byl oslovován Duch boží a zvláště Panna Maria. Vždyť o Moravě je známo, jak silně prožívá mariánský kult. A přesto jen ve 13 MND se objevilo její jméno. To je jen první zhodnocení.

V následujících kapitolách **budeme vyhodnocovat ještě dílčí výsledky práce s prameny** a budeme se jimi zabývat blíže **na pozadí historicko-biblického významu a z pohledu dogmatické teologie.**

III. Myšlenky na den oslovující Boha

III.1. Výsledek výzkumu.

Ve 330 zkoumaných MND se 243x autoři obracejí výslovně k Bohu a užívají některý z následujících titulů:

Bůh 169

Pán Bůh 7

Všemohoucí Bůh 1

Nekonečný Bůh 1

Trojediný Bůh 1

Bůh - věčná blaženost 1

Bůh - láska sama 1

Otec 20

Nebeský Otec 8

Nebeský tatínek 1

Milující Otec 1

Hospodin 19

Stvořitel 6

Tvůrce 3

Pán a vládce 1

Pán života a smrti 1

Boží dárce 1

ON (ve spojení Hospodin, Bůh, ON a jeho Božská tajemství 1

III.2. Historicko-biblické souvislosti pojmenování Boha

Jednotlivá pojmenování Boží skutečnosti a tituly, které byly autory Myšlenek na den užity jsme seřadili podle myšlenkového oblouku, který v kapitole o Credu v „Úvodu do křesťanství“ sleduje významný teolog a současný papež Josef Ratzinger. Tuto základní cestu uvažování doplníme pak v patřičných souvislostech pregnantními informacemi ze základní dogmatické literatury prof. C.V.Pospíšila a také neméně zajímavými odkazy v knize Zdeňka Sázavy Mistr a Pán.

Proč nás napadla právě kapitola o Credu ? Protože, se v tomto zkoumání zabýváme myšlenkami autorů, kteří vyznávají křesťanskou víru. Pojmenování Boha a

slovní formulace víry jimiž Boha v CREDU vyznávají, jim i nám už takřka přešla do krve.

Téměř všechna základní pojmenování Boha se v CREDU objevují. Odřikáváme je, aniž nad nimi přemýšlíme. Která nám naskakují do mysli nejrychleji? Která v našem uvažování a slovníku zdomácněla? *Jaká je naše řeč o Bohu ?* Nechme se vést CREDEM. Josef Ratzinger v rozboru jeho první části říká:

"Symbolum začíná vyznáním víry v Boha, který je blíže popsán třemi predikáty: Otec - Vševládnoucí (tak se má překládat řecké slovo Pantokrator, které v latinském textu je vyjádřeno slovem "všemohoucí") - Stvořitel (Slovo Stvořitel schází v původním římském textu: myšlenka stvoření je však zahrnuta v pojmu "Vševládnoucí". Věřím v Boha, Otce Všemohoucího, Stvořitele nebe i země,Těmito slovy křesťané vyznávají víru v Boha už dva tisíce let, jejich minulost je však mnohem starší. Vyjadřuje vlastně křesťanskou formulaci slov, jimiž vyznával denně svou víru Izraelský národ: "Slyš Izraeli, Jahve, tvůj Bůh, je jediný"

Myšlenku **Boha vyjádřil Starý zákon podstatně ve dvou jménech. Elohim a Jahve.** Za výchozí text starozákonního poznání Boha a víry v Boha můžeme jistě označit **vyprávění o hořícím keři** (Ex3) Bůh pravil k Mojžíšovi:

"Já jsem, který jsem. A pravil: Toto řekneš synům Izraelovým: Jahve, Bůh vašich otců, Bůh Abrahamův, Bůh Izákův, Bůh Jakubův, mne za vámi poslal To je mé jméno na věky, to budiž mé jméno od pokolení do pokolení. (Ex 3, 13-15)

Víra v El u Izraele prodělala také proměnu , která se projevila především rozšířením jednotného čísla El na množné číslo **Elohim**. Ačkoliv ve SZ a vůbec v jeho dávných počátcích neexistuje žádné zjevení o Trojici, přece v tomto procesu je skryta zkušenost, která se otevírá ke křesťanské nauce o trojjediném Bohu.

III.3.1. Aktuální pojmenování Boha v Myšlenkách na den autorů Radia Proglas

Výsledek výzkumu: Ve 243 Myšlenkách na den se jejich autoři vyjadřovali takto: Pojmenování **Bůh** užíli **169x**, **Pán Bůh** 7x.

Hlavní motivy myšlenek : *"Máme sloužit Bohu, aniž bychom počítali skutky lásky. - Bůh nám dal svobodnou vůli ke konání dobra .- Dítě se setkává nejprve s Bohem svých rodičů, a podle jejich příkladu si k němu nachází cestu. - Většina těch, kdo se vydají hledat Boha se dá odradit tím, že na jejich volání hned neodpovídá. Budme rádi, že ho nevidíme a neslyšíme smysly. Je to důkaz, že jsme stále Pány svých nervů a nepodlehli jsme mámení pověr a bludů! "*

Nebo jiné motivy: *"Náhoda neexistuje, je to jen pseudonym, který někdy používá Bůh. - Bůh je jednoduchý, ale my ho komplikujeme. Hledáme ho ve snech a utopiích, ale on je všude kolem nás. I v nás? - Bůh nás miluje vytrvale a bez podmínek! - Šokuje mne, jak jsou si lidé často jistí, co je to Boží vůle. Boží vůli nepochopí, kdo není pokorný. A pokora je stále ještě ctnost. - Víš, proč nás někdy Bůh položí na lopatky? Abychom se mohli dívat vzhůru."* -

Pracujeme s prameny - s výběrem myšlenkových motivů. Uvádíme jen obsahovou zkratku, ale snad je dostatečně výmluvná. Takto například uvažuje jedna obětavá lékařka: *"Pokládám požadavek vidět Boha v každé lidské bytosti za nejobtížnější. Je třeba se to stále učit"* Nebo další: *"Lékaři dovolíme vše pro naše uzdravení, ale před lékařem největším, Pánem Bohem, se skrýváme. - Nevěřme na Pána Boha, ale Bohu! - Tvá práce je důležitá. Ukazuješ v ní svůj vztah k Bohu. - Problémy a zklamání potkají každého. Bože, Ty stačíš na to, aby je vyřešil."*

Jak vidíme, v Myšlenkách na den se autoři dotýkají problémů vznešených i banálních. S trochou úsměvné nadsázky lze říci, že je to taková, někdy "vysoká" i "nízká" teologie. Potvrzuje to i následující citace: *"Nic proti pejskařům. Ale jak to často vypadá, pomalu se vracíme do doby, kdy byla zvířata opečovávána jako božství. Kdybyste raději více věřili Bohu! - Zákon o odplácení zla dobrem platí. Neznal jsem podstatu náboženství, ale Bůh mě zachránil. Ve všech zkouškách mě chrání Bůh. - A jaké prý je Vyznání víry na Podkarpatské Rusi? - "Když Bůh není, tak chvála Bohu. Když Bůh je, tak Bůh s námi!"*

O takové věřící není ani u nás nouze.

Zhodnocení : V těchto Myšlenkách na den se autoři obraceli **prostě jen k Bohu. Jednomu Bohu.** - Víme, že na jedné straně je Bůh radikálně jeden, ale přece jej nemůžeme vměstnat do kategorií jednotného a množného čísla. Leží někde nad nimi, takže jej konečně ani nemůžeme zcela správně pojmenovat kategorií "jeden". Plurál vztahovaný na jednoho Boha, hned říká: **Všechno božské je ON.**

Všemohoucí i Nekonečný Bůh. Tyto přívlastky se objevují v našich pramenech **vždy jen v jednom užití.** V prvním případě jde o zamyšlení nad modlitbou Otčenáš.?

"Co to vlastně znamená, říkáme-li my lidé Všemohoucímu Bohu: "Buď vůle tvá!" Copak bez našeho souhlasu by se jeho vůle neděla? (...)Když se takto modlíme, nedáváme tím najevo nic jiného, než že si uvědomujeme, že Bůh Otec nad námi bdí a ať si pro nás vymyslí cokoli, bude to jistě to nejlepší. Dáváme souhlas s tím, že přijmeme cestu, kterou nás vede".

Trojediný Bůh je vzpomenut v parafrázi Listu rodinám od Jana Pavla II. Nazval jej Civilizace lásky. *"Rodina je dovršením díla Stvořitelova. Člověk stvořený jako muž a jako žena dostal do vínku víc, než jen schopnost vytvořit vztah, který by zrcadlil tajemný život samotného Trojediného Boha. Ve vzájemném sebeodevzdání a přijetí muže a ženy, kteří se sjednocují v jednu bytost tvořenou dvěma osobami a vyjadřují to i řečí těla, se odráží stálé darování se Otce Synu a syna Otcí skrze ducha svatého. Člověk tedy uskutečňuje své lidství tím plněji, čím dokonaleji se stává pro někoho darem. Stejně tak vztahy mezi lidmi se stávají lidské tím víc, čím víc jsou sdílením. To je láska. Promítnuto do vztahu ve společnosti je to civilizace lásky. Všude tam, kde se člověk pokouší odpoutávat od sobectví, zakouší něco ze štěstí Boha a přibližuje se mu. Prosme o odvahu takto žít"* .

Myšlenky na den spíše katechetického rázu, jako byla předchozí citace, se objevují ve vysílání Proglasu dosti často. A jsou jistě potřebné. Ve zhuštěné formě jsou v nich někdy předkládány a vysvětlovány pravdy víry a Magisteria. Pro nás byla předchozí citace z Listu Jana Pavla II. Civilizace lásky ovšem více důkazem toho, že ani tato **jediná zmínka o Trojediném Bohu** není původní. Jde jen o citaci katechetického textu, a ne o výsledek reflexe žité skutečnosti některého z autorů.

V tomto výběru pramenů **není podstatné, kdo je autorem Myšlenek na den**. Připomínáme, že se v jejich psaní střídají jak zaměstnanci Proglasu, tak jejich spolupracovníci z řad laiků, i duchovních. Odborníků ve vědě, teologů i kněží, jáhnů a spolubratří jiných křesťanských církví. Pokud si však poslechnete i zvukové ukázky na přiloženém CD ROM, pak jistě některé hlasy poznáte. Kdo se za touto moudrostí z patristické doby skrývá, bude jasné i při čtení :

"Kdo je vlastně Bůh?" ptá se král syrakuského mudrce. A on po třech dnech přemýšlení odpovídá: "Čím více se zamýšlím na Bohem, tím více se mi jeho poznání zatemňuje. Nekonečný Bůh nemůže být pochopen omezeným lidským rozumem, " (rozvíjí dále převor benediktinů Břevnovského kláštera) - "a přesto člověk váhá uznat Boží tajemství. To co běžné slovníky nazývají tajemstvím, je podle nich nepochopitelné jen do určité doby či vzhledem k určitým okolnostem. Nepočítají nikdy s tím, jako slovníky teologické, že je tajemství, které člověk nikdy svým rozumem a poznávacími schopnostmi nerozluští. Musíme se opravdu jen sklonit před tajemstvím vnitřního Božího života. Ale lidský rozum se nerad smíruje s tím, že něco nemůže pochopit. A tak užíváme různé symboly, obrazy, přirovnání. Ale i ten náš nejdokonalejší obraz je nedokonalý. Částečně nám přibližuje Boží obraz, ale jako tomu mudrcovi, jej do určité míry zase zatemňuje. Ale

tak Bůh miloval svět, že poslal svého syna , který nám svými obrazy a přirovnáními přiblížil tento tajemný svět. Nazývá Boha svým Otcem, mluví o Duchu. Nekonečný Bůh je tedy nejenom vzdálený a nepřístupný, ale jeho stopy můžeme pozorovat a obdivovat na každém kroku. Dokonce i ve své rodině, která je obrazem i odrazem té rodiny Boží".

Zvláštní pojmenování Boha: Jak jsme viděli v přehledu frekvencí jednotlivých titulů, v mnoha Myšlenkách na den se odráží **vědomí nesmírné Boží lásky**. Od opravdu jednoduchých lidových rčení typu "*Kde je láska, tam je Bůh. Kde Bůh sídlí, tam se nouze neusídli*" , až k vyjádření hlubším. Spojení slov **Bůh - láska sama** či **Bůh je láska**, je v **našich pramenech** typickým příkladem toho, jak se téma, kterým aktuálně žije církev odráží i ve vysílání Proglasu . Nejrychleji a nejlépe se to projeví právě v relaci Myšlenka na den. Výše zmiňované tituly jsou odrazem toho, jakou rychlou odezvu našla encyklika papeže Benedikta XVI. Deus caritas est. Ve vysílání Proglasu byla prezentována i jako četba na pokračování .V pozdějším vyjadřování tvůrců programu i posluchačů bylo patrné, že byla přijata i do jejich vyjadřování a autorského slovníku.

III.3.2. Titul Hospodin je vzat z ekumenického překladu Bible.

Výsledek výzkumu: V námi sledovaném prameni Myšlenkách na den se objevil 19x Také jeho užití v MND je spojeno se Starozákonním odkazem. Často při citaci z žalmů, které pak dále rozvádí.

Aktuální užití pojmenování: "*Izraelský národ udělal rozhodnutí, které mělo jeho osud změnit k nepoznání. Plnění jeho předsevzetí doprovázel sám Hospodin dosud nevídanými zázraky. Nedodržený slib oslabuje naši vůli víc, než kdyby nebyl dán vůbec! - Slova, slova, slova. V tichu přišel za Eliášem Hospodin. Bůh přichází, kdy chce, ale ticho připravuje, abychom ho mohli slyšet."*

V pramenech nacházíme také zamyšlení k tragédii z 11.zář 2001. Autor reaguje v širší úvaze o neustálém vyvažování protikladu dobra a zla: "*Z biblického hlediska je válka důsledkem hříchu. Hospodin Kaina varoval. Nebudeš-li konat dobro, hřích se uvelebí ve dveřích a bude po tobě dychtit. Ty však máš nad ním vládnout!"* -

Do programu Proglasu přispívají v relaci Myšlenka na den také evangeličtí spolubratři ve víře. Většina autorských myšlenek, které jsme našli v našich pramenech byla spíše výkladem citátu z Písma nebo biblického příběhu, než aktuálním prožitkem pisatele. Byly to myšlenky dosti neosobní. Jeden příklad citujeme: "*Bázeň před Hospodinem nepatří jen do knihy Přísloví SZ, ale představuje jeden z darů Ducha svatého. Jako takový tvoří zdůrazněný rys Mesiáše, našeho Pána JK. Bázeň neznamená strach, ale*

respekt vůči tomu, který mne stále překvapuje svou láskou a vybízí, abych celým svým životem odpovídal dobrotě našeho Pána." - V relaci Myšlenka na den se nebráníme úsměvu. I když popravdě je ho jako šafránu. Převažuje totiž většinou tón uvažování, meditace, hloubání nad citáty, které zaujaly autora a mohou být inspirací pro jiné. Také z myšlenek poznáme, co se právě ve světě děje. Jsou zpracovaným prožitkem aktuální události. **Kazatelství a moralizování se snažíme vyhýbat**, ale ten zdvižený prst se nakonec přece jen v Myšlenkách objeví. Snažíme se, aby poučení bylo přece jen vtípné. U Jiřího Reinsberga to ani jinak nešlo. Nemáme bohužel jeho přímou výpověď. Autor následující Myšlenky však nalistoval jknihu vzpomínek "**Hospodin rozjasnil svou tvář**", ve které mimo jiné kněz vzpomínal na svého přítele, novopečeného soudce, který se mu před soudní budovou chlubil: "Tak tady soudím!"- Znamý kněz se otočil směrem k Týnskému chrámu a odpověděl: "A tady já odpouštím."

III.3.3.Pojmenování Otec.

Výsledky výzkumu. Při třídění pramenů jsme zjistili tuto frekvenci

Otec 20x, Nebeský otec 8x, Milující otec 1x .

Toto pojmenování **už jasněji naznačuje vědomí Boží Trojice**. S poznáním, že Bůh je ve své podstatě jeden, ale že v něm existuje fenomén dialogu, rozdílnosti a vztažnosti v hovoru, dostala v křesťanském myšlení kategorie Relatio zcela nový význam. **Jde o zkušenost Boha, který není jen Logos, ale Dialogos**, nejen myšlenka a smysl, ale také rozhovor a slovo spolu mluvících. **V jednom jediném Bohu existuje fenomén dialogu, vzájemného slova a lásky**. To znamená, že **"tři osoby"** , které jsou v Bohu , jsou skutečnost slova a lásky ve své vnitřní vzájemnosti.

"Otec" je pojem čistě vztažný. Jen když je zaměřen na druhého je otcem. Sám v sobě je prostě Bůh. Osoba je čistá relace vztažnosti. Nic víc.V obrazech křesťanské tradice to znamená: První osoba neplodí Syna v tom smyslu, jakoby k hotové osobě přistupoval akt plození. Ale **osoba je čin plození, dávání se a vyzařování**. Je identická s úkonem dávání. Tedy ne dávající sebe, ale úkon dávání, "vlna" nikoliv "tělíska"... Když dobře pochopíme apoštola Jana, který v evangeliu říká "Syn sám od sebe nemůže činit nic" (Jan 5, 19.30)., bude nám zřejmé, že pojem "Syn" je u něj také pojem vztahu..

Vyhodnocování z hlediska dogmatiky, to už bude jiná kapitola zase v jiné práci.

Naším úkolem nyní je především klasifikace pramenů z archivu Proglasu.

Aktuální užití pojmenování Boha slovem Otec. Autor následující myšlenky se obrací k *Nebeskému otci* a zamýšlí se nad slovy apoštola Jana: *"Kdo nemiluje svého bratra, kterého vidí, nemůže milovat Boha, kterého nevidí."* -

Následující Myšlenka z Proglasu má vysloveně ekumenický odkaz. Její autor říká: *"Nechci Bohu podsouvat lidské atributy, ale Nebeský Otec musí být smutný z toho věčného lidského hašteření. Jsme různí ,ale neustále hledáme spíš to, co nás rozděluje než to co nás spojuje. Tím, co nás všechny spojuje je také bolest. Bolest, která není ani evangelická ani katolická. Máme pro ni dokonce i společný symbol a tím je kříž. Představme si, že by nás bolest neexistovala. Opravdu by byl člověk bez bolesti blažený? Oheň by nepálil, rány by nebolely, kyselina sírová by chutnala jako voda.....To jsou sice absurdní představy, ale snad nám pomohou pochopit, že bolest je vzácný Boží dar, který chrání člověka před smrtí. A to platí jak pro tělo tak pro duši.*

V pramenech nacházíme i zamyšlení k Velkému pátku. Autor tu „*zahlédne milujícího Otce v očích Krista putujícího po své poslední Křížové cestě.*" To už je o tom pravém **christocentrismu** na který bychom neměli při psaní myšlenek zapomínat. **Při promítání skutečnosti života do teologického vědomí máme mít stále před očima Krista.** Otázka christocentrismu v Myšlenkách na den je v Proglase stále připomínána.

Slovy teologa Rahnera bychom mohli uvést další vybraný pramen z archívu Proglasu.

"V širokém smyslu slova lze Boha nazvat otcem lidí. Protože díky stvoření, udržování a prozřetelnosti je osobním, mocným, moudrým a dobrotivým základem světa a především lidí, kteří jsou mu povinováni úctou a dodržováním jeho zákona"

V našich Myšlenkách na den se objevilo i pojmenování *Nebeský tatínek* . Přes všechnu citovou naléhavost z kontextu celé výpovědi šťastného otce malého Vojtíška, nezdá se nám toto spojení vhodné pro veřejné slyšení. Vždyť analogická výpověď o Bohu - *analogia entis* - by měla udržovat tu patřičnou míru vřelosti od přílišné citovosti. V tomto případě se tak neděje, ale někdy může být tato důvěrnost i neomalená.

III.3.4. Stvořitel, Pán a vládce.Analogickým poznáním bytí vidí křesťanská teologie a filozofie Boha jako bytost absolutní, svatou, nejvyšší, nadřazenou světu, osobní, absolutně nutnou, bez příčiny, existující samu od sebe, a proto věčnou a nekonečně dokonalou bytost, jež všechno ostatní stvořila z ničeho.

Jak se tento Bůh objevuje v Myšlenkách na den Radia Proglas?

Výsledky výzkumu: Stvořitel 6x, Tvůrce 3x, Boží dárce 1x, Pán, Pán a vládce 1x , Pán života a smrti 1x.

Z pramenů, které zkoumáme, se dotýkají především krás stvoření a v něm analogicky hledají obraz Boha. **Citujeme** opět některé **myšlenkové motivy**:

Tak například jen základní motiv z poetického srovnání autorky mezi Mistrem houslařem a Bohem Stvořitelem. *"Jako houslař pozná ve stromech, který z nich se nejlépe hodí pro ušlechtilý hudební nástroj, tak **Bůh Stvořitel** každému z lidí dává do vínku jiné schopnosti a dary"*. Nebo další úvaha ze života...

"Klanět se Stvořiteli nebo stvoření? Sylva se od dvaceti let musela začít starat sama o dva nezletilé bratry. Cítila, že potřebuje pomoc, kterou jí nikdo z lidí nemůže nabídnout. Začala hledat Boha. Zdálo se jí, že východní nauky a dobráctví jogini jí mohou nabídnout víc než jen soucit. A právě tam udělala největší objev svého života. Když se během jedné seance učili brát energii ze Slunce, dostalo se jí doslova nadpřirozeného poznání: Proč čerpat sílu od stvoření, když ji mohu čerpat od stvořitele! Příroda sama o sobě je nádherná a její řeč o Bohu bývá často srozumitelnější, než naše. Přesto bychom neměli zůstat stát jen v němém úžasu, ale měli bychom zkusit udělat ještě jeden krok, který nás přivede k samotnému Stvořiteli."

Pramenem z něhož čerpají autoři Myšlenek na den na vlnách Proglasu je **často duchovní literatura**. Zajímavá kniha, která je nějak osloví a o kterou se chtějí podělit. A tak na vlnách Proglasu vedle velmi živých aktualit všedního dne, které prožívá člověk 21. století souznějí i myšlenky autorů žijících před staletími. Inspirací k připomínce říjnových *"Dnů vděčnosti za stvoření"* bylo i vybrané téma z odkazu Hildegardy von Bingen. Obrací se k Bohu - **Tvůrci**.

"Bůh stvořil lidské bytosti a naplnil je světlem, aby tak mohly vidět čistou nebeskou zář a slyšet zpěvy andělů. Bůh zahalil lidstvo do takové záře, že se až třpytilo jasem. To vše však pominulo, když lidské bytosti přestaly být poslušny Božích přikázání a přivodily pád přírody i sebe sama. Přírodní živly si však uchovaly odlesk svého původního stavu čistoty, který se lidstvu nepodařilo zničit úplně. Ze stejného důvodu by si lidé měli uchovat odlesk vědomí Boha. Měli by dovolit Bohu, aby se vrátil do středu jejich života a měli by uznat, že za svou existenci nevděčí nikomu jinému než samotnému Bohu, jenž je Tvůrcem všeho."

Následující **Myšlenka na den** je **věnována modlitbě**. Autor označuje modlitbu jako rozhovor či mlčení v přítomnosti milujícího Boha: *"Člověk se má nabídnout Bohu, hledat jeho vůli a odpovídat na jeho vedení. Přinášet před něj radost a bídu světa v zastoupení za mnohé. Modlit se, znamená žít v jistotě, že Bůh je mým **Pánem a vládce** a počítá s mou pomocí v proměňování světa v Boží království."*

Archiv Radia Proglas , tím, jak zaznamenává **Myšlenky na den** reagující na života běh nejen u nás doma, ale i ve světě, je i v tuto chvíli **pro nás pramenem poznání naděje a úzkosti doby, ve které žijeme. Nabízí témata šťastná i tragická.**

*"Pod střechou moskevského Aquaparku, která se zřítila, zahynulo na 30 lidí a dalších 110 se zranilo. Záchranáři ukončili práce po dni a půl. Přitom tam mohla zůstat ještě desítka těl. Stovky lidí zůstaly otřeseny touto tragédií. Pozůstali jsou daleko, abychom jim mohli zaslat aspoň několik slov povzbuzení. Známe však toho, který je **Pánem života a smrti, Pánem nebe a země. Známe Nebeského Otce** a k němu můžeme poslat alespoň krátkou přímluvnou modlitbu za ně. Odborníci říkají, že naše životní prostředí je zamořeno nejenom kouřovým smogem, ale také smogem elektromagnetickým a kdoví čím ještě. Nebylo by lepší, aby atmosféra našich mezilidských vztahů byla prosycena přímluvnými modlitbami ?*

Ve sledovaných pramenech jsme objevili ještě tato pojmenování: „**ON, Hospodin-Bůh**“ a „**On - a jeho Božská tajemství**“. Další výrazné pojmenování Boha, které stojí za zaznamenání. Je v něm naléhavost i niternost: *"Bůh je nám milostivý nejen tehdy, když konáme dobré skutky, ale i tehdy, když HO urážíme svými hříchy. Naše prohřešení snáší dlouho. A když trestá, tak milosrdně. Když nepoznáš Boha, nemůžeš mít ve svém srdci lásku k němu. Nemůžeš milovat Boha, když Ho nevidíš. Vidění Boha pochází od poznání Boha, neboť nazírání nepředchází poznání. Přemýšlej o tom. O dobrých skutcích neuvažuj po jídle. Jak můžeš s plným žaludkem poznat **Božská tajemství**?"*

III. 4. Netradiční pojmenování Boží skutečnosti

V pramenech - Myšlenkách na den Radia Proglas - se objevila i řada **obrazných pojmenování Boží skutečnosti.**

Výsledky výzkumu: Na prvním místě je pochopitelně **Boží slovo** 9x, dále **Boží láska** 8x, **Boží vůle** 5x, **Boží milost** 4x, **Boží milosrdenství** 2x, **Boží tvář** 2x a po jednom užití tituly či obrazná vyjádření jako: **Boží požehnání, Boží náruč, Boží spravedlnost, Boží dar, Boží děti, Boží jsoucnost.Boží lidé, Boží chrám, Boží důvěra, Jeho Boží tajemství, Boží svrchovanost, Boží ruka, Boží synové, Dar Boží, Trest Boží, Tajemství Boží, Světlo z Božího slova, Perspektiva Boží, Věčná blaženost, Věčnost, Den Páně - Voskresenie .**

Pro ilustraci tu máme hned citaci z jedné Myšlenky na den. Autor píše: *"Topíme se v záplavě slov, nevedeme dialog, ale monology. **Slovo Boží** může být účinné, přijmeme-li je s vírou. Odkazuje na víru a Písmo svaté"*

Slovo Boží - si zaslouží, abychom nahlédli do Teologického slovníku.

„Slovo Boží **označuje** v tom nejpůvodnějším smyslu z hlediska věci, a zároveň z našeho hlediska v tom nejpřenesenějším smyslu **Logos, druhou božskou osobu Trojice. V něm je** založena a v nejvyšší, jedinečné a absolutní míře uskutečněna možnost, že **jsoucí je vyslovitelné, že si může samo dát svůj obraz**, své slovo jako plod svého duchovního vlastnictví.

Na podkladě Božího slova je tedy založena možnost slovního vyjádření každého jsoucna pro sebe i jiné. - **Lidské slovo je provázeno milostí**, takže **naslouchání ve víře nesené milostí**, tj. nakonec **samotným Bohem, neomezuje toto objektivní slovo apriorním rámcem lidského poznávání** a tak z něj nečiní jen lidsky slyšené slovo“.

Tak bychom se mohli věnovat každému z uvedených obrazných pojmenování, ale to už by bylo možná zajímavé téma pro jiný studijní úkol.

Aktuální užití obrazných pojmenování. Například v následující myšlence se autorka zamýšlí nad programy výchovy v křesťanských rodinách. *"Čím více se snažíme dětem vysvětlovat **Boží tajemství**, tím méně nám rozumí. V židovské tradici neexistovaly nějaké zvláštní výchovné programy. Kromě poznávání Tóry. Děti zejména s úctou vzhlíželi k víře rodičů a učili se s nimi modlit. Jak mluvit o víře se staršími dětmi, které opustily svět pohádek a začaly se zvědavě ptát? Budeme-li je okřikovat, zeslušní, ale také je odradíme. A tak je třeba spoléhat, že díky **Boží milosti** si jednou přece jen najdou cestu k Bohu. A budeme-li jim i hodně v tom složitém věku odpouštět, uvolníme cestu i **pro Boží požehnání.**"*

Nebo **jiné slovní vyjádření pro pojmenování Boží skutečnosti:** *"Jeden francouzský existencialista se pokoušel vyjádřit charakteristiku každého století jedním slovem. 17. století - matematika, 18. století - přírodověda, 19. století biologie a 20. století - strach. Strach vzniká buď z pocitu, že nás může zranit někdo druhý nebo z vlastní zranitelnosti. Strach je přirozenou reakcí na problémy, které nás přerůstají. Ale stejně přirozenou reakcí by měla být naše víra. Až budete mít příště nutkání před strachem utéct, namířte si to přímo do **Boží náruče**. Tam najdete opravdové útočiště před strachem."*

O spravedlnosti lidské a **spravedlnosti Boží.** To je téma další Myšlenky na den.

*"Kdyby poslední slovo měly soudy tohoto světa- byl by to výsměch spravedlnosti. V Bibli můžeme vidět určitý vývoj trestního práva, ale jeho vyvrcholení je neuvěřitelné. Všechny hříchy všech národů jsou vloženy na jednu osobu - **Bohočlověka Ježíše Krista**. Od té doby se lidstvo potácí mezi dvěma póly. Zákon tvrdé odplaty a zákon odpouštění. Protože i nám bylo odpuštěno, nezapomeňme, že jsme spaseni ne naší, ale Boží spravedlností."*

"*Jak máme nakládat s Božím darem, kterým je intelekt?*"- ptá se autor v další Myšlence na den a hned odpovídá, že ho máme užívat právě ke chvále Boha . A jako křesťané máme dávat na sobě poznat, že existuje duchovní život, který odráží Boží jsoucnost a dává prostor všem, aby chválili Boha, který nás miluje. -Konec citátu. A **další pramen našeho zkoumání Myšlenka na de Radia Proglas.**

"*Chceš-li být otrokem nějakého člověka, nesnášej ho ! Pak s tebou bude ve dne v noci. Bude se ti o něm i zdát. Kdybych chtěl založit nějaké nové silné hnutí, nazval bych ho hnutím ublížených a ukřivděných. Kdybych chtěl ale tomuto hnutí konkurovat, založil bych hnutí odpouštějících. Možná i nám zní výzva k odpouštění jako povinnost. Jako přísné Boží nařízení. Ale popravdě je to pozvání ke svobodě a nové naději."*

V následující Myšlence autor vzpomíná na velké povodně, které zaplavily naši zem. A říká: "**Boží slovo** slyšíme každou neděli v kostele. Vyzývá k obětavosti a pochopení. Je to rok, co lidé obětavě pomáhali postiženým povodněmi. Víra bez skutku je opravdu k ničemu"

Prameny našeho zkoumání jsou bohaté a rozmanité. Pestré jako sám život. Kolik pojmenování Boží skutečnosti jen člověka napadá. Třeba: "*Slavíme svátek sv. Václava. Byl to kníže prozíravý a moudrý. Moudrost nám často chybí. Ta evangelní znamena chytit a poznávat Boží řád ve stvoření.*" -Jinde se hovoří o **Boží svatosti**: - "*Proč tak málo usilujeme o svatost? Srovnáváme se s lidmi a připadáme si dobří. Když se však začneme srovnávat s Boží svatostí - už v sobě jistě objevíme hříšníky. Za to, že je svět ještě světem, vděčíme právě těm, kteří byli svatí nebo o svatost usilovali.*"**Nebo o Božím domově**: "*Co mám ukázat u nás doma příteli Tonyemu z Izraele , který mě provázel svým domovem. Třeba Máchovo jezero ? -Ale on nám ukázal Galilejské jezero. a horu Karmel. Ukážu mu Prahu ! - Ale on nám ukázal Svaté Město Jeruzalém.Až pak mě napadlo. Nezáleží na tom, kde žiji, ale kdo ve mně žije. Je vzácné vidět, kde žil Ježíš. Vzácnější je, když je vidět, že žije v nás."*

V závěru první části bakalářské práce na téma **Mluvení o Bohu na vlnách Proglasu** můžeme konstatovat, že klasifikace a třídění pramenů, což je náš základní cíl, **potvrzuje velkou rozmanitost užívaných pojmenování Boha. Od dob biblických se názvy ve své podstatě nezměnily. Jen myšlenkový kontext, ve kterém jsou užívány, a kterým vyjadřujeme svůj osobní vztah k Bohu je z živějšího a současnějšího jazyka. Pokud jde o jejich alespoň částečné teologické hodnocení, ukázalo se, co tvrdí mnozí teologové, že pro současné křesťany je Bůh především Jeden. Trojice je evidentně v pozadí.**

IV. Myšlenky na den oslovující Ježíše z Nazareta

V první části bakalářské práce jsme se zabývali pojmenováním Boha. Tak jak nás v myšlenkovém oblouku vede apoštolské vyznání víry - Credo.

V druhé části se budeme zabývat christologickými tituly. Tak jak nás vede druhý článek Credo, v němž vyznáváme víru v Ježíše Krista, Syna jeho jediného, Pána našeho.

V pramenech - zvukovém archívu Myšlenek na den Radia Proglas budeme nyní odhalovat, jaké tituly přisuzují jejich autoři Muži z Nazareta

IV.1. Výsledek výzkumu

Ze 330 Myšlenek na den se **255** se obrací k **Ježíši Nazaretskému** . Pouze jméno **Ježíš**, které není titulem je užito **39x**.

Frekvence základních titulů. I když se objevily ve víceslovném pojmenování.

81x **Kristus**, Ježíš Kristus, Živý Kristus,

71x **Pán**, Pán Ježíš

15x **Spasitel**

15x **Syn**, **Boží Syn**, Milovaný Syn, Jediný Syn, Ukřižovaný Syn

4x **Mesiáš**

Frekvence a konkrétní podoba jednotlivých titulů

Vtělený Bůh -Pán Ježíš 2

Pán, Pán Ježíš 66

Mistr 1

Prorok 1

Kristus 67

Spasitel 15

Mesiáš 4

Syn člověka 3

Spása 2

Tajemné tělo Kristovo 2

Kristova láska 1

Syn , Boží Syn, Milovaný Syn , Jediný Syn, Ukřižovaný Syn 15

Pán času 2

Živý Kristus

Ježíš - Vykupitelská láska

Náš Pán - Věčný soudce

Bohočlověk
Kristus - alfa a omega
Kristus - Eucharistie
Kristus - Světlo světa-Eucharistie
Ježíš - Pravý Bůh a pravý člověk
Kristus - náš bratr a Pán
Ježíš Kristus - Světlo světa 2
Syn člověka - velekněz
Ježíš Kristus - Král pokoje
Ježíš Kristus - Vtělený Syn Boží
Zmrtvýchvstalý
Beránek Boží - Velikonoční Beránek
Kristus Král
Ježíš Kristus - Král a Pán
JEHO jméno - jméno Ježíše Krista
Ježíš - Spasitel světa, Mesiáš, Král Židů
Božské dítě - živý Bůh-Král světa
Ježíš Kristus - Bůh naděje
Ježíš Kristus - Dárce světla
Alfa a omega - Počátek i Konec
Beránek bez vady a poskvrny
Ježíš Kristus -bratr
Nejsvětější srdce Ježíšovo

IV.2. Historicko-biblické souvislosti postavy Ježíše z Nazareta

Opět si připomeneme apoštolské vyznání víry. Josef Ratzinger v závěru rozboru Credo uvádí důležitou větu: *"Co říkáme o Bohu, je zřetelné až tehdy, když se zároveň díváme na Syna. "Teprve u jeslí a pod křížem, tam, kde se Bůh, jako Pán světa, stává bezmocnou hříčkou v ruce nepatrných lidí, může být formulován pojem moci a nový pojem o vládě a panování. Nejvyšší moc se ukazuje v tom, že může být ze svého svobodného rozhodnutí úplně opuštěná a vši moci zbavená. Že neprojevuje svou moc násilím, ale jen svobodou lásky."*

Ještě než přistoupíme k vyhodnocování pramenů bakalářské práce, tentokrát s cílem hledat christologické tituly a zvláštní pojmenování Ježíše Krista, musíme si znovu

uvědomit **závazné učení o jedné osobě Božího Syna**. Historický člověk **Ježíš je Syn Boží a Syn Boží je člověk**. *Věřící křesťan ví, že novozákonní christologie vypovídá o Ježíši z Nazareta, který je úplným člověkem i skutečným Božím Synem. Tak to ostatně potvrzuje i dogmatická definice Chalcedonského koncilu.*⁶

Bez kritéria patristické christologie se christologická reflexe neobejde ani dnes. **Pro spiritualitu to znamená praxi kultu klanění Bohu Ježíši Kristu a následování člověka Ježíše Krista**. Neúměrné zdůrazňování božství na úkor Kristova lidství může mít neblahý důsledek i na zcela křesťanské pojetí Boha. *"Obraz Boha v mysli člověka je zároveň ideálem, k němuž má člověk celým svým životem směřovat. Jde vždy i o formaci člověka k dokonalejší podobě s Bohem, tedy o soteriologii, a v případě definitivního zjevení Boha i o eschatologii, protože se zjevuje definitivní Boží obraz, definitivní a cílový ideál člověka. Člověk z Nazareta tedy představuje základní kritérium skutečné křesťanské teologie a musí nutně podmiňovat i křesťanskou praxi, protože obě věci nesmíme oddělovat."*⁷

A to je právě to, co se odráží v námi sledovaných pramenech. **Autor pramenů, které zkoumáme - Myšlenek na den Radia Proglas** už v třiminutové zkratce **dá najevo** (někdy i nevědomky z kontextu samo vyplyne), **jak chápe toto závazné učení víry o jedné osobě Božího Syna** Někdy už ze stylu, volby jazykových prostředků vysokého stylu a patosu poznáme, že ve své spiritualitě neúměrně zdůrazňuje božství na úkor lidství Ježíše z Nazareta. Ale může jít i o opačný extrém, kdy se o Ježíši mluví až příliš důvěrně.

Při poslechu našich pramenů - **Myšlenek na den Radia Proglas jsme zaznamenali** dvě neobvyklá christologická pojmenování, která nás upozornila na jinak opomíjenou skutečnost, **že Ježíš z Nazareta není jenom naším Pánem, ale i bratrem** (srov. Řím8,29). Jak upozorňuje teolog W.Kasper toto opomíjení má za následek nejenom redukci křesťanské praxe následování, ale i neúměrné zdůraznění nařizující autority, která vytlačuje vnitrocírkevní bratrský dialog.⁸

"Kde je ale potlačován dialog uvnitř církevního společenství, tam jen těžko můžeme očekávat, že se objeví ve vztahu k jiným církvím nebo že taková církev bude schopna plodného dialogu s mimokřesťanskými náboženstvími a se současným světem, v němž žije. Je tedy zcela logické (uvádí dále prof. C.V.Pospíšil), *že se v pokoncilní době*

⁶ Srov.DH 301-302

⁷ POSPÍŠIL Ctirad Václav: Ježíš z Nazareta, Pán a Spasitel, druhé vydání, Krystal OP, Praha 2002

⁸ Srov.W.KASPER,Jesus der Christus, 249

dialogu a otevřenosti objevuje v katolické církvi všeobecně zvýšený zájem o Člověka z Nazareta a o teologii kříže.

V Radiu Proglas je podporován ekumenický dialog. Myšlenky na den má na starosti odpovědný redaktor, a také duchovní Evangelické církve a.v., reverend Jaroslav Kratka. V posledních letech zvláště dbá , aby **Myšlenky** na den byly výrazně **christologické**. Aby v nich autor promítal nejen onu zajímavou událost, kterou zažil , ale i Krista, kterého ní potkal. Protože platí, že **jaká je christologie, taková je i spiritualita**. Jde o to, aby se věrouka promítala do praktického života. Aby ortodoxie souhlasila s ortopraxí, protože chalcedonská christologie je normativní i v oblasti každodenní praxe.

IV.3. Aktuální užití christologických titulů

Christologické tituly- to je téma druhé části bakalářské práce.

Ježíš a tituly? - Už Zdeněk Sázava v knize „Mistr a Pán“ upozorňuje, jak jde toto spojení těžko dohromady. **Ježíš a tituly? Vždyť on je osobnost, která odmítla i oslovení "Mistře dobrý!" (Mk 10,17) s poukazem na to, že nikdo není dobrý, jedině Bůh.** Také si asi vzpomeneme na Ježíšovo prosté vystupování, na důrazné připomenutí, aby se nikdo nevyvyšoval a nad druhé nepovyšoval .

Na druhé straně si ovšem musíme uvědomit, že podle Nového zákona byl Ježíš různě osločován již za svého působení v Palestině (nejčastěji Mistře, Učiteli, rabbi). **Jeho učedníci už tehdy právě pomocí vznešeného titulu vyznávali, za koho jej považují .** A zejména v souvislosti s Ježíšovým křížem, vzkříšením a oslavením bylo řečeno a vysloveno mnohé o jeho poslání, významu a velikosti.

Teologové pod označením tituly obvykle rozumí pokusy vyjádřit pomocí daného jazykového materiálu a pojmů doby, kdo je to Ježíš z Nazareta a co s ním Bůh učinil. Přitom však nabádají, abychom měli stále na paměti, že **v novozákonních souvislostech označují tituly mnohem více, než jaký význam jim přikládáme dnes. Titul byl specifickým druhem vyznání. Vztahoval se vždy k určitému aspektu Ježíšova života, k Ježíšově úkolu, roli a funkci v dějinách spásy. Přitom žádný z těch titulů nedokázal sám plně vystihnout, kým doopravdy Ježíš je.**

Tituly se měnily. Měřítkem jejich výběru bylo i to, zda je uznává celé společenství víry křesťanských obcí. Některé jsou překladem označení z jiných jazyků, např. z hebrejštiny či aramejštiny. Některé vznikly později, třeba až ve 2. generaci křesťanů, příšlých z pohanství. Například titul Spasitel nebo Slovo. V každé oblasti mohla být užívána označení, která třeba jinde už věřícím tolik nevyhovovala.

Otázka "Kdo je Kristus" neznamenal výlučně dotaz na jeho přirozenost či podstatu, ale přednostně na jeho **funkci** v dějinách i církvi. **Tak se ptali učedníci**, ale formuloval ji i **Ježíš sám**. (Mk 8, 27-9). Za Ježíšova života a pak zejména po kříži a vzkříšení se objeví množství titulů, které vyjadřují vztah lidí věřících, i tehdy hledajících svou víru v Ježíše z Nazareta.

Nejčastěji se tituly rozdělují **podle toho, ke které části či etapě Ježíšova díla se vztahují**. (O.Cullmann). Někdy jde o základní rozdělení na tituly doprovázející Ježíše na jeho pozemské cestě a tituly z tzv. povelikonočního období (L.Goppelt). Mohou se dělit detailněji podle místa (Jeruzalém, židokřesťanské obce, pohanokřesťanství, helénistické židovství...) nebo tak, že každý titul se probere z více hledisek jeho podoby a obsahu. (R.Fuller). Christologické tituly můžeme rozdělit **i podle míry jejich rozšíření v církvi, v dějinách dogmatu a v teologii**. V tom případě budou v popředí zájmu tituly Kristus, Pán, Syn Boží a Spasitel. Také jsou známá díla, která se zabývají christologickými tituly podle jednotlivých novozákonních okruhů nebo evangelistů, apoštola Pavla a podobně. Nejznámější je dělení, kterého se částečně přidržíme i my.

Teolog O.Cullmann rozlišuje čtyři skupiny.

V **první** uvádí ty christologické tituly, které se vztahují **k Ježíšovu pozemskému dílu** : Prorok, příp. pravý prorok a Prorokovaný, trpící Boží Služebník a Beránek, a dále Ježíš jako velekněz, učitel, Mistr, rabbi.

Ve **druhé** skupině jsou tituly, které se vztahují **k budoucímu Ježíšovu dílu**: Kristus, Mesiáš, Syn Davidův, Král a Syn člověka.

Třetí skupinu tvoří tituly s vazbou **na přítomné Ježíšovo dílo**: Pán (Kyrios), Spasitel (Sótér), Vyvýšený, přidáme Vykupitel

Do čtvrté skupiny patří označení **vztahující se k Ježíšově praexistenci** Slovo - (Logos), Syn Boží (Hyios tú theú) a Bůh (Theos).

Do **páté** skupiny zařadíme tituly, které jsou nějak výjimečné: Prostředník, Syn, Pantokrator - Pán světa, Soudce a mnoho titulů, které si dává Ježíš sám třeba v Janově evangeliu: Pastýř, Dveře, Cesta, Pravda, Život, Světlo světa aj. **Jak se ukáže i toto jsou jakoby tituly základní, které představivost autorů Myšlenek na den ještě doplní.**

IV.3.1. Tituly vztahující k pozemskému dílu:

Titul Proroka, který užil autor v jednom zamyšlení ke vstupu Česka do Evropské unie se nevztahuje k osobě Ježíše z Nazareta. Jen vzdáleně *"navozuje představu biblického proroka, kterého neustanovují lidé, ale povolává Hospodin. Evropa potřebuje křesťanskou duši a ne falešné proroky."* Jak ale vzápětí autor jiné Myšlenky na den říká: *"Pravých proroků ubývá. Jen podvodníků je čím dál víc"*. Oslovení **Mistr** se objevuje v Myšlenkách na den pouze jednou, a to ještě jen v citaci evangelia. -

Naši slabost před velkými životními zkouškami přirovnává autor následujícího zamyšlení ke skleslosti učedníků, kterým dal Ježíš na hoře Proměnění prožít velký údiv nad jeho tajemstvím. *"To proto, aby jej v srdci uchovali, až přijde čas Velikonoc. Viděl, jak je víra učedníků ještě slabá, jak nechtějí slyšet, když opakovaně říká, že přijde čas a bude vydán Syn člověka. On sám pak, jako **velekněz** připravoval své tělo k oběti. Lidsky bylo jeho srdce sevřené úzkostí, jak před smrtí sám přiznává, ale přesto víc než na sebe myslel na apoštoly a na zajištění svého díla vykoupení."* Autor MND má na mysli **velekněze**, který sám sebe obětoval a vešel jako **velekněz** do nebeské svatyně. V tomto případě i graficky musíme znázornit dvojí význam titulu velekněz. To, co áronský velekněz konal každoročně, to Ježíš učinil jednou provždy. Pojem velekněz se tu vztahuje jak k pozemskému, tak i k nebeskému dílu Ježíše Krista. O.Cullmann poukázal na to, že očekávaný Velekněz nejen naplní kněžství, nýbrž bude i v protikladu k všelijak nedokonalému stávajícímu veleknězi. A právě to je důvod k přenesení titulu na Ježíše.

V listu Židům zaujímá titul **Velekněz** nejpřednější místo, V 7. kapitole je Ježíš označen za toho, kdo absolutním způsobem splnil a plní úlohu velekněze. Jako velekněz zprostředkoval novou smlouvu, je tedy „*mesitės*“ tj. prostředník, vůdce nového lidství, původce spásy. A ten jde před věřícími. Tato rozvinutá velekněžská christologie ovlivnila nejen knihu Zjevení, ale i 17. kapitolu Janova evangelia s její velekněžskou modlitbou Ježíše Krista.

S titulem **Služebník Boží** nebo *trpící Boží Služebník*, který by mohl patřit do této první skupiny titulů vztahujících se k pozemskému dílu Ježíše z Nazareta. **V našich pramenech jsme se s titulem Boží Služebník nesetkali.**

Tento titul je samostatný a *má hluboký obsah*. Vždyť *i Mesiáš zůstává v jistém smyslu Božím Služebníkem*. Ačkoli Ježíš tohoto titulu neužíval, a v Novém zákoně se výslovně vyskytuje jen ve Sk 3, 13, 26 - *jako motiv služebníka přesahuje z kristologie do ekleziologie a má silný vliv*. (V jedné z našich MND jakoby namísto něho byl zvolen

titul **Syn člověka**, který má v sobě něco z titulu Boží Služebník. „*Ježíš přináší uzdravení a spásu a je také proto Služebníkem, že byl mocnými zavržen, avšak od Velikonoc je oslaven.*“ Je možné, že v prvotní církvi místy Ježíše takto označovali, i když tím mysleli spíš postavu prorockého typu.

Podle L. Goppelta měl pojem Služebník Boží širokou základnu a poměrně malou frekvenci. A to **neodpovídá jeho velikému a pro křesťany zásadnímu významu**. V tomto smyslu se pojem nevztahuje jen na Ježíše a jeho pozemskou cestu, nýbrž i k přítomnosti křesťanské obce. **Paradoxní ale je, že ačkoli je jedním z nejdůležitějších titulů, velice brzy zmizel** z povědomí prvotní církve a z **křesťanství** vůbec. **Musíme souhlasit s názorem autora, že církev nebyla a ani dnes není nakloněna vyznávání Božího Služebníka a jeho následování ve službě a oběti**, spíše ji pak přitahovaly na první pohled slavnější tituly jako Syn Boží a Pán. Téma Božího Služebníka bylo teology více zkoumáno ve starozákonní rovině než ve vztahu k Ježíši z Nazareta.

Beránek Boží - velikonoční Beránek, - Autor následující myšlenky, která zazněla na Proglase už v čase adventu, vysvětluje, proč jsou Vánoce svátky lásky. „*Neboť tak Bůh miloval svět, že dal svého jediného Syna. Smysl oběti Pána Ježíše začíná už Vtělením.*“ Vybrali jsme jen obsahový střípek z širokého myšlenkového záběru, který autor vystavěl v oblouku od starozákonních proroků až k Mesiáši - Velikonočnímu Beránku Božímu.

Druhá Myšlenka na den začíná otázkou: "*Když spočítáte chemické prvky, ze kterých je tělo člověka složeno, jakou cenu asi má člověk? Víme že to činí jen pár korun. Není to mnoho. Ale jakou musí asi mít člověk cenu pro Boha, když ho vykoupil krví Kristovou! On, Beránek bez vady a bez poskvrny.*"

IV.3.2. Tituly vztahující se k budoucímu dílu

K budoucímu dílu Ježíše z Nazareta se vztahují tituly Mesiáš, Kristus, Syn Davidův, Král, Syn člověka.

Syn člověka - tento titul vypadá dost nenábožensky. Z rozboru filologů víme, že na pozadí je hebrejský výraz "*ben adam*", což znamená nejen syn člověka, nýbrž vůbec lidskou bytost. Určit jeho obsah je nesnadné. *Dlouhý čas vévodilo v teologii vysvětlení, že je to výraz pro Ježíšovu lidskou přirozenost, tedy jako protiklad k jeho božské přirozenosti*, kterou spíše vyjadřoval titul *Syn Boží*. Později se sice objevil názor

protichůdný, ale spíš se opravdu zdá, že to **není označení vysoké, ale spíš nízké.**

Označení solidarity se syny lidskými.

Zatím můžeme říci jen, že v *Novém zákoně tohoto titulu užívá jen Ježíš*. Kdyby byl termín Syn člověka výtvořem křesťanské obce, zřejmě by se více vyskytoval i v ostatních novozákonních spisech a ne jen v evangeliích. *Proč Ježíš zvolil tento titul ? Myslel při výroku o Synu člověka na sebe nebo na nějakou jinou postavu, která teprve přichází ? Je v tomto titulu skryto mesiášství?* Nezahaluje se záměrně tímto titulem do většího tajemství ?

V *Novém zákoně je celá řada výroků v nichž se vyskytuje Syn člověka*. První skupina se týká *přicházejícího Syna*, druhá pojednává o Synu člověka, *který trpí, ale pak je vyvýšen a ve třetí skupině jde o přítomné působení Syna člověka*.

V **našich pramenech** - v Myšlenkách na den vysílaných na vlnách Proglasu jsme se s titulem *Syn člověka* setkali *čtyřikrát*. Dvakrát byl spojen s představou Ježíšova *velikonočního utrpení*. V jedné MND jej autor užil v *motivů služby*. "*Ve středověku se moc papežů podobala moci císaře. Touha po moci je velké pokušení a nepřije duchu služby. Zahledíme-li se na našeho Pána, vidíme, že Syn člověka přišel, aby sloužil. (...)Písmo říká, že Pán není jen v kostele, ale všude ve světě a na kříži. Jestliže mu někdo slouží, Otec ho zahrne poctou"*

Syn Davidův - Král. To je titul, který se také vztahuje k budoucímu Ježíšovu dílu. *Tento Ježíšův titul se nám jeví většinou jako narážka na původ Ježíše Nazaretského z rodu Davidova*. (srov. Ř 1,3) a setkáváme se s ním např. v Markově evangeliu (Mk 10, 46) a v paralelách k tomuto místu.

Ve skutečnosti je to spíše termín pro *krále konečného času, který přináší záchranu*. Farizejsko-synagogální židovstvo se právě na příchod této postavy soustředilo. Titul **Syn Davidův** se objeví ve známém volání při Ježíšově vjezdu do Jeruzaléma (Mk 11, 10) a v obměně v evangeliu Matoušově (Mt 21, 9.15). V očekávání davidovského krále spásy *nehraje v Ježíšových slovech o jeho poslání žádnou roli*. Jen Matouš je ve svém evangeliu propracoval. Zřejmě tu chtěl apologeticky zdůraznit, že v Ježíši z Nazareta přišel dlouho očekávaný Mesiáš.

V palestinské tradici bylo živé povědomí o Ježíšově davidovském původu, ne však běžné užívání titulu Syn Davidův. Ostatně ani v *davidovských rodokmenech nešlo o dokázání Ježíšova původu z rodu krále Davida, jako o zdůraznění, že v Ježíši přišel Mesiáš, že je tu v něm cíl dějin i spásy*. Pokud byl Ježíš takto osloven, pak nejspíš

někým, kdo stál mimo. Víme také o spojitosti a dokonce i totožnosti synagogálního titulu Syn Davidův a označení Mesiáš.

V našich pramenech - Myšlenkách na den *se s titulem Syn Davidův nesetkáme*. Ale s titulem **Král** hned v několika zajímavých spojeních. Ježíš Kristus - **Král pokoje**, **Kristus Král**, Ježíš Kristus - **Král a Pán**, Ježíš - Spasitel světa, mesiáš, **Král Židů**.

Aktuální užití titulů v pramenech. První zamyšlení bylo vysíláno na Květnou neděli. Autor v něm reflektoval nejen církevní svátek liturgického roku, ale také aktuální zprávy ze světa o nepokojích v Iráku. *”Ani dnes není jiné cesty k usmíření, než otevřít srdce pokoji, který přináší Ježíš Kristus. Trůnem Krále pokoje je ale Kříž. Pokoj nenastane tím, že se vyhneme zlu. Musíme se s ním střetnout”*.

V Myšlenkách na den vysílaných k Týdnu modliteb za jednotu křesťanů vybízí autor: *”Je třeba, abychom třeba právě v tyto dny víc vyhlédli ze své farnosti k sousedům. Třeba aspoň zašli do jiného kostela, abychom si uvědomili, jak velké je to společenství křesťanů, které vyznává Ježíše Krista jako svého **Krále a Pána**.”*

K pozhnutí koledníků Tříkrálové sbírky se autor zamýšlí: *”Tak jako mudrci odevzdali své dary **Králi světa**, skrytému zatím v bezmocném dítěti, odevzdají dary od lidí dobré vůle pro **Krále světa skrytého** v těch nejpotřebnějších. Je to poselství o Boží lásce. Je naší touhou, aby se tito koledníci stali znamením pro ty, kteří jsou zatím Ježíši vzdáleni. Blíží se slavnost Zjevení Páně je totiž především svátkem těch vzdálených”*.

Titul **Král Židů** se objevuje v našich pramenech v **Myšlence na Tři krále** pouze v citaci evangelia sv. Matouše.

Vyznání víry - Titul **Kristus-Mesiáš** - Jestliže pro každý z christologických titulů je prospěšné znát jeho starozákonní nebo profánní pozadí, pak pro titul **Kristus - Mesiáš** to platí dvojnásob. **Jde o označení velmi časté**, neboť se v řeckém tvaru *christos* objeví v **Novém zákoně 529x**. Slovo znamená doslovně **”pomazaný”**. Nejdříve se objevuje ve starém řeckém překladu Starého zákona, zvaném Septuaginta, kde nahrazuje původní hebrejský výraz *”mašiach”*.

V Izraeli byli za dávných časů velekněží i králové pomazáváni olejem (Ex 29,7), přičemž pomazání bylo znamením Božího vyvolení, sestoupení Ducha na vyvoleného. Někde se ovšem mluví o *pomazaných Hospodinových*, jinde je tímto míněn kolektiv, *lid králův*. Víme již o tom, že titulu Mesiáš bylo užito o lidském synu Davidovu, kterého **Bůh** podle očekávání **vyvýší** na znovu obnovený davidovský trůn.

V synoptických evangeliích výskyt slova **Mesiáš - Kristus příliš častý není. Ježíš se sám nikde otevřeně takto neoznačí.**

Slovo *christos* ztratilo později svůj reálný smysl a *stávalo se postupně vlastním jménem*, stejně jako jméno Ježíš. Je dost možné, že k tomuto vývoji došlo mezi řecky mluvícími křesťany, příšlymi z pohanství. Ti pochopitelně ztratili zájem o mesiáše, který by měl obnovit izraelské království. Titul **Mesiáš** měl pro ně význam spíš **ve smyslu dobrý, laskavý, užitečný** (chrestos) . *U apoštola Pavla je pravděpodobnost chápání slova Kristus jako jména již značná*. Jednoznačně **pomocí titulu Kristus** bylo vůbec možné učinit víru učedníků v Ježíše srozumitelnou mezi židy a prvními křesťany.

Rané křesťanství nepřejalo pouze terminologii k Mesiáši se vztahující, nýbrž připojilo v křesťanském novém výkladu i specifické *myšlenky židovského mesiášského očekávání* k Ježíši jako naplnění. **Ježíš** se objevil na zemi jako *Syn Davidův*. Královsky vládne své obci a na konci se na zemi objeví jako **Mesiáš**. *Je pochopitelné, že toto vše mizí, jakmile se z christos stane vlastní jméno Kristus*.

Mesiášství bylo utajované, lidé je sami nemohli objevit, *bylo jako tajemství odhaleno teprve po Ježíšově vzkříšení*. Teolog Wrede upozorňuje, že tady by spadal i termín **Vyvýšený**. **Jako vyrovnání mezi Ježíšovým nemesiášským pozemským životem a povelikonoční mesiášskou vírou křesťanské obce, která někoho, kdo přece mesiášem nebyl, jako Vyvýšeného Mesiášem prohlásila.**

V našich pramenech se titul Vyvýšený neobjevuje.

IV.3.3. tituly vztahující se k přítomnému dílu Ježíše z Nazareta

Výsledky výzkumu: Připomeňme si, že Ze 255 Myšlenek na den , které se obracely k Ježíši Nazaretskému užili jejich autoři **71x titul Pán, Pán Ježíš, 15x titul Spasitel** a **2x** jsme zaznamenali titul **Vykupitel**.

Titul **Pán** může označovat jakéhokoli držitele moci, ba i majitele otroka. Bohové a bohyně bývali v oblasti kultu často označováni, zejména na Východě, jako kyrioi. Jednalo se i o jeden z titulů římského imperátora. Význam v této souvislosti nebyl pouze politický, ale i kultovní, protože císařové byli uctíváni jako božstva.

Z biblického hlediska **je titul narážkou na Boží jméno**, protože Septuaginta překládala tímto výrazem hebrejské **Adonaj a JHWH**.⁹ Zejména v prostředí, které znalo řecký překlad Starého zákona a které naslouchalo předčítání Starého zákona v řečtině, musel být tento titul spojený s Ježíšovým jménem velmi působivý. Není tedy divu, že toto označení se vyskytuje nejhojněji právě v Pavlových listech, nachází se však i v evangeliích (srov. Mk 11, 3: Mt 21, 3), zejména u Lukáše (srov. např. Lk 7, 19: 10, 1 atd.).¹⁰ Označení Ježíše jako Pána představovalo zřejmě jedno z nejstarších vyznání víry (srov. Sk2, 36: Řím 10, 9: 1 Kor 12, 3). Podobně jako v předchozím případě platí, že ve své podstatě funkcionální titul se stává **výpovědí o Ježíšově božském statutu, o jeho bytí**.

V našich pramenech je titul Pán vžitým označením Ježíše Krista. *Náš Pán, Pán Ježíš*. Jen ve spojení **”Náš Pán a Spasitel Ježíš Kristus”** právě takto v několika málo myšlenkách vyslovují autoři jeho pravý význam. Že je to jméno nad každé jiné jméno. Že titul **”Pán” je titul Boha, přenesený** v konkrétní představě na osobu Ježíše Krista. Nebo lépe **na jeho funkci a poslání**.

V našich pramenech byl titul **Spasitel** v MND užit **15x**. V řeckém světě byl titul sôtér užíván pro bohy, císaře, státníky, ale také pro lékaře. Ve Starém zákoně není Mesiáš nikdy nazýván Spasitel, toto označení je vyhrazeno Hospodinu. Proto také Nový zákon hovoří na několika místech o Bohu jako o Spasiteli. **V Novém zákoně se vztahuje titul Spasitel na**

⁹ V Septuagintě se slovo kyrios objevuje přibližně 9000x. Pouze asi 190x je takto označován člověk. !Nejstarší rukopisy LXX (zlomky) mají v řeckém textu hebrejskými písmeny psaný tetragram Tento způsob psaní je doložen i v prvních staletích našeho letopočtu (...). A tak vznikla hypotéza, že rozsáhlá aplikace výrazu kyrios v LXX je především dílem křesťanských opisovačů. Při četbě spojené s hlasitým přednesem však i judaisté užívali výrazu kyrios na místě zmíněného tetragramu." To dokládají i novozákonní citace Starého zákona, v nichž se odráží, jak helénizovaná synagoga četla Starý zákon. Na místě tetragramu stojí výraz kyrios (srov. např. Řím 4, 8: 9, 28a: 10, 16: ...) dále viz CVP str. 77

¹⁰ Celkově se výraz Kyrios vyskytuje v Novém zákoně 718x, z toho v Lukášových spisech 210x a v pavlovských listech celkem 275x

Ježíše celkem v 17 případech. V první řadě je třeba připomenout, že *samo jméno "Ježíš" má význam "JHWH je spása". Obsahem spásy je záchrana z hříchů a dar věčného života*

Terapeutický rozměr spásy činí titul "spasitel" příbuzným s označením lékaře a také s Ježíšovou uzdravovatelskou činností. *"Vzhledem k tomu, že Ježíši Kristu je připisována funkce, která ve Starém zákoně příslušela Hospodinu, představuje označení "Spasitel" narážku na jeho božský statut. Protože přinesená spása spočívá nejen v Ježíšově jednání a učení, ale především v něm samotném ."*

IV.3.4. Skupina titulů vztahující se k Ježíšově preexistenci a Boží podstatě .

K těmto titulům, patří zejména **Slovo** (Logos), **Boží slovo**, **Syn Boží a Bůh**.

O titulu **Syn Boží** čteme opět v učebnici dogmatické teologie. - *"V kulturním okruhu antického Orientu byli králové nazýváni synové boží. V Egyptě byl král považován za božstvo, v Mezopotámii byl král adoptivním synem božím. Následně i římscí císařové byli titulováni "divi filius" Toto spojení titulu s královskou mocí s sebou nese obdobné problémy. Proto také Ježíš nikdy výslovně neřekne: "Já jsem Syn Boží." Vedle toho mohl titul Syn v myslích učedníků odkazovat na pojmání Ježíše jako Služebníka."*

Když si vzpomeneme na příběhy evangelia, jistě nás napadne, že **tímto titulem Ježíše nazývá před Velikonocemi satan** při pokušení na poušti. A také **démoni**, kterým Ježíš zakazuje hovořit. I učedníci po projevení jeho moci nad přírodními živly, Ježíšovi nepřátelé a také Petr ve svém vyznání podle evangelisty Matouše.

" V uvedených případech je ale patrné, že ve většině těchto pojmenování je titul těmi, kdo mluví, pojmán ve smyslu dobových představ o královském mesiáši. Když Ježíš naplní své poslání, nabývá titul jednoznačně nových rozměrů a již nehrozí, že by byl pramenem nedorozumění vzhledem k politicko-triumfalistickým lidovým mesiánským nadějím (srov. Mt 27, 54: Mk 15, 39: Lk 23, 47)."

Podívejme se také na přímý vztah Otce a Syna. Otec nazývá Ježíše **milovaným Synem** (ho hyios mú agapétos) - jak při křtu v Jordánu, (srov. Mt 3, 17: Mk 1, 11: Lk 3, 22), tak při proměnění na hoře (srov Mt 17, 5: Mk 9, 7: Lk 9,36 - místo milovaný" je užito "vyvolený"). Označení **"milovaný Syn"** se zdá být narážkou na to, jak je v Genezi charakterizován Izák ve vztahu k Abrahámovi. (srov. Gn 22, 2.12.16(LXX). Navíc řecký výraz agapétos, braný samostatně nebo ve spojení se slovem "syn", odpovídá hebrejskému výrazu yahid - milovaný, jediný. Ježíš sám o sobě hovoří jako o Synu (srov. Mt 11, 27: 24, 36: Mk 13, 32: velmi často v Janově evangeliu).

”Ježíš dále vyjadřuje svůj naprosto výjimečný vztah k Otci kromě jiného oslovením ABBA (srov. Mk 14, 36: Žid 5, 5.8).¹¹ V souvislosti s okolnostmi, za nichž Otec oslovuje Ježíše jako svého jediného nebo milovaného Syna, a také s ohledem na Ježíšovo chování vůči Bohu Otci lze říci, že evangelisté viditelně narážejí na skutečnost, že Ježíšovo synovství je jiného řádu než synovství králů ve Starém zákoně. Pokud by toto poselství nemělo svůj základ v samotném předvelikonočním Ježíši z Nazareta, bylo by jistě těžko vysvětlitelné jiným způsobem. Určitá stylizace vyprávění neznamena, že za vyprávěním nestojí skutečné události a přímá zkušenost prvních učedníků.

V Janově evangeliu je pak výslovně vyjádřena jednota mezi Otcem a Synem.¹² A to, že se Ježíš před Velikonocemi chová zdrženlivě, až odmítavě k titulu syn Boží, když je spojován se starozákonním pojetím adoptivního synovství králů a s triumfalistickým mesianismem, svědčí jednoznačně ve prospěch jeho vědomí ohledně výjimečnosti vlastního osobního vztahu k Otci.¹³

Z původně funkcionálního titulu ve starozákonním významu se po Velikonocích stává označení Ježíšovy nejvlastnější identity a jeho božství. Nový význam je tedy výrazně **ontologický**.

SLOVO je významný christologický titul. Přesto se v **pramenech** této bakalářské práce, tedy v Myšlenkách na den Radia Proglas, tento titul Ježíše Nazaretského **vysskytuje pouze 3x, a to v podobě BOŽÍ SLOVO.**

”Na počátku bylo Slovo, to slovo bylo u Boha, to slovo bylo Bůh.”¹⁴ Nejdříve **historicko-biblické a dogmatické určen titulu.**

Pro řeckou filozofii **logos** často představuje věčný zákon ovládající kosmos. Jak učí Herakleitos. Podle stoiků je logos sjednocující princip kosmu, tedy jakousi jeho duší. Logos podle Plotina vychází jako první emanace z Jediného, z logos pak emanuje duše světa. Filón učí, že právě logos obsahuje ideje všech stvořených věcí a představuje exemplární příčinu pro stvoření lidské duše. Řada těchto myšlenek později ovlivnila teologii církevních otců.

”Starozákonní pozadí je stvořitelské, zjevitelské a spásu i soud přinášející Boží slovo. V Novém zákoně je Ježíš označen jako Logos na třech místech - Jan 1, 1-18: 1 Jan 1, 1: Zj 19,

¹¹ Srov. L.TICHÝ, "Bůh - náš Otec. Svědectví Nového zákona", Communio I (1997) 171-181.

¹² srov. Jan 10, 30.38. Ježíšovi posluchači pochopí velmi správně, že Ježíš se staví na úroveň Boží - srov. Jan 10, 33.

¹³ "Je třeba znovu připomenout, že novozákonní aplikace titulu Syn opírá svůj nový význam o samu Ježíšovu zkušenost synovství, a právě proto přesahuje židovské mesiášské koncepce." M.BORDONI, Gesú di Nazaret..., 269

¹⁴ Srov. Jan 1, 1 Nový zákon.Žalmy(ČBS 1990)

13, tedy vždy v janovských spisech.¹⁵ Pouze v Prologu Janova evangelia však tento titul výslovně vyjadřuje Ježíšovu **preexistenci**, jeho **věčnou osobní identitu a tajemství vtělení**. **Jan** **pojímá vtělení** ne pouze jako akt sjednocení dvou přirozeností, ale spíše šířeji **jako historické "stávání se člověkem"**, které vrcholí v okamžiku, kdy je vše dokonáno (srov. Jan 19, 30 - Iz 55, 11), kdy Slovo na sebe vzalo zcela paradoxně nejzazší hranici své existence v těle, tedy lidskou smrt. Jestliže **Ježíš je Slovem**, pak to znamená, že **poslání zjevitelce, spasitele, ale také soudce, vytváří dokonalou jednotu s jeho vlastní osobou. On není pouze zjevitelem, on je samotnou podstatou zjevení, které je zároveň vrcholným Božím sebedarováním člověku. On nesoudí, ale soud již nastal, protože světlo pravdy a milosti přišlo na svět (srov. Jan 3, 16-21). Funkcionální a ontologický rozměr, christologický a soteriologický moment se vzájemně pronikají v podivuhodné jednotě bytí a jednání, kterou je jen velmi obtížné popisovat lidskými slovy."**

Frekvence titulů vyjadřujících Ježíšovu **preexistenci u Boha či Boží podstatu** **v pramenech** této práce, tedy **v Myšlenkách na den Radia Proglas**.

1x **Boží Syn**, 2x **Vtělený Bůh-Pán Ježíš**,

1x **Ježíš Kristus-Vtělený Syn Boží**,

1x **Bohočlověk**, 1x **Ježíš- pravý Bůh a pravý člověk**,

1x **Božské dítě- živý Bůh-Král světa**,

1x **Ježíš Kristus-Bůh naděje**.

V pramenech- Myšlenkách na den Radia Proglas autoři nerozváděli více samotný **titul v jeho teologickém významu**. Tituly byly užity jako samozřejmé pojmenování, kterému autor rozumí a ví proč ho užívá. Obsah těchto myšlenek byl však přece jen výjimečný, protože se vztahoval k významnějšímu dni či svátku liturgického roku.

Máme-li **zhodnotit** tyto **výpovědi**, i v nich **bylo zřetelné svědectví víry v preexistenci Syna**. Vyznání preexistence Slova a jeho identifikace s **Mužem z Nazareta** je velmi úzce spjata s vírou v **Ježíšovo božství**. V to, že on je skutečně **Kyrios**. A tato víra je klíčem k celému trinitárnímu tajemství.

Věčnost Slova je totožná s Boží věčností. Tato věčnost Boží je **počátkem i cílovým bodem dějin světa**. Již **úkon vtělení a následně i každý okamžik Ježíšova pozemského života představuje průlom eschatologie do našeho času**. Což plně odpovídá

¹⁵ To, zda verš Žid 4, 12 lze považovat za užití titulu "Slovo" ve vztahu k Ježíši z Nazareta je sporné (miní J.AUER, Jesus Christus ..., 115).

eschatologickému ladění Ježíšova hlásání a působení. V **pramenech** je zaznamenán **i tento eschatologický odkaz myšlenek**. Ve zkratce jsme v posledním sloupci souhrnné tabulky uváděli, jak autor domýšlí celou dogmatickou strukturu Božího tajemství. Hlubší rozbor zaznamenaných údajů však přesahuje rámec této práce. Může ale posloužit při dalším teologickém bádání.

IV.3.5. Skupina výjimečných christologických titulů.

Do páté skupiny zařazuje O.Cullmann christologická pojmenování typu: **Prostředník, Syn, Pantokrator - Pán světa, Soudce a mnoho označení, která si dává Ježíš v Janově evangeliu: Pastýř, Dveře, Cesta, Pravda, Život, Světlo aj.**

V **pramenech** jim **adekvátně odpovídaly** následující **tituly**:

Syn, Milovaný Syn, Jediný Syn, 15x Ukřižovaný Syn

Světlo světa, Dárce světla, Vládce světla,

Ježíš -Vykupitelská láska, Ježíš Kristus jako střed Svaté rodiny,

Nejsvětější srdce Ježíšovo,

Zmrtvýchvstalý

Kristus-Světlo světa-Eucharistie,

Kristus-Eucharistie

Kristus- alfa a omega

Alfa a omega - Počátek i konec

Náš Pán-věčný soudce, Pán času, Pán dějin

Silný Bůh

Kristova láska, Živý Kristus

Tajemné tělo Kristovo

Kristus- náš bratr a Pán,

Ježíš Kristus-bratr Tajemné tělo Kristovo

Ve sledovaných **pramenech - Myšlenkách na den** z archivu **Radia Proglas** za období tří let **jsme našli** pouze **dva odkazy** k tomuto chápání Ježíše Krista jako **spolubratra**. Autorem zamyšlení k Bílé sobotě byl současný významný teolog a přítel Proglasu Oto Mádr. Jakoby nám touto cestou poslal i mírné bratrské napomenutí. Citujeme ji ve zkratce:

"Je Bílá sobota a nastalo ticho. Obřady Velkého pátku zakončily tragédii na Kalvárii. Ježíšovy učedníky zalehlo ticho. I v liturgii se to ticho rozprostírá. Dokud nenastanou obřady. Ticho je dar velikonočních svátků. Můžeme se vžívat do těch jeho věrných Kristových . Jak jim bylo? Byli zaleknutí, rozpačití plni otazníků. Nevěděli, ale zůstali v tichu a čekali. A zase to

byly ženy, jako tolikrát v životě lidstva i v životech rodin, které velká láska vedla k činu. Přinesly vonné masti a udělaly Mesiáši poslední službu. Zůstaly mu věrné. Sobotní ticho je velice důležitá věc pro nás. A nejen o velikonocích. **Umět zůstat v tichu, když se vynoří otazník. Třeba veliký, náročný, krutý. Nevíme si s ním rady. Ale když se držíme Ježíše, našeho bratra a Pána, pak najdeme řešení. A přijde i pokoj, který nedává svět.**"

Zkoumané Prameny nám nabízejí další zamyšlení. Autor v následující Myšlence na den Radia Proglas reagoval na Světové setkání rodin v Manille: "Někdo vidí rozdíl mezi křesťanskou a nekřesťanskou rodinou v tom, že ti první chodí do kostela, Ale je to přece jen složitější. Bůh přichází jako nemluvně do rodiny. Rodina přijímá Boha a dává ho světu. Je to **vtělený Bůh**. Rodina není instituce. Jejím posláním je přijímat Ježíše a dávat ho světu."

Nebo další pointa : "**Fiat Lux!**" Budiž světlo. - **To vyslovil Bůh jako první. Nedejte se zmást tím cizím jazykem. Než nastalo zmatení jazyků - už tu bylo světlo vysvětlení. Ježíš - Světlo světa dodnes spojuje ty, kdo by si pro zmatení jazyků nemohli rozumět**".

Archiv Radia Proglas se ukázal jako **bohatý zdroj pramenů** pro naši práci: Autor jiné myšlenky zase píše: "Stále v něčem soutěžíme . Ve sportu i v životě. Bible ale říká alfa i omega - počátek i konec. Svět už nedokáže přemýšlet v biblických dimenzích. K čemu je však kultura, která nevede k Bohu? A co teprve kultura, která člověka od Boha odvádí?"

A ještě jeden zajímavý myšlenkový motiv: "Byl jsem jednou na brigádě, ale pracovat s krumpáčem, to ne. To jsem odmítl. Nechtělo se mi. Vedoucí brigádnické party se ušklíbl a řekl, že jsem pátý křesťan, který odmítl tělesnou práci. To mě zarazilo a šel jsem do sebe. Pak se mi v hlavě ozvala slova jedné písničky o světě, který je mnohem lepší než by mohl být, protože **David neřekl, že obři" nejsou jeho parketa**", **Maria neodmítla porodit Spasitele a Ježíš se nebránil, že kříž je pro něj příliš potupný**".

Také autor další Myšlenky na den *chce dodat naději*. "Vítězství je jisté. Přes vše, co slyšíme, že se děje ve světě. **Silný Bůh činí silnými i nás.**" V naléhavosti s jakou byla ta slova v myšlence vyřčena, myslíme si, že v pojmenování **Silný Bůh** - byl implicitně myšlen vzkříšený Ježíš Kristus.

IV.3.6 Při vyhodnocování pramenů jsme do zvláštní skupiny zařadili **Myšlenky na den**, které obsahovaly *téma Kříže*.

Výsledek výzkumu pramenů:

ze **330 MND** vysílaných na vlnách Proglas se v **9 z nich** objevil **Kříž** jako *samostatný motiv*.

Kříž 3

Kříž, bolest

Kříž Kristovy lásky

Kříž Ježíšův

Kristův kříž

Tajemství kříže

A Vzkříšení.

Aktuální užití tématu Kříže v Myšlenkách na den Radia Proglas. Z pramenů uvádíme jen **některé motivy**. Autor jedné z těchto Myšlenek na den napsal:

"Voják ve válečném lazaretu vydržel operaci bez anestetik, jen při pohledu na Kříž. Čím pro nás je znamení Kříže? Už jsme objevili jeho spásnou moc? Uvědomme si, že tak jako Kříž ztrácí svou spásnou moc bez Krista, tak náš život ztrácí smysl bez Kříže."

V jiné myšlence se objevuje: *„Svět považuje za bláznovství říkají sestry mnišky, , že nás těší být skromnými. Vyjadřujeme tak svou úctu k Bohu. Pro nás opravdu nemá život smysl, nedíváme-li se na Krista v jeho chudobě. Náš Pán neměl na Kříži nic."*

Parafráze další myšlenky na den s **tématem Kříže**: *„Bůh sesílá různé kříže na lidi. Třeba jako nedávnou velkou povodeň. Dva čerstvě sezdání mladí lidé, při té velké vodě přišli o první materiální vklady do manželství. Prožili docela krizové dny, ale vsadili na Boží lásku a ta upevnila jejich vztah“.*

A na závěr : *„Máme v sobě někteří velkou touhu po poznání. Mnohé žene až k nevíře v Boží tajemství. Ale říkat nevěřím, je těžší než věřit. Neptejte se tedy raději, zda lidé nevěří, ale zda milují. A milujte sami bláznivě. Až k bláznovství Kříže, jež je vědomým darováním sebe a má moc vás osvobodit“.*

Téma kříže se v pramenech objevovalo jako **podmět a východisko celé autorovy výpovědi**.

Bylo to nejen v zamyšleních času velikonočního, ale všude tam, kde se autor snažil promýšlet význam utrpení v životě lidí a význam Kristova vykupitelského díla. Bylo by možná zajímavé zhodnotit téma kříže v pramenech archívu Radia Proglasu samostatně a hlouběji.

V. Myšlenky na den oslovující Ducha svatého a Ducha Božího

Při práci s prameny - Myšlenkami na den Radia Proglas, jsme se v **první části** bakalářské práce jsme věnovali pojmenování Boha. **Ve druhé části** jsme sledovali christologické tituly Ježíše Krista. Podle toho, co nám napovídá **třetí část** Credo - apoštolského vyznání víry, se i my budeme nyní zabývat Duchem svatým a Duchem Božím.

V.1. Výsledek výzkumu.

Ze 330 myšlenek se autoři **28x** obraceli K Duchu svatému a Duchu Božímu jako podmětu a východisku výpovědi.

V.2. Historicko-biblické pozadí, dogmatické souvislosti.

Oba tituly Duch svatý a Duch Boží *je sice třeba rozlišovat, ale není správné je oddělovat. Boží duch je vzýván, uctíván a oslavován spolu s Otcem a Synem jako jediný Bůh stvořitel, spasitel a posvětitel.* Vypovídáme o něm především pomocí symbolů.

V Písmu svatém jsou nejčastějšími symboly ducha ve Starém zákoně a Ducha svatého v Novém zákoně vítr, dech života, *vitální princip, pomazání olejem, vztah lásky, dar, holubice, voda, oheň, niternost.* K těmto symbolů je třeba připojit *prostor*, protože **Duch svatý sjednocuje zdánlivě neslučitelné prvky.** *"Pneumatologická reflexe musí být v první řadě symbolickou teologií. Tak jako je christologie samostatným pojednáním o poslání Syna, pak pneumatologie se bude přednostně zabývat působením Božího Ducha v dějinách."*

V.3. Aktuální užití pojmenování v pramenech - autoři Myšlenek na den Radia Proglas reflektují denní prožívanou skutečnost se svou vírou a nyní oslovují třetí osobu Božské Trojice:

Starými před Bohem nás nečiní fyzické trápení, ale naše vina. Duch Boží nás chce omladit"

V jiné myšlence autor nabídl posluchačům text Řehoře Naziánského O tajemství víry a jeho učení o nejsvětější Trojici.

-*" Žijte z Božího ducha. Pak nepodlehnete tomu, k čemu vás táhne lidská přirozenost"*- tak znělo další poučení. Ptáte-li se, jaký je rozdíl mezi evangelizací a propagandou, odpoví vám následující myšlenka:

"Pane vidím, že jsi Prorok“ zvolá samařská žena při setkání s Ježíšem. Ptejme se sami sebe. Koho vidí lidé v nás? Prorok se už nenosí. Spíš náboženští myslitelé. Jak poznáme rozdíl mezi evangelizací a propagandou? Když pochopíme, že duchovní oči se dají otevřít jen zevnitř. A že tím jediným světlem je Duch svatý".

Další citace - *Církev jako tělo Kristovo žije z Ducha svatého. Je poslaný proto, aby nás osvobodil z otroctví hříchu .*

A pro nás starší ještě jedna myšlenka k svátku, jehož povinné slavení je už našťestí za námi: - *"Před 13 lety byla ještě velká oslava VŘSR. -Znáte Ježíšova slova o odchodu nečistého ducha z člověka?Stalo se. Ale pozor, on se může vrátit zpátky, když příbytek zůstane prázdný. Přemýšlejme, jak žít v jednom domě naplněném Pánem. Na věčné časy."*

A ještě poslední motiv z Myšlenek Radia Proglas :

*"Čím víc se lidé vzdalují od Ježíše Krista, tím více se obracejí k pověrám a okultismu. Prvním krokem je zanedbání služby k Bohu. Pak už nás může jen potkat porucha tělesná, duchovní i duševní. Bud' jsme na straně Boha nebo Satana. Zkoumejte **Duchy, zda jsou z Boha. Neboť mnoho falešných proroků vyšlo do světa“ .***

Závěrem třetí kapitoly můžeme konstatovat dosti překvapivou skutečnost, že jen 28 výpovědí z 330 pramenů , které jsme hodnotili se obrací výslovně k Duchu svatému nebo Duchu Božímu. **A přitom je to právě Duch Boží a Duch svatý , který v nás svou milostí probouzí víru** a nový život, který spočívá v poznání Otce a toho, kterého poslal, Ježíše Krista. Je poslední , ke komu se obracíme v třetí části Creda, ale neměl by být poslední v našich myšlenkách.

VI. Postava Panny Marie v Myšlenkách Radia Proglas

Postupně, podle článků Credo - apoštolského vyznání víry, jsme hovořili o pojmenováních a titulech osob trojjediného Boha. Zabývali jsme se pojmenováním Boha Otce, Syna i Ducha svatého.

V naší práci s prameny, má-li být zodpovědně uzavřena, nesmíme opomenout postavu Marie z Nazareta - Matky Páně -Panny Marie. *"Vždyť tím, že vyslovila "fiat" při zvěstování dalasvůj souhlas k tajemství vtělení, Maria už spolupracuje na celém díle , které její Syn má vykonat. Je Matkou všude, kde on je Spasitelem a hlavou mystického Těla."*

VI.1. Výsledek výzkumu - Ze 330 Myšlenek na den se autoři pouze 13x obracejí k Panně Marii. V pramenech našeho zkoumání se postava Panny Marie objevila zejména v souvislosti s Duchem svatým a s Kristovým velikonočním křížem. O tom už jsme se zmiňovali v samostatné části kapitoly o christologických titulech Ježíše Krista.

VI.2. Historicko biblické pozadí, dogmatické souvislosti.

Mariologie souvisí od počátku s posláním Ducha svatého a Božího Syna. Nelze nebrat v potaz Ducha svatého už když se jedná o Mariino početí. Boží Syn je pak Duchem svatým posvěcen na Krista (Mesiáše) . Pro svou smrt a své vzkříšení je Ježíš ustanoven "Pánem a Mesiášem" ve slávě (Sk 2,36). Ze své plnosti vylévá Ducha svatého na apoštoly a církev.

Křesťané jsou přesvědčeni, že absolutním vrcholem sebezjevení a sebedarování Boha je postava a životní osud Ježíše z Nazareta. Pokud platí, že základním východiskem

christologie musí být postava a životní cesta Muže z Nazareta, pak analogicky platí, že základním východiskem mariologie musí být postava a životní cesta Marie z Nazareta, jak ji prezentuje Nový zákon. (To je velmi originální řešení mariologických otázek, které nabízí prof. C.V.Pospíšil v knize Maria - mateřská tvář Boha)

Věčný vztah "Otec- Syn" v imanentní Trojici nachází svůj stvořený ekvivalent ve vztahu „Maria - Ježíš“. Maria **není zjevitelka**, ale skrze ni je zjevováno něco, k čemu ona sama dospívá vírou. **Mariino tajemství je bytostně zakořeněno v tajemství vtěleného Slova a je mu podřízeno.**

Paralela vztahu Otec - Syn se vztahem Maria - Ježíš se neváže pouze na příchod Slova v těle, ale také na dovršení Ježíšovy lidské existence v čase. Bůh Otec - Matka v hodině kříže tajuplně mlčí. Vrcholným znamením jeho - její mlčenlivé a soucítící přítomnosti je právě mlčící, soucítící a k Synovu sebedarování se tajuplně připojující Maria pod jeho křížem.

V pramenech - Myšlenkách na den Radia Proglas se autoři aktuálně obracejí k Panně Marii pouze 13x.

Vybrali jsme nejprve myšlenky, které vypovídají silně právě o Marii pod křížem Autor zvolil formu osobního dopisu.

„Drahá Marie. Když přemýšlím o tvé pokoře, připadám si jako nafoukaný farizej. Po tom všem, co jsi prožila nejdříve sama s Bohem a potom s Josefem, po událostech v Betlémě a Egyptě, vrátila ses pokorně do Nazaretu. Tolik nadpřirozených zážitků, tolik zázraků, a ty zůstáváš klidnou. Nemáš zapotřebí dělat senzaci. -To my zas ne ! Stačí jen náznak prchavého snu a už z toho děláme nadpřirozené zjevení. Tak se stává, že naše náboženství, místo, aby nás k Bohu přibližovalo nás od Boha vzdaluje. - Kolik to bylo neshod. Proč tě tolik touží vidět lidé ve Zjeveních, když tě každý může vidět na stránkách Bible? Promlouváš k nám svými skutky, slovy a mlčením. Především svým mlčením.(...) Pokorně mlčíš pod křížem a nebráníš se. Dokonce se ani neptáš proč? Jen krutá bolest tě klátí k zemi. Ještě že je tu Jan. Bere tě kolem ramen a ty se na chvíli ztrácíš v jeho náručí., abys do smrti zůstala v jeho srdci. Ten, který byl nejbližším tvého Syna je i tobě nejbližší. A ty stále mlčíš. V evangeliu není zaznamenáno ani jediné slovo, kterým by bylo dáno najevo, co jsi prožívala. Rozumím tomu dobře, že mlčení je ten nejdokonalejší způsob řeči?- Dovol mi drahá Marie postát před křížem v tichém mlčení a němém úžasu. . Možná se tak naučím promlouvat k lidem jinak, než jazykem. Marie, milostiplná, požehnaná mezi ženami a požehnaný plod života tvého, náš Pán a Spasitel Ježíš.“

V pramenech- Myšlenkách na den Radia Proglas jsme našli ještě jeden Dopis Marii.

„Drahá Marie. S duší proniknutou mečem, čekala jsi na slavný den vzkříšení. Když nastal, opět se ukázala tvoje pokora. Nikdo neví, co jste si s Ježíšem řekli, ale všichni víme, že jsi se ani náznakem nesnažila zastínit jeho slávu.(...)- Jak silná by byla církev po celá staletí, kdyby svým leskem neodváděla pozornost od slávy Kristovy. Drahá Marie, tento týden jsem se snažil projít s Tebou cestu tvého života. Každý den kousek. Vedla jsi mě něžně a pokojně. Promlouvala jsi ke mně svým mlčením tak silně, že to uslyšelo mé srdce. Naučila jsi mě dívat se jinak na Ježíše, na Tebe, na lidi kolem sebe, na zemi, na nebe i na sebe. Pochopil jsem, že láska je mocná i v bezmocnosti. A její důkaz není třeba dokazovat. Naučila jsi mě řeči lásky, která nepotřebuje slova. Stojím s tebou pod křížem a pozvolna se začínám modlit modlitbu odevzdání, ale mé rty zůstávají nehybné. Konečně se modlím srdcem. Děkuji ti, drahá Marie. Milostiplná, požehnaný plod života tvého Náš Pán a Spasitel Ježíš.

Z pramenů - myšlenek na den vybíráme už jen poslední motivy o Panně Marii.

„Mějme strach z toho, co nám brání hledat Pána. Prosme Pannu Marii, aby nás naučila otevřít oči a umět porozumět tajemství věčnosti“.

Další autor Myšlenky na den vysílané při konání Středoevropských katolických dnů upozornil na sounáležitosti s Kristem, při hledání evropských společných kořenů. A pokračoval v úvaze těmito slovy: *„ Putujeme s Marií Matkou v naději celou historii. My můžeme Evropu obohatit třeba úctou k Matce Boží Panně Marii. Modleme se s Marií před úžasným vylitím Ducha svatého, který nepodléhá času ani systémům“.* A ještě jedno docela zajímavé pojmenování.

„Mudrci nás učí pokoře. Maria umožnila Bohu, aby mohl přijít. Chceme být poslušni hlasu své církve, která putuje dějinami a ukazuje na Krista, Alfa a omegu svého dovršení v novém Jeruzalémě. Maria, která byla kardinálem Meisnerem označena jako "krizová manažerka", je naší největší nadějí.“

Maria - jako „krizová manažerka“ ? Tady se nám do teologického mluvení o Bohu vloudil styl novodobého uvažování . Toto pojmenování nelze než brát jako snahu o velmi aktualizovaný příměr . Je v něm ale vyjádřena podstata toho, čím pro nás doopravdy Panna Maria je. Prostřednicí milostí, pomocnicí v nouzi. - Jak dokládá opět tradiční vyjádření v další myšlence:

„Panna Maria, Matka církve - stojí při našem vykročení na prahu nového roku. Je mocná ochránkyně církve, každého z nás. Je jistotou. Svou přímlovou nás budeprovázet na všech cestách a bude se přimlouvát za nás u Pána času.“

Místo závěrečných úvah můžeme použít slova z dalšího pramene:

„Kolik pravd jsme v životě už slyšeli. K Panně Marii můžeme mít různý vztah, ale jedno víme všichni. Že byla studnicí moudrosti a pramenem povzbuzení pro každého, kdo miluje Ježíše Krista. Panna Maria přijímala co slyšela a uchovávala v srdci to tajemství vtělení Božího syna. - U ní ta cesta byla jasná. A co ta naše?“

Mariologie je takový pohled na tajemství víry, který vše nahlíží právě z hlediska Matky Páně a jejího významu v díle spásy. Autentická mariologie i mariánská úcta musí být zřetelně teocentrické a christocentrické, Vždyť „Slávou mariánské úcty je adorace Boha a dosažení spásy člověka“.

Závěr

V této bakalářské práci nazvané „**Jak mluvíme o Bohu na vlnách Proglasu?**“ jsme se zabývali především studiem pramenů z archivu Radia Proglas. - Myšlenkami na den vysílanými v letech 2002, 2003 a 2004 . Zajímalo nás, jak současní křesťané reflektují denní prožívanou skutečnost skrze svou víru , a jak ji promítají do svých sdělení v autorských zamyšleních.

Po poslechu 550 třiminutových relací , jsme vyhodnotili **330 Myšlenek na den jako základní soubor pramenů.**

Z přehledu vidíme, že **mluvení o Bohu a Ježíši Kristu je ve zkoumaných relacích na první pohled vyrovnané. Ze 330 MND se 243x obraceli autoři k Bohu a 255x Ježíši z Nazareta**

Další klasifikace pak ukázala , že mezi tradičním oslovením Bůh, Pán Bůh a tituly konkrétnějšími je velké rozpětí . Porovnejte sami: **169x Bůh, 7x Pán Bůh** - a proti tomu **20x Otec, 19x Hospodin, 8x Nebeský Otec, 6x Stvořitel, 3x Tvůrce** a pak už po jednom oslovení **Všemohoucí Bůh, Nekonečný Bůh, Trojjediný Bůh, Bůh-věčná blaženost, Bůh-láska sama, Milující Otec, Pán a vládce, Pán života a smrti, Boží dárce, On** - a jeho **Božská tajemství.**

V pramenech se však objevilo **dalších 52 Myšlenek na den**, ve kterých autoři užívali i jiná **pojmenování Boží skutečnosti.** Pokud je připočteme k předchozímu, pak součet **295 pojmenování Boha a Boží skutečnosti** dohromady zase **ukazuje, že přece jen mluvíme**

v Myšlenkách na den na vlnách Proglasu **více o Bohu samotném**. Jistě, že je to rozdíl statisticky nevýznamný, ale nám jde o určitou, přece jen fakty podloženou představu, kterou bychom mohli využít i v další rozhlasové praxi.

Od dob biblických se užívané názvy Boha a Boží skutečnosti ve své podstatě nezměnily. Vždyť také autoři Myšlenek na den se opírají o svou víru, předávanou Tradicí a doslovně i o texty Starého a Nového zákona. V pramenech jsme **neobjevili žádná výrazně originální pojmenování**. Jen je jasné, že pojmy samy jsou užívány v kontextu moderního myšlení a jazyka člověka 21. století.

Z dogmatické pohledu na analýzu výsledků této skupiny pojmenování Boha se ještě **ukázalo**, co dnes tvrdí mnozí teologové, **že pro současné křesťany je Bůh především Jeden. Vnímání boha Trojice ustupuje do pozadí**. V našich pramenech se opravdu objevila jen jediná myšlenka s pojmenováním Boha Trojjediného. A to byla ještě citace z katechetického listu .

K postavě Ježíše z Nazareta se autoři **obrátili 255x**. Základní tituly byly užity takto: **81x Kristus, Ježíš Kristus, 71x Pán, Pán Ježíš. 15x Spasitel, 15x Syn,**(Boží Syn, Milovaný, Jediný, Ukřižovaný Syn).

Titul, Mesiáš, který pro učedníky znamenal **vyznání víry** se v **našich pramenech** objevil **jen 4x**. Snad i to by mohl být námět k zamyšlení a podrobnější studii. **Kdo je pro nás Ježíš z Nazareta? Mesiáš? Spasitel? Vykupitel? Nebo jen Ježíšek?**

V pramenech se dále objevovaly tituly: 4x **Syn člověka**, 2x **Spása**, 2x **Pán času**, 2x **Světlo světa**. Titul **Mistr**, **Prorok** se objevil jen v citaci evangelia. **Vůbec jsme se nesetkali s titulem Služebník boží**, ani s titulem **Vyvýšený**.

Titul **Syn člověka** se objevil **jen 4x**. Přitom v Novém zákoně je ho celá řada. V našem prameni měl v sobě obsažen **motiv služebníka**. Neobjevili jsme ani označení **Syn Davidův**. **Dvakrát** se objevil titul **Vykupitel**. V našem případě znamenal spíš **služebníka**.

Z těch originálnějších oslovení tady ještě jednou zmíníme titul Ježíš **Kristus- bratr, Kristus - náš bratr a Pán, Ježíš Vykupitelská láska, Ježíš Zmrtvýchvstalý** nebo **Kristus Eucharistie**. A další najdete v přehledu uvnitř textu.

V hodnocení kapitoly christologických titulů jsme dále zaznamenali **zvláště prožívané tajemství Krista Ukřižovaného, Vzkříšeného, Zmrtvýchvstalého**.

Také se v této souvislosti objevilo **významné téma Kříže**. V Myšlenkách na den bylo **9x** samostatným východiskem a podmětem výpovědi. Tento **myšlenkový odkaz na soteriologický význam kříže** by mohl být v přípravě rozhlasové praxe ještě více **samostatně** promýšlen.

V závěrečné části bakalářské práce jsme se věnovali oslovování **Ducha svatého a Ducha Božího**. Objevil se **pouze 28x**. **Pneumatologie není tedy silná stránka ani v této každodenní relaci Proglasu**. Ještě překvapivější však bylo zjištění, že **ze 330 Myšlenek na den se pouze 13x obrací autoři k Panně Marii**. O Moravě, kde sídlí Radio Proglas a má největší posluchačské zázemí, se často říká, že je tam úcta k Panně Marii prožívaná stále velmi živě. A přesto se **v našem výzkumu pramenů** toto mínění nepotvrzuje. Je to zvláštní **nesoulad mezi ortodoxií a předpokládanou ortopraxí**.

Posouzení této bakalářské práce z hlediska kvalitativních ukazatelů dogmatiky přenecháváme odpovědným teologům. **Specifický úkol dogmatické nebo systematické teologie spočívá v promýšlení vztahů mezi skutečnostmi tohoto světa a Božím zjevením** (analogia entis), mezi minulostí a přítomností radostné zvěsti (auditus fidei), **mezi teorií či ortodoxií na jedné straně a praxí či spiritualitou na straně druhé, mezi jednotlivými pravdami víry** (intellectus fidei). To vše jsou náměty pro příští studijní úkoly. **Tato práce si dala za cíl, jen k tomu položit základy**.

Pokud jde o konkrétní příklad „žité teologie“, o bakalářskou práci na téma ***Jak mluvíme o Bohu na vlnách Proglasu?*** - pak se domníváme, že nám tato studie poskytuje docela dost námětů pro další využití v praxi rozhlasového vysílání. Myslíme si, že **relace Myšlenka na den má ve vysílání Proglasu své významné místo**. Mělo by se v ní pokračovat i nadále. Bude však dobré, když její autoři budou prožívanou skutečností, kterou reflektují na pozadí své víry, ještě více promýšlet v teologických souvislostech.

Naše **mluvení o Bohu bude vždy jen nedokonalé**, ale právě ono **přibližování se k jeho tajemství a hlubší poznávání pravd víry bude na tom to krásné**.

Základní i doplňková literatura:

BENEDIKT XVI.: **Encyklika Deus caritas est**, Praha: Paulínky, 2006.

BIBLE , **Písmo svaté Starého a Nového zákona**, včetně deuterokanonických knih: Ekumenické vydání ČBS 1985, Praha: Zvon 1991

BIČ M., POKORNÝ P.: Co nevíš o Bibli, Praha: ČBS 1997

BOER Theo de.: Bůh filosofů a Bůh Pascalův, Benešov: Eman 2003.

BROWN E.Raymond : **Ježíš v pohledu Nového zákona**, Praha: Vyšehrad 1998

BUBER Martin : **Já a Ty**. Praha: Kalich 2005.

Dokumenty II.vatikánského koncilu. Praha: Zvon, 1995.

DREYFUS,F.: Věděl Ježíš, že je Bůh? Praha 1998.

FEUERBACH L.: Podstata křesťanství. Praha 1954.

FIORES S.,GOFFI T.: Slovník spirituality. Karmelitánské nakladatelství Kostelní Vydří1999

FOUILLOUX D. (a kol.): Slovník biblické kultury, český překlad BINDER J.(a kol.): Praha: EWA EDITION 1992

HELLER,J.: Bůh sestupující.Pokus o christologii Starého zákona. Praha 1994.

HŘEBÍK,J.: "Zjevení Boha Otce ve Starém zákoně", Communio 1 (1997, 163-170).

JAN PAVEL II.: Fides et ratio (encyklika ze dne 14.9.1998: česky Praha 1999).

JAN PAVEL II.: Teologie Těla. Praha: Paulínky 2005

Katechismus katolické církve. Praha : KNA Kostelní Vydří 1995.

KELLER,J.: Úvod do sociologie. Praha 1992.

KOHUT P.V.: Co je spirituální teologie? KNA Kostelní Vydří 2007.

KRAFT,H.: Slovník starokřesťanské literatury. KNA Kostelní Vydří 2005.

LANG.A.: **Kristus vrchol Zjevení**. Olomouc: Velehrad 2003.

NEUNER P.: Laici a klérus? Společenství Božího lidu. Praha: Vyšehrad 1997.

OPATRNÝ A.: Cesty pastorace v pluralitní společnosti. KNA Kostelní Vydří 2006.

ONDOK.J.P.: Čmelák asketický. Úvahy o křesťanské spiritualitě. Svitavy: TRINITAS 2003

PBK: **Bible a christologie**. Dokument z roku 1984. Překlad a úvodní studie C.V.Pospíšil. Praha: Krystal OP 1999.

POKORNÝ P.: Ježíš Nazaretský. Praha: OIKOYMENH 2005

POSPÍŠIL C.V.: **Dar Otce i Syna. Základy systematické pneumatologie**. Olomouc 1999.

POSPÍŠIL C.V.: "Duch svatý a kříž Ježíše z Nazareta", *Communio* II/3 (1998) 224-245.

POSPÍŠIL C.V.: **Hermeneutika mystéria**. Praha-Kostelní Vydří: Krystal OP - Karmelitánské nakladatelství 2005.

POSPÍŠIL C.V.: **Ježíš z Nazareta, Pán a Spasitel**, druhé vydání, Praha-Kostelní Vydří: Krystal OP - Karmelitánské nakladatelství 2006.

POSPÍŠIL C.V.: **Maria - mateřská tvář Boha**. Praha-Kostelní Vydří: KNA 2004.

RAHNER K.VORGRIMLERH.: **Teologický slovník**. Praha: Zvon 1996.

RATZINGER J.: **Úvod do křesťanství**: Brno: PETROV 1991.

SÁZAVA Z.: **Mistr a Pán**. Praha: Blahoslav 1988.

ŠIMANDL J. a kol.: Jak zacházet s náboženskými výrazy. Praha: Academia 2004.

ŠPIDLÍK T.: Spiritualita křesťanského východu. I. Centrum Aletti Velehrad-Roma, Olomouc 2002.

WALDENFELS H.: Kontextová fundamentální teologie. Praha: Vyšehrad 2000.

ZIÓLKOWSKI Z.: **Nejtěžší stránky Bible**. Praha-Kostelní Vydří: KNA 2001.

Přílohy:

Příloha č. 1 Prameny ve zvukové podobě na 4 CD ROM - (vloženo v deskách)

Příloha č. 2 Tabulky frekvence titulů , legenda k obsahu a odkaz
(vloženo + jejich elektronická podoba v programu WORD a Excel)

MY 2002_tituly

MY 2002_legenda

MY 2003A_tituly

MY 2003A_legenda

MY 2003B_tituly

MY 2003B_legenda

MY 2004_tituly

MY 2004_legenda

Příloha č. 3 Frekvence pojmenování a titulů v Myšlenkách na den Radia Proglas

Příloha č. 3

Frekvence pojmenování a titulů v Myšlenkách na den Radia Proglas Výběr z archivu 2002, 2003 a 2004

Celkem 330 Myšlenek

z toho **243 se obrací k Bohu**a užívá některý z následujících pojmenování

Bůh

Bůh 169

Pán Bůh 7

Všemohoucí Bůh 1

Trojediný Bůh 1

Nekonečný Bůh 1

Bůh - láska sama 1

Bůh - věčná blaženost

Hospodin 19

Otec

Otec 20

Nebeský Otec 8

Nebeský tatínek 1

Milující Otec 1

Stvořitel 6

Tvůrce 3

Pán a vládce 1

Pán života a smrti 1

Boží dárce 1

ON (ve spojení Hospodin, Bůh On) a jeho Božská tajemství 1

(Vtělený Bůh 2)

Tituly Ježíše Nazaretského

330 myšlenek

z toho **255 se obrací k Ježíši Nazaretskému** a uvádí některý z následujících titulů :

Vtělený Bůh -Pán Ježíš 2

Ježíš samostatně 39

Pán, Pán Ježíš 66

Mistr 1

Prorok 1

Kristus 67

Spasitel 15

Mesiáš 4

Syn člověka 3
Spása 2
Tajemné tělo Kristovo 2
Kristova láska 1
Syn , Boží Syn, Milovaný Syn , Jediný Syn, Ukřižovaný Syn 15
Pán času 2
Živý Kristus
Ježíš - Vykupitelská láska
Náš Pán - Věčný soudce
Bohočlověk
Kristus - alfa a omega
Kristus - Eucharistie
Kristus - Světlo světa-Eucharistie
Ježíš - Pravý Bůh a pravý člověk
Kristus - náš bratr a Pán
Ježíš Kristus - Světlo světa 2
Syn člověka - velekněz
Ježíš Kristus - Král pokoje
Ježíš Kristus - Vtělený Syn Boží
Zmrtvýchvstalý
Beránek Boží - Velikonoční Beránek
Kristus Král
Ježíš Kristus - Král a Pán
JEHO jméno - jméno Ježíše Krista
Ježíš - Spasitel světa, Mesiáš, Král Židů
Božské dítě - živý Bůh-Král světa
Ježíš Kristus - Bůh naděje
Ježíš Kristus - Dárce světla
Alfa a omega - Počátek i Konec
Beránek bez vady a poskvrny
Ježíš Kristus -bratr
Nejsvětější srdce Ježíšovo

330 myšlenek, z toho :

Duch svatý, Duch Boží 28

Panna Maria 13

Další obrazná vyjádření vztahující se k Boží skutečnosti:

Slovo Boží, Boží Slovo 9
Boží milost 4
Boží láska 8
Boží milosrdenství 2
Boží náruč 1
Perspektiva Boží 1
Boží spravedlnost 1
Dar Boží 1

Boží tvář 2
Trest Boží 1
Boží lidé 1
Boží vůle 5
Světlo z Božího Slova 1
Tajemství Boží 1
Boží chrám 1
Boží důvěra 1
Jeho Boží tajemství 1
Boží svrchovanost 1
SLOVO 1
Boží ruka 1
Boží synové 1
Boží soud - Kristova milost 1
Věčná blaženost 1
LÁSKA
Naděje v Kristu
Ticho Bílé soboty
Den Páně - Voskresenie

020602 Pán Ježíš

Vidět i ve zlobivých dětech v kostele Pána Ježíše. Jsou součástí církve, tajemného těla

030602 Bůh, Pán Bůh

Sloužit Bohu, aniž bychom počítali skutky lásky. Odkazuje na vztahy mezi křesťany a nezištnou Boží lásku. E

040602 Pán Bůh

obdarovává malého Billyho, který chce lovecké psy.. Modlitba je cesta k Bohu a splněným přáním. S

050602 Ježíš

Lékař na resuscitačním oddělení umírajících dětí si uvědomuje, komu skrze ty děti vlastně slouží. Odkazuje k Ježíši -Bohu. Kristol.?

060602 Bůh

Bůh nám svobodnou vůli ke konání dobra. Svobodný je ten, kdo dělá pro sebe i druhé skutečné dobro. Odkazuje na mravní zákon Boha. Morální důraz.

070602 0

O štěstí, které nám utíká.

080602 Slovo Boží

Topíme se v záplavě slov, Nevedeme dialog, ale monology. Slovo Boží může být účinné, přijmeme-li je s vírou! Odkazuje na víru v Písmo svaté.

090602 Pán Ježíš

O smíření kněze s kostelníci. Zadal si ve své důstojnosti? Smíř se nejprve s bratrem, pak přístup k oltáři. Ekl.

100602 Pán Ježíš - Spasitel

O. Maria Hofbauer byl jako dítě svědkem vraždy. Chtěl být husarem, rozhodl se být knězem. Kde lidé neznají Spasitele, vládne zloba. Bojovat dobrým slovem, jev víc než bojovat zbraní. Krist. se soteriologickým nábojem.

110602 Kristus

O nerozlučitelnosti manželství. *Živá láska samotného Krista* přítomná v křesťanském manželství je zdrojem pro další generace. Odkazuje na Krista ve svátosti manželství. Pastorační důraz.

130602 Bůh. Všemohoucí Bůh. Nebeský Otec.

O modlitbě Otčenáše. Nebeský otec nás vede, jak je to nejlepší pro nás. Cche pronás věčné dobro! Kristol.

140602 Bůh - Duch Boží

Starými před Bohem nás nečiní fyzické trápení, ale naše vina. Duch Boží nás chce omladit! Kristol.

150602 Trojjediný Bůh Stvořitel

J.P.II. v Listu rodinám píše o Civilizaci lásky. Rodina je dovršením díla Stvořitele. Odkazuje na stálé darování se O S skrze Ducha svatého. Zakoušení štěstí Boha v sebedarování. Člověk uskutečňuje plněji své lidství v sebedarování se.

160602 Pán Ježíš Kristus

Mikulovský probošt dr. Nováček. ...se rád usmíval. Lidé evangelia jsou lidé radostné zprávy, protože Kristovo zmrtvýchvstání je důvod k úsměvu a radosti. Soteriol. přesah

červenec 2002

210702 Pan Ježíš Kristus, Otec, Syn a Duch svatý

O tajemství víry - Řehoř Naziánský a učení o nejsvětější Trojici. Trojiční teol. Christol, Soteriol.

230702 Bůh, Duch svatý

Cesta na Ukrajinu, pozůstali po smrti dětí. Smíření s Bohem v těžké zkoušce. Nerezignovat a důvěřovat v Boha.Spir.Ekl.

260702 Bůh

Dítě se nejprve setkává s Bohem svých rodičů. A podle jejich příkladu si k němu nacházejí cestu. Eklez. Pastor.

250702 Boží milost, Boží požehnání

O programech výchovy pro děti v křesťanských rodinách. dětí. V židovské tradici neexistují výchovné programy. Ale poznávají úctu k Bohu od rodičů. Eklez.Pastor.

240702 Boží duch

Poprvé a naposledy. Panenství-poprvé a naposledy. "Žijte z moci Božího ducha nepodlehnete tomu, k čemu vás táhne vaše přirozenost."

110702 Prorok, Duch svatý

Pane vidím, že jsi Prorok ! Koho vidí lidé v nás? Prorok se už nenosí. Spíš náboženští myslitelé. Rozdíl mezi evangelizací a propagandou. Duchovní oči se dají otevřít jen zevnitř. Tím jediným světlem je Duch svatý. Světlem.

100302 Ježíš

Pokračování rozhovoru se Samařankou. Tajemství evangelizace je trpělivost. Odkazuje na Ježíše pozemského.

my_katka2 Ježíš, Pán Ježíš

Ježíš jde za lidmi. Pán Ježíš nerespektuje farizeje, ale vybírá si rybáře, mluví se Samařankou. Jde za lidmi. Ponižil se , byl povýšen. Soteriol.

130702 Ježíš, Kristus

Setkání se Samařankou, přijetí evangelia v doušku živé vody. Jan 4,14. Odkazuje ke Kristu, od Krista k lidem a k Boží milosti. Soter. Ekl.

120702 Ježíš Kristus

Božství Ježíše Krista- kámen úrazu pro Svědky Jehovovy. Věřit v J.K. znamená akceptovat jeho božství! Trin. Cristol. xxx

090702 Duch svatý, Ježíš Krisus

Křesťanský ideál života a skutečnosti. Ježíš se snížil k samařance, k člověku, kterému chtěl pomoci. Evangel.Eklez.

140702 Duch svatý

Církev jako tělo Kristovo, Duch svatý je posláný proto, aby nás osvobodil z otroctví hříchu. Troj., Eklez.

150702 Duch svatý, Pán Ježíš

Obrácení-metanoia. Nové víno do nových měchů. Změna smýšlení s následným jednáním. Odkazuje na Trojici a zvláště ke Kristu a D.sv. Spir.Troj. xxx

160702 Boží Syn, Otec

otče, odpusť. Nad našimi vztahy stojí kříž, jako šance! Máme žít v lásce a odpuštění. Vztahy mezi lidmi pokřivené hříchem může osvobodit kříž. Christ.Soter.Ekl. xxx

170702 Hospodin, Bůh, Pán Ježíš

Dobré předsevzetí a sliby, cesta do pekla. Nedodržení slib oslabuje naši vůli víc, než kdyby nebyl dán !Pán Ježíš vyzývá k setrvání v lásce. Ekl.

180702 Boží láska, Pán Ježíš, Nebeský Otec

Boží láska zjevená v Pánu Ježíši se prolíná s láskou k lidem, která prochází zkouškou zklamání. Bůh nabízí milost a sílu, abychom milovali člověka, který nás zklamal. Ekl. Trinit. xxx

190702 Pán Ježíš

Pán Ježíš je zdrojem lásky. Rozpad manželství u lékaře, který se oddal práci v hospici! Vztah se musí pěstovat a rozvíjet. Eucharistie je zdrojem lásky. Eklez. Spir. xxx

200702 Boží láska

Rozpad manželství znamená i přeražení lidských hodnot. Proto svěř osud lásky do Božích rukou. Odkazuje k naději, Boží lásce a trpělivosti.

060702 Bůh, Jediný syn

Bůh tak miloval svět, že dal...Soteriologické pozadí. Aby člověk měl život věčný. xxx

050702 Ježíš Kristus

Bůh jeláska. Láska je slovo zprofanované. JK nám dává nové přikázání lásky. Sp.Ekl.

070702 Ježíš Kristus

Evangelizace amerického stylu ne! Ale o Ježíši hovořit s hořícím srdcem, od člověka k člověku!xxx

040702 Bůh, Boží láska, Ježíš Kristus

Důvěrný vztah s Bohem v Ježíši Kristu. Láska až na smrt u jeho učedníků. - a proti tomu zamilovanost, emoce, jen jako poryv srdce. Láska až k absolutnímu vydání. Bůh k tomu nabízí pomoc. xxx

030702 Bůh, Ježíš Kristus

Bůh jepřesto láska. Koho Bůh miluje, toho přísně hodnotí. Vychovává. Bůh uznal za vhodné zkvalitnit víru Lazara a Marty. Přísně. xxx

duben 2002

140402 Ježíš, Kristus

Velikonoce a Emauzští učenci. Luk.Ježíš k nám hovoří, my máme mít srdce otevřená, aby se mohla rozhořet. Spir.

270402 (kabzan) Bůh

Ovládnání nálady. Tím, že se ztišíme, podíváme se do svého nitra. Bůh nás neobdaruje, dokud my sami nezvládneme nálady své duše! (kabzan) Spir.

270402 (blaha) Bůh

Naučil jsem se, že máme být rádi, když nám Bůh nedává vše. Láska zhojí všechny rány. Penízenedělasjí postavení mezi lidmi.!

210402 Kristus

Jediná věc z vás bude vzkříšena. To, jak jste měli rádi! Ostatní je odpad. Jediné, co zůstane, je láska. Spir. Soteriol. xxx

listopad 2002

301102 Hospodin, Bůh

Slova, slova, slova. Udělejme si ticho! V tichu přišel za Eliášem Hospodin. Bůh přichází kdy chce, ale ticho připravuje, abychom ho mohli slyšet. Spir. xxx

291102 Pán Ježíš

Vláda nad penězi? Nebo vláda peněz? O pokladu v nebi, v Božím království. Spiritu.Soter. xxx

271102 Ježíš

Upřímnost už se nenosí. Co na srdci, to na jazyku ? Sprostota? Dobrý člověk z dobrého pokladu vyváží mnohé! Spir.

281102 Kristu (Živý Kristus)

List.sv. Jakuba. Souhlasím nebo věřím ? O pokladech v nebi. Víra v živého Krista. Mezilidké vztahy, dokonalí lidé-odkazuje k Písmu. Ekl.

071102 Ježíš a Pán

VŘSR-velký svátek před 13 lety. Drobné lži otupovaly víru v pravdu. A proto 7 špatných Duchů zabydlelo příbytek, který zůstal prázdný. Spir. Morál.

081102 Bůh

Je častější slovo Bůh nebo peníze? Mnoho talentů, touha, kterou musejí podpořit peníze. Konto u Boha na věčnosti. Soter. xxx

041102 Nebeský Otec

Musí být smutný z lidského hašteření. Společná je nám bolest lidská. Boles je vzácný dar, který chrání před smrtí těla i duše. Christol.Ukřižovaný.xxx

prosinec 2002

301202 Ježíšek

Dárky od Ježíška a pro Ježíška. Vzájemné obdarování. Kdo první? K tajemství se nemá přistupovat s rozumem, ale má se prožívat. Spir.

241202 Velký obdarovatel

Křesťanům začínají Vánoce. Radost odkazuje k Božímu milosrdenství. Spirit.Soter.

121202 Ježíš

Ježíš je vládce světla. V zemi je síla. Slunce ji zahřívá... odkazuje ke stvoření, ale až k plnosti věčnosti. Esch.

071202 Boží náruč

Charakteristika století, strach 20.stol. a víra v Boží náruč, útočiště. Fil. úvahy

011202 Boží slovo

Květiny, které potřebují světlo a vláhu...Důležité je, zda jsme přijali světlo od Božího dárce. Analog. vyjádření o vztahu člověka k dárci světla. Spir.Krist.Soter.

říjen 2002

201002 Pán Ježíš Kristus

O mantinelech konání dobra a zla. Hřích, odpuštění, zlo, láska. Jen láskou lze překonat zlo. Jsme-li kristovci. Christ.

311002 Ježíš-Vykupitelská láska, Panna Maria

Odvaha mít strach! Mějme strach z toho, co nám brání hledat Pána. Odkazuje k tajemství věčnosti. Prosme Pannu Marii, aby nás naučila otevřít oči. Soter. Eschat.

031102 Pán Ježíš Kristus

Sebestřednost nám zakrývá cestu ke Kristu. Jsme povolání být služebníkem jako Kristus. Smyslem života a naší služby je spása. Cesta k plnosti života je cestou služby. Soter.Past.

271002 perspektiva Boží

Správný úhel pohledu. Láska je ten správnýúhel pohledu. Perspektiva Boží je vidět v každém čl. světce. Spirit.

241002 Velký soudce

Velký soudce a věčné účty. Časnost a věčnost. Výzva ke skládání účtů na věčnosti. Soter.

251002 Bůh

O úspěchu v životě a je zúročení v životě s lidmi a na věčnosti s Bohem. Soter.

211002

Nakloněná rovina jako přirovnání k životu. Bůh, hřích, třetí síla. Duchovní vyspělost.

Analogie ke smyslu života. Nejzákladnější je nakl.rovina s mírným stoupáním.

111002 Bůh

Bůh je síla, která je nade vším. Vše, co hledáte, máte v sobě. Otevírejte se více Bohu. Přijdou zkoušky, které vám více vypoví o vás. Otevírejte se více Bohu. Je nepředstavitelná síla, která vládne všemu . Vzhůru ze života, Bohu. Spir.

071002 Marie, Ježíš, Pán a Spasitel

Drahá Marie-naučila jsi mne dívat se jinak, ...řečí lásky, která nepotřebuje slova.

Krist.Soter.Ekl.Mariol.

061002 Marie, Josef, Pán a Spasitel Ježíš

Drahá Marie ...o její pokoře, o Marii mlčící. Náboženství nás často vzdaluje od Boha.

Zjevení? Krist.Soter.Rkl.Mar.

srpen 2002

020802 Ježíš Kristus

Čím víc se lidé vzdalují od JK, tím více se obracejí k pověrám a okultismu. Prvním krokem je zanedbání služby k Bohu. Pak už nás může jen potkat porucha tělesná, duchovní i duševní. Buď jsme na straně Boha nebo Satana. Zkoumejte Duchy, zda jsou z Boha. Neboť mnoho falešných proroků vyšlo do světa. Spir.

010802 Bohočlověk Ježíš Kristus, Boží spravedlnost

O spravedlnosti lidské a spravedlnosti Boží. Jsme spaseni ne naší, ale Boží spravedlností.

Díky tomu, že všechny hříchy všeho světa vykoupil jeden bohočlověk. Soter. Spirit.

zaměstnanci podzim

171102

Války, lidé a Bůh. Tragédie z 11. září 2001 ...Proč musí být války? z biblického hlediska je válka důsledkem hříchu. Hospodin Kaina varoval. Nebudeš-li konat dobro, hřích se uvelebí ve dveřích a bude po tobě dychtit. Ty však máš nad ním vládnout....

071102

Před 13 lety byla VŘSR. Velký svátek. Znáte Ježíšova slova o odchodu nečistého ducha z člověka? On se ale umí vrátit znovu. Protože příbytek zůstal prázdný!!!!!! Jak žít v jednom domě naplněném Pánem. Na věčné časy.

081102

Peníze a Bůh. Které slovo vyslovujeme častěji ? A o čem častěji přemýšlíme?

041102

Náš nebeský otec musí být smutný z lidského hašteření. Máme všichni jeden společný kříž. A tím je bolest. Bolest nás chrání před zraněními, nemocí a smrtí! varuje, chrání naše tělo i duši.

021102

Bůh na věčnosti. Světýlka na dušičky. Věčnost. Moje dušičková vzpomínka.

301002

Bůh sesílá kříže, jako povodeň. Vsaďme na Boží lásku. Upevnili náš vztah. Zažili spolu hned po svatbě povodeň.

281002

Vznik ČSSR. Politici rozdělili státy, ale díky bohu se jim nepodařilo rozdělit národy. Využijme Sjednocení v Ježíši Kristu a vyhlášte svátek vzájemnosti mezi našimi národy... což ? Oběma národům přejeme hojné dary Boží milosti! Bůh je dobrý a miluje nás.

září 2002 nehodnotit - to je četba z knih
zaměstnanci ne celí, opakují se.

leden 2003
Myšlenky 2003-a
140103 Bůh
Had v ráji. Bůh a Satan. SZ

110103 Hospodin
Citát ze žalmu, o Hospodinově slávě a světle, které prosvěcuje celou zemi. Prosíme s celým Božím lidem za den, kdy Bůh bude všechno ve všem. Bude to sláva synů božích. Eschat.

100103 Hospodin, otec Ježíše, milující Nebeský otec
Citát ze žalmu, o Hospodinu milujícím nebeském otci, který na nás jako na děti hledí se zalíbením. SZ

090103 Hospodin, Ježíš, Mesiáš, Pán, Duch svatý
Bázeň před Hospodinem představuje jeden z darů D.sv. Jako takový tvoří jeden ze zdůrazněných rysů Mesiáše, našeho Pána JK. Bázeň dává klid a bezpečí. ...Kruh od SZ ke Kristu.

070103 Kristus naděje Evropy. Maria
O středoevropských katolických dnech. O sounáležitosti s Kristem. Jde o návrat ke kořenům křesťanství. Vstup ČR do Evropy. Putujeme s Marií Matkou v naději celou historií. My můžeme Evropu obohatit třeba úctou k Matce Boží. Panně Marii. Modleme se s Marií před úžasným vylitím Ducha svatého, který nepodléhá času ani systémům. Trin. Azákon o rodině. Mar.

060103
Církev, jako putující lid Boží. Mudrci nás učí pokoře. Maria umožnila Bohu, aby mohl přijít. Chceme být poslušni hlasu své církve, která putuje dějinami a ukazuje na Krista, alfu a omegu svého dovršení v novém Jeruzalémě. Maria, která byla kard. Meisnerem označena jako "krizová manažerka", je naší největší nadějí. Ekl. Mar. Krist..

250103
Rodina jako společenství modlitby. Modlitba umožňuje, aby Syn Boží přebýval v nás. Nebeský Otec, Ježíš v citátu. Eklez.

240103 Ježíš, dar Boží
Smíření a odpuštění v rodině. Ježíš nás miloval dřív než my jeho. Sobectví lásku rozleptává. Smíření je výjimečným darem Božím. Proto se členové rodiny potřebují setkávat s Kristem prostřednictvím svátosti smíření. Spir. ! Ekl.

230103 Ježíš
Manželská láska žije v eucharistii. Ježíš je světlo světa. Pokušením odoláme, když nás nebude opájet světlo televizních obrazovek, ale světlo Ježíšovo v eucharistii, Boží požehnání plynoucí pro manželství, děti. Spir. ! Ekl.

220103
Křesťanská rodina jako církev. Je třeba obnovit ostrůvky křesťanského života. Rodina má vydávat svědectví těm, kteří bloudí a hledají JK. Ekl. Krist.

210103

Světové setkání rodin v Manille. Rozdíl mezi křesťanskou a nekřesťanskou rodinou. Rozdíl prý je v tom, že ti první chodí do kostela. Bůh přichází jako nemluvně do rodině, Rodina přijímá Boha a dává ho světu. Jeto vtělený Bůh. Rodina není instituce jejím posláním je přijímat Ježíše a dávat ho světu. Trin. Ekl.

050103

Ježíš přichází jako pravý Bůh a pravý člověk. Bůh se vtělil-inkaroval. Děťátko Ježíš není idylka. Je to Vykupitel a Spasitel. Pán Ježíš přišel, aby žil uprostřed svého lidu. V nás v našem nitru.

010103

Panna Maria Matka církve stojí při našem vykročení na prahu nového roku. Je mocná ochránkyně církve, každého z nás. Je jistotou. Svou přimlouvou nás bude na všech cestách a přimlout se u Pána času.

únor 2003

280203 Hospodin.

O pústu. Parafráze z Izaiáše. SZ, Ekl.

180203

Příběh z Talmudu.

170203

Strach ze smrti. I Ježíš před svou smrtí prožíval strach. Ježíš byl Bůh v lidském těle. Proto věděl, co je to strach. Otče oslav své jméno. Začátek moudrosti je bázeň před Hospodinem. Mám strach z lidí, kteří se nebojí. Soter. Ekl.

160203

Časy se mění. O reakci polského kněze na zvolení J.P.II papežem. Když křesťané nebudou ovlivňovat svět, bude svět ovlivňovat křesťany. Ekl.

060203 Bůh, Boží tvář

Potkal jsem přítele, kterého vyhodili z práce. I když se modlil, neviděl Boha, ztrácel víru. - Děláme stejnou chybu. Díváme se špatným směrem. Hledáme Boží tvář...ale můžeme ho vidět jen zpětně. V tom, co už se stalo...Jeho tvář uvidíme až na věčnosti. Životní překážky máme zvládat vírou. SZ, Spir. Esch.

050203

O tajemství Stvořitele a růstu člověka. O jeho svobodné vůli. Bůh.

040203 Ježíš,

Tragédie raketoplánu Columbia, smrt 7 astronautů 16 minut před přistáním. Trest Boží? (irák..)

0302003 Boží Syn, Ježíš Kristus, Bůh

Ing. který sledoval most, který projektoval. Věděl, že někde byla chyba. A tak je lepší svěřit stavbu mostu svého života někomu, kdo se v tom vyzná líp, když buduje mosty mezi nebem a lidmi. Boží Syn JK.

010203

Existuje jeden zákon, který existuje už 2000 let. Je to zákon Boží lásky. Božího Syna JK.

březen 2003

010303 Ježíš

Jardův synek si dřevěným mobilem-hračkou volá do nebe. A děkuje Ježíši a prosí. Spojení s nebe funguje vždy! Spir.

290303 Ježíš Kristus

Svátek Zvěstování Páně-svátek,kdy si uvědomujeme význam panenského početí JK, tato slavnost posouvá sem i otázku lidské důstojnost. Je to výzva pro společnost, chránit život už od počátku.

200303 Kristus, Ježíš

Je to zvláštní, jak se musíme stále počítat. Jako bychom stále hledali všelék na své nedostatky v síle množství. Místo abychom věřili, co nás učí Písmo, že naše pomoc je ve jménu Hospodina. Dokonce i apoštolové čas od času zatoužili uspořádat velké shromáždění. Ale jiné,než měl na mysli Ježíš. Jeho bylo radikální. Štěstí je v chudobě, smrt znamená život....

140303 Bůh

Mlčení Boha. Většina těch, kdo se vydají hledat Boha se dá odradit tím, že na jejich volání třeba hned neodpovídá. Buďme rádi, že ho nevidíme a neslyšíme smysly- je to důkaz, že jsme stále Pány svých nervů a nepolehli jsme mámení pověr a bludů.

130303 Boží jednota trojjednosti, Boží slovo, Bůh Stvořitel,Otec, Syn

Kde je nebe? Tam nahoře? Takové nebe bez opory Božího slova a teologie může vést k ateismu! Esch.Ekl.....xxxx

120303 Bůh, Pán, Vzkříšení, Boží synové a dcery, Boží vítězství

Náhoda neexistuje, je to jen pseudonym, který někdy Bůh používá(Anatol France) Spir.Soter.

070303 Bůh

Chtěl jsem se oženit. Ale při modlitbě, v tichu a chladu kostela, modlitbě, při níž mívám zavřené oči. A najednou jsem se setkal s Bohem tak, jako nikdy předtím. Byl to počátek rozhovoru. Náročného. Neoženíš se. Budeš sám. Ale já budu s tebou. Bylo to radikální, jako změna mého života.

0600303 Bůh, Slovo -bůh vtělený v Kristu

Vyznání slabosti. Podstata zla tkví ve schopnosti odmítnout víru, naději a lásku. Viz nevěřící Sára, která se v nás směje. Když anděl nám zvěstuje..Slovo se stalo tělem v Kristu. - Pomocníci a oporou v boji se zlem a nevírou je nám církev. Najdeme národy bez umění, ale ne bez chrámu. Krist..

050303 Bůh,Ježíš

Pochybnosti. Nediv se, má pošetilá duše, když na tvé volání po Bohu, svět ozvěnou odpovídá Bůh neexistuje. V temné noci poznáváš, že zlo je ve mně a to nemohu popřít!.Raději naslouchám slovům Ježíšovým a neptám se už. SZ Spir.

040303 Bůh, Kříž

Žízeň po poznání...ale říkat nevěřím,je těžší,než věřit. Neptejte se zda lidé nevěří, ale zda milují. Milujte blánivě, až k bláznovství Kříže, jež je vědomým darování sebe a má moc vás osvobodit.

030303 Bůh

Kdyby Bůh neexistoval, museli bychom si ho vymyslet. Vždyť bez něj by byl životě děsně bezútěšný. Bůh je jednoduchý, ale my ho komplikujeme. Hledáme ho ve snech a utopiích, ale on je všude kolem nás. I v nás? -Jak nám to řekl Ježíš? Buďte jako malé děti, nevejdete...!

020303 Ježíš

Lidé si vybírají jména podle učedníků Ježíšových, ale nedávají si jméno Jidáš. Je synonymem zrady zevnitř. Jsme Ježíšovy děti podle Krista. Křesťané.

duben 2003

210403 náš Pán, Kristus-láska Bůh,Svatý duch, Stvořitel sám
Velikonoční zpráva. Kristus -láska vstal a žije. Ekl. Soter.

170403 Pán Ježíš, Světlo z Božího slova
Lukl-o velikonocích

160403 Ježíš, Pán Bůh

O celníkovi Zacheovi, který toužil setkat se s Ježíšem, Božím synem. Zachee, pojď dolů, neboť dnes musím zůstat ve tvém domě. Pán Bůh chce, abychom na jeho výzvu reagovali hned. Ví , že zítra znamená nikdy.

120403 Bůh

Bůh nás miluje vytrvale a bez podmínek. Bůh

110403 Bůh, Boží vůle

Šokuje mne, jak jsou si lidé často jistí, co je to Boží vůle.Boží vůli nepochopí, kdo není pokorný. A pokora je stále ještě ctnost.

090403 Ježíš Kristus

O nové módě, i křesťanské módě, která se vrací k počátkům Ježíše Krista. S Pavlem mluvíme o nových šatech. Pozor, ať je neoblékáme na staré hadry.

080403 Bůh, Ježíš, Světlo světa.

Fiat Lux! Budiž světlo. -To vyslovil Bůh jako první. Nenechte se zmát tím jiným jazykem. Než bylo zmatení jazyků-už tu bylo světlo vysvětlení. Ježíš dodnes spojuje ty, kdo by si pro zmatení jazyků nemohli rozumět. Světlo světa

070403 Člověk pro druhé- nežiji Já, ale žije ve mně Kristus. ježíš je čl. pro druhé. Patřil Bohu a lidem. Být křesťanem znamená být Ježíšem v originalitě své osoby.To je xxxx

060403 Bůh,Pán Ježíš, Velekněz,Syn člověka,Pán
Tajemství. O Ježíši na hoře Proměnění. Dává třem učedníkům zakusit tajemství, které nemohou pochopit...xxxxx

050403 Bůh, Boží sláva, Nebeský otec
Víš, proč nás Bůh položí na lopatky ? Abychom se mohli dívat vzhůru. .

040403 Ježíš, Bůh
Pláč je někdy slzami štěstí, únavy, „,je to Boží dar. Ježíš vyslovil požehnání nad těmi, kdo pláčou. Oni budou potěšeni. Měl na mysli jistě pláč pokání. (Cituje Ježíše a vyslovuje přání k Bohu.)

180403 Povýšení sv. Kříže. Sestry, které na tento svátek přišly na svět, a také byly křížem v životě provázeny. Láska Ježíšova objímající každého z nás. Vel.

150403 Ježíš Kristus,Pán a Spasitel
Matoušovy pašije...nebyly také hned přijaty. Jejich hodnota je velká. Je v ní také všechno trápení Bachovo. I smrt Ježíše Krista nám přinesla něco překrásného. Ten, který zvítězil, náš Pán a Spasitel. Soter. Vel.

140403 tajemství Boží, Kristus, Syn člověka, Bůh, je Pánem dějin
Velikonoční téma.Svatý týden. Převaha Boží mocí nad naší slabostí.

130403 Pán Ježíš Kristus, Král pokoje
Květná neděle-nepokoj v Iráku. Ani dnes není jiné cesty k usmíření než otevřít srdce pokoji,který přináší Ježíš Kristus. Trůnem krále pokoje je ale kříž. Pokoj nenastane tím, že se vyhneme zlu. Musíme se s ním střetnout.

květen 2003

160503 Boží světlo
Satanova oblíbená barva-šedivě bílá. Naše polopravdy a lži. Na tom fungují všechny kulty a sekty. V jejich názorech najdeme hodně oprávněné kritiky. Stanete-li se obětí těchto skupin, už to nebude Duch svatý, který obviňuje vaše svědomí. Ale mínění duchovních vůdců, kteří se rádi Duchem svatým zaštiťují. My se však i v církvi můžeme stát obětí Satanovy taktiky. Když nebudeme počítat s tím, že sám Satan se převléká za Anděla světla. Spir.!

150503 Bůh, Boží řád
Bůh umí čekat, až se k němu lidé sami obrátí. Dává člověku svobodu pro jeho rozhodnutí žít v Božím řádu. spir.

130303 Bůh
Kde je láska, tam je Bůh. Kde Bůh sídlí, tam se nouze neusídí. Spir.

120503 Boží svatost, Bůh
Proč tak málo usilujeme o svatost? Srovnávám se s lidmi a připadáme si dobří. Když se však začneme srovnávat s Boží svatostí-už v sobě objevíme hříšníky. Za to,že je svět ještě světem vděčíme právě těm, kteří byli svatí nebo o svatost usilují.

110503 Panna Maria, Ježíš Kristus

Od ucha k duchu. 10. výročí Lumenu. Kolik pravd jsme v životě už slyšeli. A kolik jsme toho zachytili. K Panně Marii můžeme mít různý vztah, ale jedno víme všichni. Že byla studnice moudrosti a pramenem povzbuzení pro každého, kdo miluje Ježíše Krista. -P.M. přijímala co slyšela a uchovávala v srdci to tajemství vtělení Božíhosyna. - U ní ta cesta byla jasná. A co ta naše? Mariol.Krist.

090503 Boží domov, náš Pán a Spasitel J.K.

Zprávy a boje v Izraeli. Co mám průvodci ze Svaté země ukázat u nás doma ?-Nezáleží na tom, kde žiji, ale kdo ve mně žije. Duch svatý -kde má místo? Je krásné vidět , kde žil Ježíš. Krásnější je, vědět, že žije v nás. Spirit.!

070503 Boží lid, Kristus

Čistota srdce. Hygiena ve vězeních. Malomocenství je odpradávná symbolem hříchu. Kristus očistil od malomocenství . Každý za ním může přijít s tou prosbou. Dobrovolně hřešit je jako libovat si ve špíně.

040503 Bůh

Kde byl Bůh, když se stalo to neštěstí! Bůh nám dal svobodnou vůli pro rozhodování. Citát v žalmu Syn člověka, Bůh všemohoucí nám nebrání rozhodovat se dle naší vůle. SZ

240503 Bůh nás chraň, no potěš PánBůh

Zvolání, která mimoděk užíváme a často spíš s pohoršením.....S tímto tónem ale se o pomoc žádá dost obtížně! Než jak tato ustálená slovní spojení .

180503 Ježíš Kristus, pravý vinný kmen

Zamyšlení nad evangeliem. V Kříži Kristovy lásky .je ovoce lásky a pokoje.

MY-2003_b_legenda

červen 2003

290603 Kristus, Kříž

Znamení kříže. Voják v lazaretu vydržel operaci bez anestetik, jen při pohledu na kříž. Co znamená pro nás znamení kříže? Už jsme objevili jeho spásnou moc? Tak jako Kříž ztrácí smysl bez Krista, tak náš život ztrácí smysl bez Kříže. Krist.Spir.Soter.xxx

260603 Stvořitel, Bůh

Klanět se Stvořiteli nebo stvoření? Sylva se stará o sebe i nezletilé bratry. Hledá Boha. U východních nauk, když brala energii ze Slunce, dostalo se jí poznání. Proč čerpat energii od stvoření, když nohu od Stvořitele? xxx

190603 Kříž Ježíše, Boží sláva

Tři křesťané putují se třemi pytli svých skutků. 1.Dobré, 2.dobré a hříchy 3.poutník nesl pytel s dobrými skutky a v pytli se špatnými uděl díru. A není tam ještě jeden poutník? Ten, který jde bez pytle, protože ten se špatnými skutky nechal pod křížem Ježíšovým. A ten s dobrými si nemusí pamatovat, protože to dělal ne pro svoji, ale pro Boží slávu. xxx

200603 Ježíš, Bůh

Stará pohřební nádoba z Jeruzaléma, s nápisem Jakub, Ježíš. Důkaz o historické postavě Ježíše, ale jistě ne o naší víře. ...

150603

Ten má ale výdrž. Jan Pavel II. O jeho příkladu modlit se růženec. O příkladu J.P.II v úsilí o svatost. xxx

120603 falešní Proroci

Evropa potřebuje křesťanskou duši a ne falešné proroky. xxx

130603 Bůh

Začíná hlasování o vstupu do EU. Potlačení Boha vedlo ke zhroucení totalitního systému.

080603 Pán Bůh, Pán Ježíš

Před Pánem Bohem jsme všichni stejní. Ale přece jen nejsme stejné, my křesťané se přece jen chováme jinak než dav fotbalových fanoušků.

010603 Boží dobrota

Co si má počít žena s rodinou, muže, který nemá práci a pije. jen malý Vít v něho má dětskou důvěru. Maminka se nakonec odstěhuje, ale Vít za tátou jezdí. Vše se v dobré obrátilo. Byla to nekonečná Boží dobrota? nebo to způsobil Vítek?

110603 Ježíš.

Svět je dobrý. Naše Země jistě nevznikla sama. Je jen rozhraním k uvědomění si daleko širších souvislostí. Láska má kořeny hlouběji. Ani Kristus při výkřiku neměl sílu si jej uvědomovat.

červenec 2003

270703 Ježíš, Otec, Duch sv.

Půjdu-li k Ježíši a odevzdám mu své starosti, jako Otcí, který mě má rád budu osvobozen od hříchu. Soter.

180703 /JP Bůh

Na vrcholcích hor v Tatrách, po namáhavém výstupu zažije čl. blízkost Boha. Nebojme se námahy, náš cíl- hora Proměnění za to stojí. Spir.

180703/MP Boží dobrota.

udělejte si na lidi čas. Jak říká Matka Tereza -Bud'te živým obrazem Boží dobroty.

180703/MP2 Bože, Ježíš

Jede vlakem, a najednou mžik-vedle trati někdo ležel? A co když se něco stalo? Zavolej polici, nesmíš to tak nechat. Mám nemám? Ano, paní tam ležela třetí den. Spir.

170703 Boží dar, Boží děti, Boží jsoucnost, Bůh.

Jak máme nakládat s Božím darem, kterým je intelekt. Právě chválit Boha, Boží jsoucnost. Spir.Filos.

170703 Boží tvorové,

Jak si my Boží tvorové ničíme zemi!

140703 Ježíš,

Stará legenda. Před hradbami Jeruzaléma ležel mrtvý osel. Ale jaké má krásné zuby!

150703 Boží nařízení.

Chceš-li být otrokem nějakého člověka, nesnášej ho! Pak bude s tebou ve dne v noci. Bude se ti o něm i zdát. Hnutí ublížených a ukřivděných. A co hnutí odpouštějících. Příkaz k odpouštění je největší Boží nařízení. Které člověka osvobozuje.

130703 Bůh

Vinař na jižní Moravě ulamuje zelené lístky. Nemají nasazeno na hrozen. Biblické podobenství-Bůh na sebe bere podobu vinaře a zbavuje nás všeho, co na nás roste špatného, co brání hojnosti dobrého ovoce.

120703 Proroci

Pravých proroků ubývá, podvodníků je stále víc. Jde o to, z jakého zdroje berou informace. A kde nás zastihnou.

110703 Bůh

Říkali mu Karpovič. Jaroslav se s ním seznámil na Ukrajině. Velká osobnost. Nepřesvědčili ho, že Bůh není.

060703 Kristova láska

Ani nejlepší teologové nevyhodnotí všechny souvislosti v případě Jana Husa. V jednom se shodneme. ČBK zřídila komisi. ..kardinál Josef Beran na 2. vatik. koncilu připomněl postavu Jana Husa. Kardinál M.Vlk- předseda husovské komise vyzývá, abychom začali psát nové dějiny našeho národa. Jako svědectví Kristovy lásky, která hojí rány minulosti.

080703 Ježíš

Co dokáže fantazie s láskou. Ježíšova zásada neodporovat zlému. Spíš jde o to, jak zlo překonávat s fantazií a láskou.

050703 Hospodin,Kristus

Se slovy je to jako s penězi. Čím víc jich je, tím menší mají cenu. Hospodine,kdo uvěřil naší zvěsti. A zvěst z pověření Kristova. K C+M.

040703 Bůh, Hlas Boží, Kristus

Užitečnost samoty. Jak je vzácná samota v přírodě stvořené Bohem. Pro rozjímání. Samota nemusí být jen smutná, ale i škola, v níž se naučíme rozeznávat Hlas Boží. Sám Kristus tak začal své působení čtyřicetidenním pobytem na poušti.

070703 Bůh a jeho Stvořitelské principy

Jsi v pořádku? Banální otázka v holywoodských filmech. O čem vlastně ty filmy jsou? Umění, které nekultivuje, je nekulturní. Mor.

030703 Ježíš

Závada na řízení je ošemetná věc. Co kdyby se zloděj auta naboural! Ježíšovo, milujte své nepřátele!

srpen 2003

100803JP/a Boží slovo

Článek v Katolickém týdeníku o povodni. Slyšíme každou neděli v kostele Boží slovo. Vyzývá k obětavosti a pochopení. Víra bez skutku je k ničemu.

100903JP/b Bůh, Boží ochrana

každý vlastníme mobilní telefon. Zvláště v krizových situacích je nám pomocníkem. Spoléháme více na Tmobile nebo na Boha a Boží ochranu?

100903MP Bůh

Jak je to s naším časem.

300803 Bůh

dopis.Můj otče, odcházím, abych se naučil žít nezávisle.Nevěřím, že svět je tak zlý, jak říkáš....A nevěřím, že Bůh není.

270803 Tvůrce, Ježíš Kristus-Vtělený Syn Boží

Jak jsem v horách ztratil smutek. Jsme jen spolu podílníky na díle Božím.

260803 Bůh

Dopis z Iráku. OM.Křesťany tam poznáte, že jsou čistí, upravení a jiní. My se díváme na sebeskrz prsty- tam je to samozřejmé, že je každý odjinud. Dopis posílá z Basry vojenský kaplan.

250803 Duch Svátý

Dopis z Iráku. Z Chaldejska,kde se nachází Ur, odkud vyšel o.Abrahám. Slavnost Seslání Ducha svatého.

310803 Ježíš Kristus, vzkříšení

Očekávání. To jsou poslední kroky k cíli, otvírání dveří nového domova. Vnitřní příprava na to , do čeho vstupujeme. Očekávání nás křesťanů je očekávání na vzkříšení JK jako události, která dala životu nový rozměr. Ježíš Kristus nám dává to, co má sám. I my budeme uvedeni do absolutní formy lidského života Očekávejme věci přicházející, jako dobré. Jako dar očekávejme i své vzkříšení.

210803 Bůh

Neztratit se ve světě- znamená věřit Bohu a sobě. A číst cedule. Spir.

240803 Bůh, Pán a Vládce, Boží království

Modlitba je rozhovor v přítomnosti milujícího Boha. Modlitbou je pak vše, co dělám. Když vyjdu sám ze sebe a otočím se k Bohu, je to modlitba. Bůh je mým Pánem a Vládcem a že počítá s mou pomocí v proměňování světa v Boží království.

170803 Bůh

Necháme se často zneklidňovat tím, co všechno nám chybí k dokonalosti. Ztrácíme naději, že nás Bůh miluje i nedokonalé. Je důležitější být na cestě. Každý má své poslání. A tak raději ptej,jak se ti podařilo splnit drobné úkoly ve tvém velkém poslání.

200803 Ježíš.

Obrázek.Jak vysvětlit dítěti, zůstalo nemocné v cizině, o Bohu nikdy neslyšelo, že obrázek Ježíše je něco ví

180803 Ježíš.

O deštníku. Bezdomovec, Ježíš.ježíš je pokorný. Proto je pyšnými přehlížen.

050803 Ježíš.

Byla jsem v Arabských emirátech. Hledala jsem tam křesťanský kostel. V Dubaji jsou minimálně dva. mše se sloužila v angličtině. Při pozdravení pokoje -sepnula ruce a uklonila se. Já to opakovala napravo, ale to už mi asi Evropanka podávala tuku. Smály jsme se.

230703 Boží zákon.

Jak říká stařec Zosima v Bratřích Karamazových- splnil jsem bratři Boží zákon....Co kdyby to bylo pro nás, že se jako křesťané budeme více usmívat!

září 2003

280903 Boží řád, Stvoření.

Slavíme svátek sv. Václava. Patří k němu moudrost. ta nám chybí. Evangelní moudrost ale znamená chtít a poznávat Boží řád ve Stvoření. Moudrost znamená i to, že člověk je neustále na cestě a kultivuje své svědomí!

200903 Bůh

Lež je na lidském konání nejhorší. Má tento stav Ducha trvat věčně? Bože, vrať světu pravdu.

210903 Bůh, Tvůrce

citát Hildegardy z Bingenu. Bůh stvořil lidské bytosti a naplnil je světlem, aby tak mohly vidět nebeskou zář...Lidé by si měli zachovat odlesk vědomí Boha, jenž je Tvůrcem všeho.

140903 Pán, Kristus, Ježíš, Bůh, Zmrtvýchvstalý.

Blahoslavení plačící,neboť oni budou potěšeni. Radujte se v Pánu vždycky-je příkaz, který cítíme jako závazek. Jen upřímná lítost provázející naše jednání nám přináší pokorné smýšlení. Sv.Marie Magdaléna je nám příkladem. pláče nad svou vzdáleností od Boha. hledá Zmrtvýchvstalého, Pána.

130903 Bůh, Boží vůle

Co se týká poslušnosti- neexistuje jedna. Jde o poslouchání Boha a jeho vůle. V manželství si manželé poslušnost neslibují. Pavel v listu Efez.-ženy, že mají být podřízeny muži---obraz církve, nevěsty Kristovy.

070903 Bůh

Dvě platné místenky. Bohužel - ten pán nasedl do jiného vlaku. Správnost cíle našich cest? Každý máme tu svou cestu k Bohu. Tu nejlepší. Každé náboženství , které si staví schody do nebe se podobá stavitelům Babylonské věže. Jediný žebřík, který spojil nebe se zemí byl žebřík JK, který spojil všech boží láskou.

010903

Modlitba učitele národů JAK. Vzdálený jsem byl od tebe Bože, ...Stvořiteli. Ty jsi Pane, plnost v plnosti. Duch tvůj dobrý spravuj mne a tvé milosrdenství provázej mne na cestách.

260903 Pán

Pane udělej ze mne nástroj svého pokoje. Kdo umírá vstává k věčnému životu.

250903 Bůh

Důležité je vidět srdcem. Matka, která přivede na svět postižené dítě...Kdyby Bůh existoval, tak by to nedopustil. Jak může být Bůh láska.

230903

Je tu hodina H. Hodina tělocviků. tělocvikář, který má jen písťalku a limity- a druhý, který běží s ostatními a žádá, aby se každý zlepšil o kolik může. Svě osobní limity si zlepšili všichni. Jeden běží stále s nám. Ježíš A nemá písťalku.

říjen 2003

281003 Ježíš.

Slavkovské dny smíření. Ekumena. Budovaná na pravdě, lásce, spravedlivosti. Vidět co chce Ježíš.

261003 Mistr,Pán Ježíš

Výklad z evangelia.Mistře, ať vidím. Pán Ježíš vrací zrak. i ve dny státního svátku bychom měli vnímat, co je třeba dělat pro stát , národ.

311003 Světlo světa.

Světlo světa. O.M. Zahanbuješ nás tímto slovem, Pane. Ty jsi Světlo světa.

241003 Otec,Bratři

Blahoslavení šířitelé pokoje. Na nárožích světa se vedou války. Otče, jsme tvými dětmi a bratry navzájem.

191003 Bůh,Otec

TV přenos z blahoslavení Matky Terezy. Blahoslavený je titul pro národní úctu, svatý pro celocírkevní uctívání. Smyslem blahořečení je postavit pře naše oči příklad života.

181003 Bůh, Ježíš

Bolest. Dokáže si zdravý představit tíhu utrpení,když ho nic nebolí? Kdyby byl Bůh, tak by to nedopustil...Ježíš se staví na místo člověka, který trpí. Matka Tereza. Odmítnout lásku těm dětem, je jako zabít je.

211003

Pokládám požadavek vidět Boha v každé lidské bytosti za nejobtížnější. Matce Tereze se to dařilo, ale je třeba se to stále učit. (lékařka. Marie Svatošová?

171003 Bůh

Pane faráři,proč mluvíte tak často o hříchu. Proč raději nemluvíte o omylech? Nesprávné chápání hříchu mnohým brání, aby se stali křesťany! Bůh chce , abychom si své hříchy uvědomili, aby nás z nich mohl zachránit.

131003 Boží pokoj

Hněv nebo pokoj v naší duši?

121003 Ježíš, Bůh

Za pár dní dojde ke svatořečení Matky Terezy. Ještě jako studenti bohosloví,jsme četli ze samizdatu dílko rozhovor s MT. biskup Kajnek. Ona v mrtvém dítěti zachráněném z odpadku viděla Ježíše. Boha

111003 Bůh

Lékaři dovolíme vše pro uzdravení, ale pře lékařem největším Pánem, Bohem se skrýváme. V hloubce srdce ale přece nemáme jen zranění. Jsme i nějak dobří. Ale to jsme hodně zakopali. Bůh ji zná.

071003 Hospodin,Bůh

Nemoc,umírání...představuje jen jeden díl kříže člověka. Kdyby byl Bůh,nemohl...Těžko pak připomínáte, že Bůh je láska "Hospodin šviháty, kteří mu jsou blízko. Aby jim dal výstrahu.!

091003 Kristus

Povstávám dnes skrze Krista - citát. Archaický.

231003 Bůh

Bože, děkuji za všechno, co jsi po mně v životě chtěl.

301003 Ježíš

Strach ze strachu. Silná jako smrt je láska. Ale pak strach. Dokonalá láska je Bůh.

021003 Bůh, Ježíš, Boží obraz.

Pohan na křesťanský způsob. Pohan není ateista. Jeho představy jsou vytvářeny náboženskými pohnutkami. Jeto člověk zbožný, který si nakloňuje přízeň božstev, Různých, falešných. Nevěřme na Pána Boha, ale Bohu. Odstraňme ze svého života pohanské zvyky. Ježíš nám pomůže blížít se k Božímu obrazu.

011003 Hospodin, Otče náš,

Hospodin rozjasnil svou tvář... Jiří Reinsberg: Tady soudím- já zase tady odpouštím. nemusíme být ani soudců, ani Bohem, abychom denně neodsuzovali i neodpouštěli.....Přeji Vám radost z odpouštění.

081003 Pán Ježíš, Bůh, Tajemné Kristovo tělo

Patří malé děti do kostela? Příkaz Pána Ježíše... Všechny děti v celé jejich živé přirozenosti. Zbožnost, které by to vadilo, není pravá! Učme se mít z nich radost. Děti jsou údy Kristova tajemného těla a na mši patří jako my.

listopad 2003

261103

Radek Habáň. V předvečer adventní neděle. Církevní Silvestr. Pán Bůh mi požehnal a nasměroval mě do Proglasu i s těmi kazetami. Člověk by měl být spasen. To by přál nám všem.

231103 Pán Bůh

V poslední době bylo mnoho článků v médiích o sebevraždě. Nesudme a nebudeme souzeni. To nechme Pánu Bohu. My nemáme co k tomu říkat. Pravá svoboda je i v tom, že člověk umí přijmout i to ztráoení, že mu ubývá sil duševních i tělesných. Pravda osvobozuje.

161103 Kristus

Třicáté osvobození Prahy. B. Herbst vynechal v pastýřském listu větu o tom, že nás osvobodila Rudá armáda. Za to 11 a půl roku umýval okna a působil mezi salesiány. Rozhodnout se v takové době pro Krista mělo svůj smysl a radost. V tento čas očekáváme narození Toho, kdo nám nabízí opravdovou svobodu. Pojdme mu naproti.

211103 Ježíš, Dobrý pastýř, Boží prozřetelnost:

O.M. čte něčí dopis. "Boží prozřetelnost mě ve stáří přivádí ke stejné touze, jaká mě přivedla ke kněžství. I v kněžství by Diplomacie by měla být propojena Duchem pastorece. Viz. J.P.II. Spása duší a uvedení jich do nebe, Dobrý pastýř položí svůj život za své ovce. O můj Ježíši. Během dalších let, ať jich kolik zbývá chci býtSvatý pastýř v plném smyslu toho slova-".

141103 Pán

O.M. Po sedmdesátce se nedá spoléhat příliš na budoucnost. Jde spíš o to dát více místa naději. Je dobře myslet na smrt, že se aspoň vyvarujeme zbytečnosti. a kdyby mě můj Pán odvolal do nebeského domova ihned, nevadí, já jsem připravený. (snad texty J.P.)

241103

Dárky. Už vím, proč je nosí Ježíšek nebo sv. Mikuláš. To proto, že přichází z nebe. A proto oba jsou ! Existují!

021103 Pán Ježíš, Bůh

Kde jsou naši zemřelí? To vlastní já, duše !To nejintimnější já. Moje touhy...Duše ztratí nosič, ale ona sama existuje. Tam, kde se odloučí duše od svého Těla, pak se octne tváří v tvář Bohu. A to je neskutečná láska. Jak řekl Pán Ježíš- jsem cesta,pravda , život. Uvidíme se obnažení. To může pálit. To je očistec. Ani oko nevidělo, ani ucho neslyšelo.....Svátosti jsou ta příprava.

131103

V jednom přístavu se staral muž o světla. Jednou nerozsvítil Ale to se nákladní loď potopila. Tvá práce je důležitá,ukazuješ v ní svůj vztah k Bohu.

201103

Práce s krumpáčem není nic pro mě, Nechtělo se mi. Byl jsem prý pátý křesťan, který odmítl práci tělesnou.....Vzpomněl jsem si na jednu písničku, že svět je mnohem lepší, než by mohl být, protože David neřekl, že obři nejsou jeho parketa...a hlavně Maria neřekla, že se necítí na to, aby porodila Spasitele a Ježíš neřekl, že je pro něj kříž příliš potupný.

271103Byl jsem ve Španělsku. Viděl jsem dobytčí trh. Jaký rozdíl. Jedni dobytčata hnali holí , a ta se vzpouzela. Chlapec vedl krávu tiše, občas ji poplácal, šla vesele vedle něj. -Jak my vedeme své přátele k Bohu? Násilím? nebo jen ukážeme směr a necháme je následovat Ducha svatého?

281103

O nápěvech pěkně vyzpívaných...Zpěv je nutno v církvi schvalovat, aby slabý Duch se povznesl ke zbožnosti. Když se stane, že mě víc zajímá zpěv než obsah- písňe, vyznávám, že se dopouštím hříchu hodného trestu. Ty, Pane, Bože můj pohlédni na mne. Uzdrav mne. Jsem sám sobě hádankou.

181103 (MarieSv.

Chronická bolest se stává křížem. Jeho hranici rozpozná trpící pacient. Bůh na nikoho nenaloží víc, než unese on sám. Význam kříže.

111103 (Msvatoš)

Lékaři-jen žádné emoce. To je neprofesionální! Tak nás učili před 40 lety. -Pán Ježíš si také dovolil plakat. Je to vyjádření účasti. nesmí to ale tady zůstat. Jsou slzy, které mají hodnotu pro celou věčnost. Slzy Magdaleny. slzy kající. Pro odpuštění hříchů. Bohu díky za ně.

prosinec 2003

311203

Bisk.Radk. Poděkujme Bohu i lidem. Upněme se k Boží vůli. Je to naděje. Upněme se znovu ke Kristu.

261203

Být chudý není radostné. Nebeské království je blízko. Bůh je nám blízko. Bránu chudoby ducha otevřeme Bohu.

271203 Ježíš, Boží láska

Nevidomá paní řekla- "musela jsem ztratit zrak, abych našla Ježíše". Talíř na vánočním stole navíc, je určen pro hosta nejvýznamnějšího, kvůli kterém jsou tyto svátky. Lidé, kteří k tomuto talíři ještě umějí pozvat hosta, který by zůstal sám- ti žijí pravou Boží lásku.

251203 Pán Ježíš, Jeho plnost

Hod Boží vánoční. Všichni jsme dostali z Jeho plnosti. Milost z milosti. Vztahuje se k Pánu Ježíši. Všichni směřujeme k plnosti. Je to úžasný cíl, až vstoupíme do věčného Betléma. Bůh se ale nikomu nevnučuje. Dostaneme tolik, kolik otevřeme svá srdce.

241203

Se štědrostí je to jednoduché. Není funkcí peněz, ale srdce. Nejlépe anonymně, abychom nezastiňovali Boha otce. Který nám daruje plán spásy. Dal nám jesličky s dítětem s velkým D.

231203 Ježíš, Bůh, Boží pokoj

Problémy a zklamání potkají každého. Bože, ty stačíš na to, abys je vyřešil.

211203 Pán, Bůh

Advent je dobou očekávání po naději. Pán je nám blízko. Betlém je dům chleba do něhož směřujeme.

201203 Maria, Josef, Kristus ,Bůh,Duch rodiny

Vánoce jsou svátkem rodiny. V Mariině a Josefově srdci se probudila láska k Bohu, který se stal dítětem. Vkládejte každému do srdce ten jedinečný odkaz. Jakým je rodině. Kamkoliv přinášíte Kristův ideál, přinášíjte Ducha rodiny.

191203 Bůh

Jeden muž vyzýval Boha, aby zapálil keř. Jako to udělal pro Mojžíše.....atd. Bůh posla oheň .ale na církev...zbořil zeď, rozbouřil moře. Ten člověk ale neviděl nic.

181203

Jako matka tří dětí se ptám, co mám dělat, abych je vychovala dobře. Snažíme se vychovávat je přímo z Božího slova. V tom nekřesťanském světě to mají také těžké. Co ale pomáhá je náš osobní vztah k Bohu, skrze Pána Ježíše. Církev je ale jedna. Pro mladé i starší. potřebujeme se navzájem, ale hlavně nás potřebuje náš Pán.

171203

Proč jsou vánoce svátky lásky jste jistě slyšeli. Neboť Bůh tak miloval svět,,dal jediného Syna. Smysl oběti Pána Ježíše začíná už Vtělením. Sáhne do SZ k Prorokům. Mesiáš.. Velikonoční Beránek, Beránek Boží...

141203

Prorok Izaiáš-budu očekávat Hospodina. Očekáváme Mesiáše. Bůh plnosti, Bůh času je garantem. Očekávejme....

111203 Ježíš Kristus,Bůh, Duch sv. Kristus

Louvre. Když skončí sezóna, mladí umělci se tu učí podle starých mistrů. Bůh nechce, abychom ho napodobovali. Když jsme přijali Krista, nemusíme napodobovat. stačí umožnit Duchu svatému, aby v nás Krista začal realizovat

071203

Věřit v Boha-to má mnoho obsahů. Kdo dnes věří, ještě něco od budoucnosti očekává. Bůh, Kristus, zaslíbení Boha...neřekl ještě vše. Na cestě potkáme Spasitele, Krista, Krále

091203

Je tu advent příchodu Spasitele. Křesťané odsuzují komerci. Ale není to povrchní kritika. Vždyť mnoho lidí tím jediným způsobem vydají svou lásku k druhým. Máme jako křesťané lepší alternativu: srozumitelnější? A máme právo kritizovat.

121203 Bůh, Boží vůle

myšlenka sv. Jana od Kříže z knihy Temná noc.

051203 Bůh,

myšlenka sv.Jana od Kříže z knihy Temná noc

041203 Ježíš

Problém v životě křesťanů je nevyváženost rozumu a citu. Silná osobnost je ta, která dokáže sloučit protiklady. To věděl Ježíš.

061203 Pán Ježíš

Dveře hrají v našem životě důležitější roli, než si myslíme. Pán Ježíš také říká, že je dveřmi...Jedinými dveřmi, které nás uvedou na cestu milosti je náš Pán a Spasitel, Boží syn Ježíš Kristus.

161203 Bůh

v knize H.Sienkiewicze Pouští a pralesem připravuje polský chlapec Standa černošského chlapce Kaliho na křest. Kali na křest. Hranice mezi dobrem a zlem....Svobodnou vůli nám dal Bůh ke konání dobra. Svobodný je ten, kdo koná dobro ne pro sebe,ale pro druhé.

MY-2004-legenda

leden 2004

300104 Kristus

Hlad po lásce. Osamělost se šíří stále víc. Kristus nás poslal do tohoto světa, abychom byli jeho láskou a jeho soucitem.

280104 Bůh, Boží chvála. Kristus. Spása.

o.M. Dar řeči může být ke spáse i k záhubě. Má být hlavně kontaktem s Bohem řeč. Je zdrojem k uskutečnitelnosti Božích plánů. Je prostředkem k chvále Boží. Všechny aktivity mají být jen důsledkem osobního života s Kristem.

230104 Bůh

Fr.Saleský o hněvu. Žádný rozhněvaný člověk nemyslí, že jeho hněv je nespravedlivý.

240104 Pán Ježíš, Maria, Josef

O nestřídmosti.Maria, Josef v karikatuře nad plným vozíkem nákupu. Ježíšek.

250104 Ježíš Kristus

O tříkrálové sbírce.Lidský a duchovní rozměr. je to jistý druh evangelizace.JK vzal na kříž každou bolest a NEMOC. Ale i lidé si musí pomáhat.

210104 Ježíš, Ježíš Kristus, Král a Pán.

o.M.Modlitby za to, co nám Ježíš nabídl jako ovoce své lásky. Za jednotu křesťanů. Ježíš Kristus, Král a Pán.

220104 Bůh, Jednorozený Syn

Dachau.Muzeum. Nápis Práce osvobozuje. A za branami tábora nejstrašnější otroctví a smrt. ještěže Bůh, tak miloval svět, že svého jediného Syna dal, aby měl člověk život věčný. + citát

180104 Bůh,Kristus

Evropa se sjednocuje v EU. Sjednocení křesťanů- neznamená, že se musím přizpůsobit jiné církvi? Jde o jedno. o nalezení pravdy, která je v Bohu. Nadějí Evropy je Kristus.

170104 Bůh, hlas Boží, Pán

O vyhoření člověka. A přece existuje možnost- položit si otázku, jaký je můj vztah k Bohu! Umím ještě meditovat a naslouchat svému vnitřnímu hlasu. jak to jde nám křesťanům, kteří chceme naslouchat hlasu Božímu a následovat Pána.

150104 Bůh, Ježíš Kristus

Nemoc jménem neodpuštění bychom marně hledali na seznamu nemocí. Smíření s Bohem skrze Ježíše Krista tím lékem je. Pro každého osobně pak i mezi národy.

160104 Bůh, Pán

sv.Fr.Saleský. O vůli a o svatosti. Láska nespočívá jen v citu a slovech. Ale ve konání toho, co chce Pán. Abychom se jemu líbili. Svatost pochází výlučně od Boha. Ale musí být přivlastněna svobodnou vůlí člověka. To vše s Boží pomocí.

140104

Do třetího tisíciletí svět vstoupil s odhodláním. ..A co kdyby jednou vyšly noviny s titulkem: V Jeho jménu bude naděje národů. Jeho jménem je jméno Ježíše Krista.

190104 Boží ochrana

Nenásilí není možné bez pokory. Kdybychom se měli spolehnout jen na svou vůli, dopadlo by to špatně. Věřím v Boží ochranu. Lidé, kteří šli do vězení s duchem modlitby- vyšli jako vítězové. Na straně nebojácného vždy stojí Bůh.

110104 Bůh, Pán Ježíš, Kristus, Duch , Boží království

bherbst. Připomínat si vlastní křest, je něco jiného než své narozeniny. Tehdy jsme se narodili do života s Kristem. Ke spáse. Měli bychom být vděční Bohu, rodičům, noční rozhovor s Pánem Ježíšem a Nikodémem je podnětný. Nenarodí-li se kdo z vody a Ducha, nemůže vejít do Božího království.

070104 Pán Ježíš

Pán ježíš chce na půlnoční i ty jednoročáky. (p.Smolek)

070104 Bůh

Nic proti pejskařům! Ale ne všichni mají pejska jako pomocníka. pomalu se vracíme do doby, kdy byla zvířata opečovávána jako božství. !!!! Kdybyste raději věřili Bohu!

200104 Kristus, Pán Ježíš

Kristovo podobenství o nepoctivém správci. Pán se na něj obrátil slovy, čeho se to dopustil!!!-Pán pochválil správce, že jednal prozíravě!!!!

130104 Hospodin, Boží chrám , Bůh, Stvořitel ,Pán Ježíš

Žalm121. Pomoc přichází od Hospodina. I v této době spoléháme na nové hory!!! ne na víru v Boha

060104

Mat. Narození Ježíše za dnů krále Heroda. Král Židů. Spasitel světa. Mesiáš.Ježíš Kristus

030104 Bůh, Kristus

jesličky se Svatou rodinou. Tři králové se teprve chystají na návštěvu Krista. je dobře, že je náš čas rozdělen na dobu sváteční a všední. Advent a vánoce..., které trvají déle, než jak je znají světské vánoce.

040104 Král světa, Ježíš, Duch Boží,Božské dítě , živý Bůh

Tak jako mudrci odevzdali své dary Králi světa skrytému zatím v bezmocném dítěti, i v těch nejpotřebnějších. Je naší touhou, aby se tito koledníci stali znamením pro ty, kteří jsou zatím Ježíši vzdáleni. Blížící se slavnost Zjevení Páně je totiž především svátkem těch vzdálených. Evangelium líčí událost, jak přicházejí pohané z daleka. nám sděluje, že Bůh je vede pohany z dálky nejen hvězdou, ale i svým Duchem, aby zvěstovali narození Božského dítěte věřícím v Jeruzalémě. Je to zvláštní a varující, že Velekněží pravého Boha a učitelé zákona poučují kdy a kde se má Mesiáš narodit a přitom se s pravým Bohem mýlí.

020104 Bůh

O pokoře velkých mužů!

010104 Pán, Bůh, vůle Otce,
bisk.Graubner .Aby se ve všem naplnila vůle Otce, aby Bůh dal zakusit svou blízkost.
Obdarování láskou

únor 2004

290204 Ježíš, Otci.
Jak správně prožít půst? Ježíš to řekl. Nic vynuceného. Pravdivý vztah k Otci,motivovaný
láskou. Vláda Ducha nad tělem. bisk.Hrdlička

260102 Boží slovo, Bůh
Cenu toho,co máme si uvědomíme , až to ztratíme. A co duchovní zdraví? Žijeme Božím
slovem a upřímným vztahem s Bohem? Nebo jen děláme jen to,co musíme.

250102 Ježíš Kristus, Bůh
oM.Popeleční středa není zasvěcený svátek. Postní doba nám dává k promýšlení tři
mohutnosti, vztah k Bohu, k bližnímu a k sobě samému.

270204 Bůh, Boží láska, Boží prozřetelnost, Kristus, Ježíš
oM.O důvěře v Boží lásku. Být závislý na Boží prozřetelnosti. Že nám Bůh chce pomáhat.
Důvěřujeme vKrista, Ježíše modleme se,abychom dokázali milovat celým srdcem.

220204 Bůh, Boží láska,Stvoření
Co je půst pro nás dnes? Trápí nás sebestřednost. Bůh náš je žárlivý.Modlářství a
sebestřednost nemá rád. Umřeme sebestřednosti.

1902004 Bůh
Jak může být Bůh spravedlivý, když ve SZ říká,jak vyhladí kaananejce. Boj s nepřátelskými
národy znamená boj s hříchem. 7 národů 7 hlavních hříchů.

180204 Pán života a smrti,Nebeský otec
V troskách zříceného moskevského aquaparku...zahynuli lidé. My obrátíme list novin- jsou
daleko, nemůžeme jim pomoci. Ale známe toho, který je Pánem života a smrti., nebeského
Otce. K němu můžeme poslat přímluvnou modlitbu.At' je raději atmosféra prosycena
přímluvnými modlitbami.

150204 Ježíš Kristus, Bůh naděje, Boží slovo, Duch svatý
Jak se bude jmenovat 21. století? Století teroru? Klonování?Máme Boží slovo,které
proměňuje tmu ve světlo. Světlo bylo, jako slovo na počátku bude i na konci. Očekávejme
Boha zjeveného ve Ježíši Kristu. Přeji, aby se ve vás rozhojnila vaše naděje mocí Ducha
svatého.

140204 Bůh
sv.Valentin. Zůstat na Valentina sám ? Napište dopis někomu, koho máte rádi. není to ono.
jistě. Ale nezapomeňte, že Bůh je tu vždycky. I pro toto vaše trápení.

120204 Ježíš Kristus
O reklamě křesťanství. Jak děláme reklamu Ježíši Kristu?

080204 Bůh, Ježíš, Pán

Hranice mezi východem a západem - pevná hráz socialismu. Hranice mezi dobrem a zlem je méně zřetelná. Bohu se líbilo, když Šalomoun prosil o moudrost v jeho rozlišování. cesta následování Ježíše.

110204

Modlitby za jednotu křesťanů. 1920 tam v labyrintu v podzemí --mladí lidé tam našli smrt. Ztratili světlo. Zůstali v podzemí. Žít bez Ježíše, je jako žít ve tmě. A tak to nezkoušejte. prosme Pána, dárce světla, abychom mohli být každý ve své církvi a společně v světě dárce světla.

100204 Bůh

Láska, kterou nám dal Bůh.

březen 2004

310304 Bůh, alfa i omega, Počátek i konec.

První a poslední. Ve sportu, v životě. A v Bibli - Já jsem alfa i omega-počátek i konec. Svět už nedokáže přemýšlet v biblických dimenzích. K čemu je kultura, která nevede k Bohu. a co teprve kultura, která člověka od Boha odvádí.?

280304 Kristus

oM. Úmrtí na silnicích. Jsme mezi prvními na světě. I za volantem si promítejme slova Kristova o přátelích -řidičích na cestách...

250304 Ježíš, Kristus, Beránek bez vady a bez poskvrny

Cena člověka ? A jakou cenu máme pro Boha? Byli jsme vykoupeni krví Kristovou. On jako Beránek bez vady a bez poskvrny....Petr. Ježíšova obět.

200304 Boží Syn, Pán

Přichází jaro. Ne nadarmo jsou velikonoce prožívány v období jara. I my, kteří očekáváme příchod Božího Syna. prožíváme to, že Pán své věrné neopouští.

190304 Bůh

Jak velký je můj hřích? Jak daleko jsem od Boha? ..Jedinou mincí, kterou můžeme splatit za své dluhy, je pokání.

210304 Otec

Třetí neděle adventní má nadpis Radujte se Gaudete ! Čtvrtá neděle postní má vstupní antifonu Jásejte...Letare. Liturgická barva růžová. Otec nejedná nespravedlivě na účet spravedlivého, ale nad účet hříšníka.

170304 Bůh

oM z evangelia. Bůh Abrahámův, Jakubův, Izákův a Váš.....

140304 Bůh

Postní neděle. příležitost k zamyšlení nad vztahem k Bohu. Poměříme ho také podle našeho vztahu k druhým lidem. Člověk ale nemůže být chápan jako stroj. Ale jako ten, který vytváří, raduje se je přítelem druhému člověku.

260304 Bůh, Hospodin, Jeho,Božská tajemství

Bůh je oheň,který zapaluje naše srdce...,když nás pronásleduje zlo, přivolejme Hospodina.

190304 Kristovi chudí, náš Pán, Kříž

Svět považuje za bláznovství, že nás těší být skromný....o mniškách,Úcta k Bohu, pro nás nemá život smysl, nedíváme-li se na Krista v jeho chudobě. Náš Pán neměl na kříži nic.

110304 JK,Spasitel,Syn,Boží láska, Vykupitel, Hospodin

U pramene lásky. V srdci nevýslovná Boží láska, zpečetěná obětí jeho Syna a mého Spasitele JK

060304 Bůh

Čas honí každého z nás. Ale vytratila se nám ze života jedna důležitá osoba. Najdeme si aspoň 5 minut na Boha?

070304 Pán, Syn člověka, Otec

Služba. Středověk, moc papežů se podobala moci císaře....Touha pomoci je velké pokušení a nepřeje duchu služby. Zahledíme-li se na našeho Pána, vidíme, že Syn člověka přišel, aby sloužil....Písmo říká, že Pán není jen v kostele. Ale všude ve světě a na kříži! Jestliže mi kdo slouží, Otec ho zahrne poctou!.

100304 Ježíš, Bůh,Maria Panna

Evangelium podle Gibsona! Vizuálně znázornit utrpení JK se snaží po staletí mnozí umělci....Jedno se těm vše mne podařilo, Vyjádřit utrpení Boha! + Credo. Utrpení Boha !!!kdo to dokáže vyjádřit. A jaká je podstata Ježíšovy smrti na kříži. Nepláceme nad uměleckými výtvary-místo nad sebou ?

040304 Ježíš Kristus, Bůh

Zaměstnání nebo povolání? Je duchovní služba zaměstnání nebo povolání? -Duchovní službou ale jsou pověřeni všichni, kdo jsou v církvi Ježíše Krista.

180304 Bůh,Spasitel, Pán Ježíš Kristus

Co bude potom ? Co bude po smrti? Beznadějný je život bez naděje zmrtvýchvstání! Smrt je pohlcena, Bůh zvítězil. My máme předplaceno v nebesích, odkud očekáváme Spasitele, Pána Ježíše Krista.

0303004 Boží svrchovanost,Hospodin,Bůh,

Rabování romských občanů na východ od nás. Více než miliarda lidí žije v extrémní chudobě. I u nás! Kořen všeho je v ignorování Boží svrchovanosti! Hospodin ale člověka neodepsal.

050304 Pán, Bůh,Otec, Syn,Duch sv., Boží ochrana,tajemné údy těla Kristova

oM.Požehnaní. Křížek na čelo Honzíkovi v nemocnici. Skrze mě chce jednat Pán. Kříž - znamení Kristova vítězství nad světem. Honzík mi udělal také....Bůh,Otec i Syn i Duch svatý. Kristus svatým křtem spojil všechny lidi svým posláním. Jsme jako živé údy tajemného těla Kristova. Jako bychom se i sami svým požehnaním zahalili do Boží lásky a ochrany.

290304

Zákon o odplácení zla dobrem platí! Neznal jsem podstatu náboženství, ale Bůh mě zachránil. Ve všech zkouškách mě chrání Bůh.

duben 2004

290404 Bůh, Pán Ježíš

O dobrotě. A o touze vládnout a ovládat.

270404 Kristus, zmrtvýchvstání, miluji Otce, Kříž, Pane smiluj se, Bůh

Křesťanství je náboženstvím radosti. Zmrtvýchvstání Krista. Kým je pro mne Kristus ?

250404 Pán

Dnes vedle 3. velikonoční neděle i svátek sv. Marka. To se chodila procesí za úrodu. Proč si neudělat soukromou rodinnou modlitbu. A modleme se také, ať nechybí kněží, kteří ten chléb proměňují v eucharistii.

230404 Bůh

Vítězství je jisté. Přes vše, co slyšíme, že se děje ve světě. Silný Bůh činí silnými i nás. Silný Bůh - *implicitně vzkříšený Ježíš Kristus*.

180404 Otec, JK bratr a matka Panna Maria

bis.Duka, Bílá neděle velikonočního oktávu. Přeje katechumenům, aby jim byla církev skutečně domovem, kde nacházejí svého Otce i bratra JK i matku P.Marii. Eklez.

150404 Bůh

Dělat méně a kvalitně platí ve službě Bohu.

140404 Náš Pán, Den Páně, Boží slovo, Voskresenije

A je po velikonocích. Náš Pán vstal z mrtvých. Škoda, že naši předkové přejmenovali Den Páně na neděli. Je to Voskresenije! Ať paschální světlo svítí v nás po celý rok. Ať ve vás svítí Boží slovo.

010404

Tak Bůh miloval svět...Historický důkaz evangelia ?

130404 Ježíš

Máš-li vybrat mezi zabezpečením materiálním a duchovním - jen jednoho je třeba. Duchovního života. Marie si na rozdíl od Marty vybrala to, oč nepřijde. řekl Ježíš v Betánii.

květen 2004

290504 Ježíš

Ježíš na Golgotu- Šimon z Kyrény pomáhá Ježíšovi s křížem na Golgotu. I když nemůže pomoci, bere na sebe kus kříže. Jako my někdy bereme na sebe cizí břemena.

300504

Křesťanská církev vyznává, že věřím v Ducha sv. Pána a dárce života, z Otce vychází...

260504

Bůh mi odpusť.....citosl.

220504

Radost nad malým Vojtiškem od Gřebinského... Nebeský tatínek, Boží dary, Boží království.

210504

Každý člověk touží po lásce.

200504

Boží milost se rozlila po velikonocích. Spasitel ji poslal k nám. Velekněz, chrámová opona. Teprve zástupnou obětí JK můžeme vstoupit do Otcova domu.

190504

Aby sůl neztratila svoji slanost. Horolezec říkal, že vždy potřebuje kyslík. A jak dlouho mi Bůh nechá zdravé plíce, tak dlouho tu budu. Svět že se kolem nás kazí? protože křesťané ztrácejí svoji slanost!!!Jaroslav.

170504

O slovu Bůh. Je zatíženo nejvíc z lidských slov! Bůh je slovem volání!!!!!!Tolik Martin Buber. A to Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi.

230504

Probíhají maturity...na vše se musí člověk připravovat. Prožíváme středoevropské katolické dny. S Božím požehnáním se sešli zástupci v Mariazell. Připravovat se máme i v malém našem životě. Třeba i na mši svatou. Co asi mi bude chtít Bůh říct. Připravujme se na drobnosti a někdy také na věčnost.

150504

Kverulant si stěžoval jaká je to nespravedlnost, že ještě nic nevyhrál. Ale nekoupil si los. A křesťané ? Nemyslíme, že Pán Bůh nadržuje jiným ? Jak málo živíme svou víru Božím slovem...a přitom Boží ruka je pro nás nastavena.plná boží milosti.

140504

Učitel svornosti. Náš Pán nás zavázal , že se budeme snažit o prominutí svých vin. V jeho domě máme žít svorně, když jsme se stali syny Božími,máme žít v Božím pokoji. Aby jedna mysl vládla mezi těmi, kteří jsou spojeni jedním Duchem. Neříkáme Otče můj, ale Otče náš. To nás učí Bůh pokoje a učitel svornosti.

080504

Je dobré,když se nějaké dílo začíná...když dává užitek, přináší radost a pokoj- tedy dva privilegované dary Ducha svatého. Když splňuje účel, který je v souladu s míněním Tvůrce s velkým T. - o.M. spuštění vysílače ČB

060504

Pravá tvář. (reklama -logo firmy na tváři) Bůh nás stvořil ke svému obrazu. Obětí JK byl vzkříšen a Duchem svatým. obnovován. Ježíš se rozvíjí v našem životě prostřednictvím

Ducha svatého. Pravou tvář nosí každý ve svém srdci. Ne jako reklamní logo namalované na tváři.

050504

Rozdíl mezi zamilovaností a láskou. Milovat, opravdu milovat není každému dáno. Láska pramení z Boha. Neboť Bůh je láska.

020504 Slovo biskupů ke vstupu do EU ekl ?

010504 ministr zahraničí Cyril Svoboda ke vstupu do EU ekl bez Boha

270504

Nikdo nejsme sám jen o sobě. Jsme i pro druhé součástí jejich "galaxie", jako oni pro nás. Ježíš-Světlo světa říká, tak ať svítí vaše světlo před lidmi. Aby viděli vaše dobré skutky světlo a vzdali slávu vašemu Otci v nebesích.

120504

Vracel jsem se po dálnici smrti. Díky Bohu za ochranu. Modlete se za piráty silnic. Odevzdáte je Boží milosti. (jaroslav na dálnici a pirát silnice zabodnutý ve svahu)

130504

Upřímnou modlitbou čas neztrácíme, ale získáváme. Zaměřme častěji na Pána Ježíše. Najdeme si chvilku ztišení i několikrát denně. (holubí chůze)

červen 2005

300604

Vzpomínka na setkání Pavla VI. s patriarchou Athenagorasem I. v Jeruzalémě před 40 lety. V těchto dnech J.P.II a patriarcha Bartoloměj. Kdo je v Kristu nemůže jednat jinak. Ekumenismus udělal značné kroky.. Týden modliteb za jednotu křesťanů vstoupil do liturgického roku křesťanů.

240606

Bůh Zachariášovi zjevuje, že Alžběta porodí syna. ...Na rozdíl od Abraháma Zachariáš, který sám slouží Bohu v chrámě, nevěří!!!! Bůh jeho nevěru trestá po celou dobu Alžbětina těhotenství. Byl to trest? anebo delší duchovní cvičení, během něhož si měl dát do pořádku svůj vztah s Bohem?

230604

Na Velehradě točí Jaroslav rozhovor s knězem. Před vchodem ústavu pro tělesně postižené seděl onen kněz a ošetřovatelka. A ona to ředitelka ústavu. Ježíšova slova- Kdo chce být první, ať je poslední....

180604

Ježíšovo srdce. Úcta k Nejsvětějšímu srdci Ježíšovu.....dopsat text.

170604 Bůh

Vyznání víry na Podkarpatské Rusi. Když Bůh není, tak chvála Bohu. Když Bůh je, tak Bůh s námi!!!!!!!

O takové věřící není i u nás nouze! Lepší je být středem Božího zájmu, než středem pozornosti tohoto světa!

100604

Společné slavení eucharistie mezi evangelíky a katolíky. ? Společně se mohou modlit. Ale nemohou společně slavit eucharistii. P.Filipi říká. 1. jedni chápou...2. soudí,že není bezpečnější cesty k jednotě než sejít se u stolu Páně- Tam křesťany reálně sjednocuje JK, Pán jehož milost je silnější než hřích rozdělení.

090604

Vylodění druhé fronty v Normandii.2. svět.Válka. Spravedlivý Boží soud. Bůh bude soudit spravedlivě naše jednání.

090604

Rodina jako mikrocírkev. Tam by měl přebývat Kristus. Bůh nám pomůže,jen musíme chtít.

060604

Siostrz. Kdo jeto vlastně Bůh?ptá se mudrce syrakuský král.Nekonečný- nemůže být pochopen lidským rozumem. Tajemství je věc...nesnadná k pochopení, tajemná...Teologické slovníky připomenou, že je tajemství vnitřního Božího života. Proto užíváme různé symboly, obrazy přirovnání, Ale...čím více se zamýšlím nad Bohem, tím více se,,Bůh poslal Syna. A ten nám Boha začal přibližovat. Nazývá Boha svým Otcem, mluví o Duchu.

030604

Svatá rodina. K světovému roku rodiny. Židokřesťanská tradice Boha chce zastavit rozpad rodiny. Evangelium je lékem na každou nemoc, ale musí být dobře aplikováno. Svátá rodina je ta,jejímž středem je Ježíš Kristus.

020604

Každý z nás píše dějiny světa. Vstoupili jsme do EU. Evropa potřebuje Krista. A Kristus potřebuje nás.

080604

Miss duše ? Jak vypadá člověk do 40 je darem Božím. Pak už je to jeho práce.

050604

Tramvaj,auto paní, tak přejetá. - Řidička to tak nemyslela, když předjížděla na červenou. - A co Pán, až nás bude soudit? Bude nemilosrdný soudce ? Bůh nám ukáže důsledky našeho jednání, tak, že můžeme jen prosit o odpuštění jeho Ukřižovaného syna.

260504

Láska znamená...mít čas! na někoho. Bůh nám do srdce vidí. To je podstatou zvěsti starodávných proroků. Nově se zpívá,kéž jsem podoben Ježíši! K tomu jsme stvořeni. K obrazu Božímu. A Ježíš měl čas na lidi. On je láska sama.

250604

Naše díla lásky než prací pro pokoj. Všude je tentýž Kristus, který říká, cokoliv jste udělali pro toho nejposlednějšího,pro mne jste udělali. Měl jsem hlad a dali jste mi najíst.....

270604

Ježíšův výrok o farizejích se netýká jen nevěřících. I věřící poslouchají, ale neslyší !!!!!
Hospodin ...Člověk zarputilého srdce také slyší jen sám sebe. Ale ucho, které slyší a oko, které vidí stvořil Pán. Potřebujeme čisté srdce k tomu, abychom dobře naslouchali Pánu.

150604

je tolik lidí na světě, kteří trpí. Ale pro mladé se už objevují znamení naděje. Hledejme v evangeliu naději. Je to záblesk světla. Když se zcela pokorně odevzdáváme Bohu. Duch svatý tiše promlouvám k nám a říká, otevři se Bohu ve vší prostotě. Tvá malá víra k tomu postačí.

Počet znaků bakalářské práce.

Jednotlivé kapitoly v elektronické podobě:

Bakalar_01_obsah	1.598
Bakalar_02_vlastní práce	99.024
Bakalar_03_literatura	2712
Bakalar_04_seznam_přiloh	418
Bakalar_05_frekvence_titulu	2185
Bakalar_06_angl_annotace	2238

Celkem **108.175** znaků včetně mezer

+

Podrobné přílohy

MY_2002_legenda	11.773
MY_2003A_legenda	11.890
MY_2003B_legenda	19.978
MY_2004_legenda	19149

Celkem **62.790** znaků včetně mezer

Celkem 170. 965 znaků vlastní práce a přílohy